

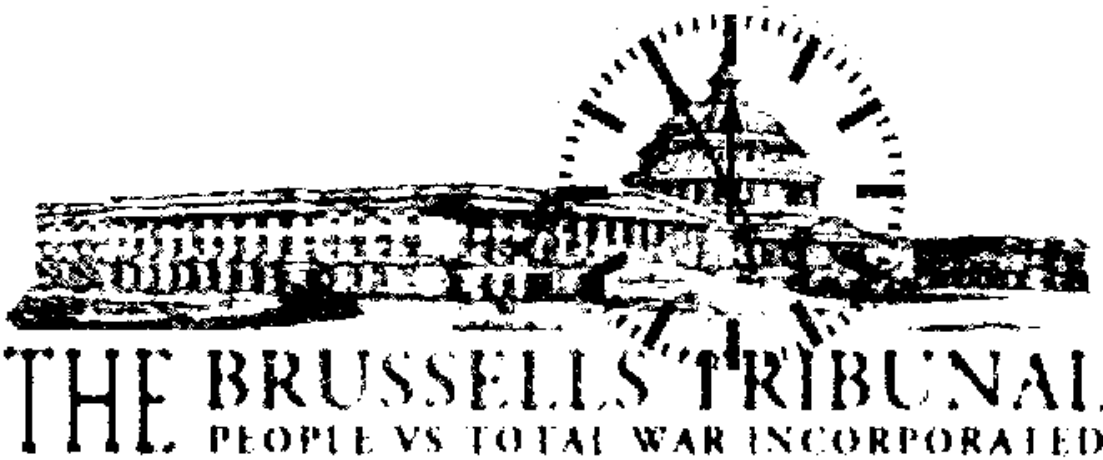
TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

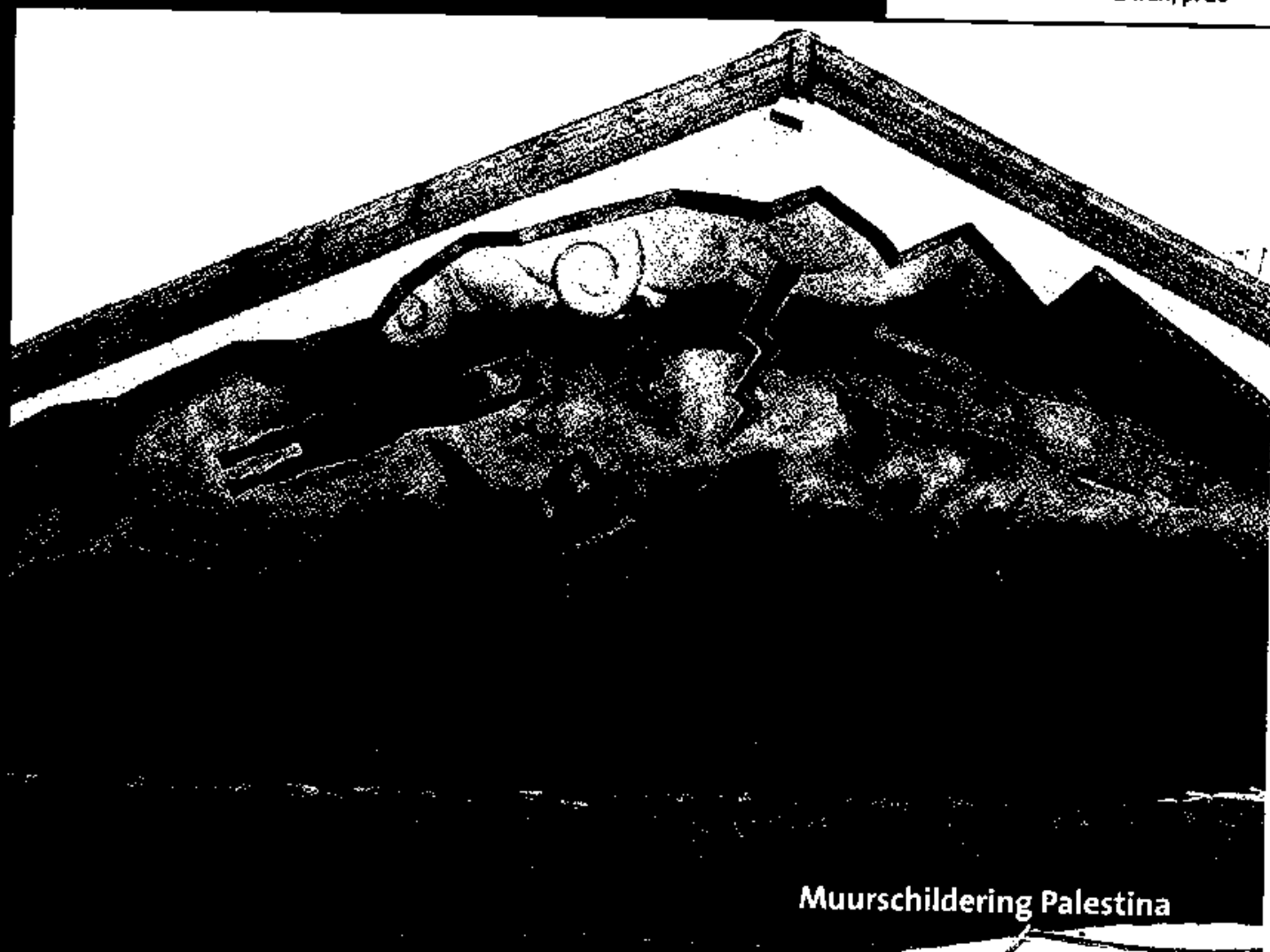
België Belgique
P.B.
9000 Gent 1
3/4568

vrede

verschijnt tweemaandelijks | 47e jaargang | nr.366 | maart-april 2004
afgiftekantoor 9000 Gent 1
erkenningnr P 206485
Vrede - Filips Van Arteveldestraat 35, 9000 Gent
T. 09 233 46 88 F. 09 233 56 78 e-mail: vrede@vrede.be
internet: www.vrede.be
v.u.: M. De Smet, Val de Saedeleerstraat 63, 9300 Aalst

DE SMET MEREL
NIEUWLAND 48
9000 GENT

EDITORIAAL	Vrede in Midden-Oosten.....	3
UITKIJK	Ga naar Gazal.....	4
INTERVIEW	Bijna alle oud-premiers werken of werkten voor ondernemingen..... - met Geoffrey Geuens	5
8 MAART	Vrouwenrechten.....	9
AFRIKA	Kadhafi's opgang en zijn beleid.....	12
MEDIA	Medya TV door Frans gerecht uit Ether gehaald.....	16
WERELD SOCIAAL FORUM	Het wereld sociaal forum in Mumbai..... Protesten op een vrije dag stoppen geen oorlog!.....	17 20
AZIË	Georgie: Pluralisme wordt afgedankt..... Georgische algebra..... De Hmong in Loas: naar oplossing van probleem.....	24 25 36
DOSSIER	Diplomatiek schermen over Koerdische autonomie..... Irak: leugens, manipulaties of halve waarheden..... De strategische achillespees van de Verenigde Staten.....	27 29 32
VERENIGDE STATEN	Honger en armoede in de VS..... "The State of the Union".....	39 42
GLOBALISERING	Parmalat als spiegel van het roofookapitalisme..... Debatten waarvoor de media weinig oog hebben.....	44 48
BEWAPENING	Oneindig ver en verder: Star Wars.....	46
CULTUUR	Boekbesprekingen - Vredeschahiers.....	50
AGENDA	Dialoogavonden - Studiereis - Het BRussels Tribunal.....	54
VOOR DE VUIST	Brief uit Hiroshima.....	54
TE ZOT OM LOS TE LOPEN	56

vrede

sedert 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum internationale
politiek, vredes- en ontwikkelingsproblematiek

REDACTIE-BEHEER-PUBLICITEIT

Filips Van Arteveldestraat 35, 9000 Gent
prk 000-0956015-80
tel: 09 233 46 88
fax 09 233 56 78
e-mail: vrede@vrede.be
internet: www.vrede.be

LEESGELD:

3,47 euro: los nummer
19,83 euro: 6 nummers/jaar
22,31 euro: instellingen met factuur
24,79 euro: Nederland en E.U.
29,75 euro: rest vd wereld
steunabonnement: 30 euro
combinatie abonnement met vredeschahiers:
38 euro
40,5 euro met factuur

ABONNEMENTENDIENST: L. Verwest

wordt gedrukt op kringlooppapier
OFFSET DRUK: Nevelland, B.W. 9850 Nevele
LAYOUT-CONCEPT: Hilip Coopman
FOTO OMSLAG: Stefan Deconinck
TEKENING DOSSIER: Walter

KERNREDACTIE:

Ludo De Brabander, Georges Spriet,
Marie-Jeanne Vanmol, Antoine Uytterhaeghe,
Soetkin Van Muylem

REDACTIELEDEN:

Lucien Bollaert, Tim Bracke, Paula Burghgraev,
Merel De Smet, Tienke Holvoet, Mohamed
Kabbar, Yordi Lesaffer, Karin Lievens, Francine
Mestrum, Marleen Renders, Victor Stuyck, Peter
Schepens, Jennie Van Lerberghe, Paul Vanden
Bavière, Wouter De Vriendt, Geert Goeman

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Marc De Smet,
V. de Saedeleerstraat 63, 9300 Aalst

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegelaten
mits bronvermelding en toezending van een
presentemplaar.

Werkten mee aan dit nummer:

Georges Spriet, Uri Avnery, Ludo De Brabander, Marie Jeanne Vanmol, Soetkin Van Muylem, Gilles Verbeke, Francine Mestrum, Arundhati Roy, Antoine Uytterhaeghe, Bart Batsleer, Willy Van Damme, Freddy De Pauw, Pascal Versavel, Roel De Coninck, Michel Billiau, Tadatashi Akiba, Jozef Vandromme.

EDITORIAAL

| Georges Spriet |

VREDE IN MIDDEN-OOSTEN

Onze Minister van Zaken is op reis geweest naar Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Het opvallendste bezoek is toch wel dat aan Israël geweest. Niet de bestemming valt daarbij op, maar wel de openlijke verzoening tussen de huidige Israëlische leiders en België, het land van de genocidewet.

Mensen die waar ook ter wereld verantwoordelijk zijn voor zware misdrijven tegen de menselijkheid konden door de Belgische genocidewet aangepakt worden. Zo werd bijvoorbeeld Ariel Sharon, premier van Israël, voor zijn optreden in de Palestijnse vluchtelingenkampen Sabra en Shatila in Beiroet 1982, aangeklaagd. Toen echter een jaar geleden ook de Amerikaanse legerchef op basis van die wet een klacht te verteren kreeg voor het oorlogsoptreden tegen Irak, was de Belgische politieke wereld maar al te gauw bereid om zijn "nâiviteit" te bekennen, en de wet grondig aan te passen.

Deze episode werd nu met het bezoek van Louis Michel aan de Israëlische premier Sharon voorgoed afgesloten. België is opnieuw een actief bevriend land van Israël en wordt door zijn uitgebreide contacten met de Arabische wereld zelfs als een vredesbemiddelaar gecatalogeerd door de Israëlische Minister van Buitenlandse Zaken, Sylvan Shalom. En een go-between kan moeilijk standpunten innemen die controversieel overkomen, niet? Michel onderstreepte de vernieuwde vriendschapsbanden dan ook met uitspraken die Sharon als muziek in de oren moeten hebben geklonken. *"Deze bladzijde is omgedraaid, en we willen er niet naar terugkeren. België wil een nieuw elan geven aan de relaties met Israël. We plannen de uitwisseling te ontwikkelen, de dialoog en de samenwerking op alle vlakken, zij het de kunst, de wetenschap, de cultuur of het onderzoek."* En vooral Michels mening over de muur zullen ze met stip hebben genoteerd: *"Wij beschouwen dat de veiligheidsbarrière volgens het huidige traject, de toekomstige onderhandelingen kan beïnvloeden, maar wij betreuren dat het Internationaal Gerechtshof werd ingeschakeld, want dit dreigt het Gerechtshof te politiseren en te instrumentaliseren".*

Dat zelfs het neutrale Internationale Rode Kruis openlijk de bouw van deze muur aanklaagt, houdt Louis Michel kennelijk niet bezig. Dat de Verenigde Naties hebben opgeroepen de muur weer af te breken, is niet aan hem besteed. Dat gerenommeerde internationale juristen een grondig onderbouwd dossier indienen op basis van de Vierde Conventie van Genève over de bescherming van de burgerbevolking in geval van oorlog, is voor hem "het politiseren en instrumentaliseren van het Gerechtshof". De ethische politiek kent kennelijk grenzen.

Louis Michel heeft ook een originele oplossing voor dit conflict in het Midden-Oosten. Hij heeft zich met name in Tel Aviv uitgesproken voor een nieuwe uitbreidingsronde van de Europese Unie, niet alleen met Turkije maar ook met andere landen uit het Midden-Oosten. *"De recente evolutie heeft aangetoond dat alleen al het perspectief van toenadering met Europa op zich reeds een voldoende stimulans vormt om samenlevingen te stabiliseren en te disciplineren, die tot voor kort ten prooi waren van spanningen of ethnische of andere conflicten."* Op een conferentie "Israël en het uitgebreide Europa" hoopte Louis Michel dat deze *"logica van vooruitzicht op stabiliteit zich uit zo breiden naar andere geografische gebieden, en meer bepaald aan de oevers van Middellandse Zee en het Nabije en Midden-Oosten."*

Er mogen allerlei uitnodigingen worden uitgestuurd, allerlei perspectieven worden uitgetekend, maar een conflict oplossen kan niet zonder de oorzaken aan te pakken. Een internationaal conflict moet het internationaal recht volgen. In het geval van Israël-Palestina moeten de UNO-resoluties worden toegepast. Een andere weg naar een rechtvaardige oplossing zal moeilijk te vinden zijn.

Laat ons met z'n allen de druk op onze politieke leiders trachten te verhogen, opdat ze inderdaad concrete invloed zouden uitoefenen om een rechtvaardige vrede in het Midden-Oosten te bewerkstelligen. De betoging van 20 maart is daar een uitstekende gelegenheid toe.

GA NAAR GAZA!

| Uri Avnery |

Wilt u de zaak van uw leven realiseren? Ga dan naar Gaza!
De pantserwagens van Israëlische regering zullen u er wel heen brengen. Daar krijgt u dan een villa of een comfortabele woning met een prachtig grasperk, praktisch voor niets, waarvan u uw gans leven gedroomd hebt. U kan er groenten of bloemen te telen. Vroeger kon men er nog Palestijnse arbeiders inhuren aan een hongerloon. Zij hadden geen keuze omdat hun land was afgepakt. Nu is het daarvoor te gevaarlijk. U moet nu arbeiders uit Thailand gebruiken, maar die zijn nog goedkoper. Er zijn geen juridische problemen, geen minimumloon, geen jaarlijkse vakantie, geen ontslagvergoeding. De Israëlische wetten zijn daar niet van toepassing. U kan uw producten naar Europa exporteren, maar dan moet u wel de herkomst vervalsen. Zoniet botst u met de bureaucraten in Brussel omdat het indruist tegen het handelsakkoord tussen Israël en de EU. Maar het belangrijkste is dat euro's ontvangt. Natuurlijk hebt u daar een veiligheidsprobleem. U en alle andere 7.000 kolonisten leven daar onder een miljoen Palestijnen. U en al de andere kolonisten hebben hen hun land afgepakt en de helft van het water weggenomen. Daarom zijn jullie daar niet erg geliefd. Maar dat is geen probleem. Het Israëlische leger zal jullie verdedigen, een gans bataljon om de nederzetting te verdedigen, een ganse divisie voor de Gazastrook. Dat zijn vele soldaten, veel gepantserde voertuigen, heel veel geld. De Israëlische staat betaalt de rekening. Wanneer jullie nederzetting te kort bij een Arabisch woongebied ligt, is er een probleem. Geen nood, het leger zal alle nabijgelegen huizen opblazen om zo het gebied te zuiveren. Dan kan de nederzetting uitbreiden, en het spel kan dan van vooraf aan herbeginnen. Dat is nog maar het begin. Indien er wer-

kelijk beslist wordt de nederzettingen op te geven en te evacueren, dan zal er geld vloeien. Dat was zo al tijdens de regering Menahem Begin toen deze de nederzettingen in de Sinai opgaf. De kolonisten kregen geld, wie weigerde en verklaarde dat ie nooit zijn huis zou opgeven werd over de streep gehaald met het dubbele en meer van het voorgestelde bedrag. Vele van de 'geëvacueerden' incasseerden het geld en vertrokken naar de Verenigde

de aandacht af te leiden van de corruptieaffaire waarbij hij betrokken is. Het gaat er ook om het Witte Huis gunstig te stemmen. Zo kan hij enkele miljarden dollar aan de kolonisten betalen. Hij is bereid Gaza, met zijn miljoen ongewenste Palestijnen en enkele nederzettingen in Westbank op te geven, om zo de Amerikaanse instemming te bekomen om de rest van de Westbank te annexeren. Ook dat is geen nieuwe strategie.

In de kolonies moet u nu arbeiders uit Thailand gebruiken, maar die zijn nog goedkoper dan de Palestijnen.

Staten of Australië. De slimmen onder hen gingen naar Gaza en zullen wanneer het gebied ontruimd wordt een tweede maal een compensatie ontvangen. Maar meent Sharon het ernstig, wanneer hij nu zegt dat bijna alle nederzettingen in het Gaza gebied moeten verdwijnen? Bijna alle, want hij wil 3 nederzettingen die vlakbij de groene lijn, de grens van voor 1967 gevestigd zijn bij Israël inlijven. Dat is een typische Israëlische methode. Toen we de Sinai evacueerden, inclusief de oliebronnen, de stad Yamit en de nederzettingen, weigerden we de onbeduidende maar schone stad Taba op te geven. De strijd ging nog een lange tijd verder tot het uiteindelijk toch moesten verlaten. Toen we Libanon verlieten, behielden we een veiligheidszone. Als we, na nog meer honderden doden het ook verlieten, behielden we nog de Shawa-Farm regio, waar onze soldaten verder het leven verliezen. Wanneer Sharon nu belooft, de nederzettingen in de Gaza te evacueren, wil hij drie nederzettingen als souvenir behouden. Waarom? Dit is Sharon's manier om

Ben Goerion gaf 22 procent van Palestina op om zo de resterende 78 procent te behouden, in de plaats van de toegewezen 55 procent. Menachem Begin gaf de Sinai op om zo Egypte uit de oorlog te houden, waardoor hij zich kon concentreren op de overname van de Westbank. Sharon is bereid, het ganse gebied van Gaza en 45 procent van de Westbank op te geven, om de 55 procent van de Westbank bij Israël te voegen. Dat kan men merken aan de eenzijdige maatregel die de Palestijnen in enclaves insluit door een muur en omheiningen die elektronisch bewaakt worden. Natuurlijk brengt dit geen vrede en geen veiligheid. Maar in de ogen van Sharon is het doorslaggevend om de doelstellingen van het zionisme te realiseren. Voor hem moet de staat Israël bestaan uit 90 procent van territorium tussen de Jordaan en de zee.

Bron: <http://www.warenform.net>
Vertaald en bewerkt: Antoine Uytterhaeghe

BIJNA ALLE OUD-PREMIERS WERKEN OF WERKTEN VOOR ONDERNEMINGEN

*Interview met Geoffrey Geuens
over het machtskluwen van economie, politiek en media*

| Ludo De Brabander |

Voor Geuens zijn de media een onderdeel van een groter geheel, met als centrale stelling dat de globalisering niets wezenlijks heeft veranderd aan de oude tegenstellingen. Er is een dominante klasse waarbij staat, media, en andere instellingen gewoon instrumenten vormen voor het bestendigen van hun macht.

Geoffrey Geuens is een jonge wetenschapper aan het departement informatie en communicatie van de universiteit van Luik. Hij is ongetwijfeld een intellectuele veelvraat. Als student maakte hij een thesis over de berichtgeving van het sociaal conflict bij Forges de Clabecq. In de inmiddels verdwenen krant "Le Matin" verzorgde hij een rubriek over de media. Twee jaar geleden schreef hij een boekje over de media in België ('L'information sous Contrôle. Médias et pouvoir économique en Belgique') en vorig jaar verscheen bij EPO zijn boek 'Tous Pouvoirs confondus. Etat, Capital et Médias à l'ère de la mondialisation.' Dat is door de stichting 'Vrienden van Le Monde Diplomatique' uitgeroepen tot het tweede beste boek van 2003.

Hij heeft dan ook een titanenwerk verricht. Het boek is een soort index van de elite in de wereld. Duizenden namen en ondernemingen neemt hij onder loep. Hij beschrijft de relaties tussen politiek, economie, media en het militaire en toont daarmee de belangrijkste actoren van de globalisering. Een portret ook van de invloedrijkste fora en denktanks zoals de trilaterale Commissie, de Bilderberg groep, Aspen France, enz... waar de politieke, economische, militaire en zelfs culturele elite vertoeft.

Hoe kom je erbij om zoveel tijd te steken in het verzamelen van informatie over industriëlen, politici, bedrijven, media en denktanks?

Geoffrey Geuens: Met mijn boek wilde ik aanvankelijk vooral in detail kijken naar de aandeelhouders en bestuurders in de mediawereld in Europa en de VS en hun relatie met de politieke en militaire wereld, de denktanks enz. Toen ik met dit onderzoek bezig was, viel me op dat ontzettend veel politici prominent aanwezig zijn in privé-ondernemingen, niet alleen in de media, maar ook in andere sectoren. Daarom heb ik aan mijn uitgever voorgesteld om uiteindelijk een boek te maken met daarin uiteraard aandacht voor de media, maar waar globaal ook wordt getoond hoe de relaties tussen de economische en de politieke macht er uitzien. In mijn boek staan ongeveer 2.000 personaliteiten en 3.000 bedrijven, wat inderdaad tijd aan opzoekwerk heeft gekost.

Heeft het u verrast dat er zo'n intense band bestaat tussen beide werelden?

Geoffrey Geuens: 't is te zeggen, ik had al wel een idee van bekendere voorbeelden zoals Mark Eyskens die voorzitter is van de Raad van Bestuur van UCB of Jean-Luc Dehaene en zijn post bij Interbrew (beide voormalige premiers bezitten functies in tal van bedrijven). Maar in de pers wordt dat soort relaties nu ook niet breed uitgesmeerd en dan nog op een episodische manier. Bovendien bestaat daarover weinig ophef. Men heeft de indruk dat het een normaal sociologisch verschijnsel is dat politici allerlei mandaten bekleden in de ondernemerswereld. Maar toch, ik viel als lezer van mijn eigen boek van de ene verbazing in de andere over de intensiteit en uitgestrektheid van dit netwerk tussen politiek en economie, over de vele relaties die over het algemeen verborgen blijven voor het grote publiek, daarom niet bewust. Dus gedeeltelijk was het een verrassing. Bijvoorbeeld, bijna alle oud-premiers en ministers van economische en financiële zaken werken of werkten voor privé-bedrijven. De lijst van Belgische politici in het economisch establishment is ellenlang. Er zijn dus zeer veel rechtstreekse en dikwijls intense banden.

Wereldfora als de Bilderberggroep of de Trilaterale Commissie maken de relaties tussen de economische en politieke wereld zeer hecht. De meeste van die instellingen dateren van na de Tweede Wereldoorlog. De globalisering heeft daar een sterke internationale dimensie aan gegeven. Maar gaat het wel echt om een nieuw fenomeen? Is de politieke en economische wereld niet altijd al sterk met elkaar verbonden geweest, zelfs op internationaal niveau?

Geoffrey Geuens: Ik geloof niet in de nieuwigheid. Ik geloof ook helemaal niet dat het om een nieuw fenomeen gaat. In Frankrijk is er het werk van Jean Garrigues, die verschillende degelijke boeken heeft geschreven ('La République des

Mijn boek heeft uiteraard aandacht voor de media maar, er wordt in getoond hoe de relaties er tussen de economische en politieke macht uitzien.

hommes d'affaires', 1997 en 'Les Patrons et la Politique', 2002, nvdr.) waarin hij aantoont dat er ook aan het begin van de 19de eeuw zeer sterke banden bestonden tussen de politieke en economische wereld. In België is er Pierre Joye die voorzitter is geweest van de Communistische Partij en een boek schreef met de titel 'La presse et les trustes', (in de jaren vijftig) met dezelfde gegevens. Dus nieuw is het zeker niet. Wat ik nu net wil aantonen is dat ook met de globalisering fundamenteel niets veranderd is aan de verhoudingen tussen de verschillende machten.

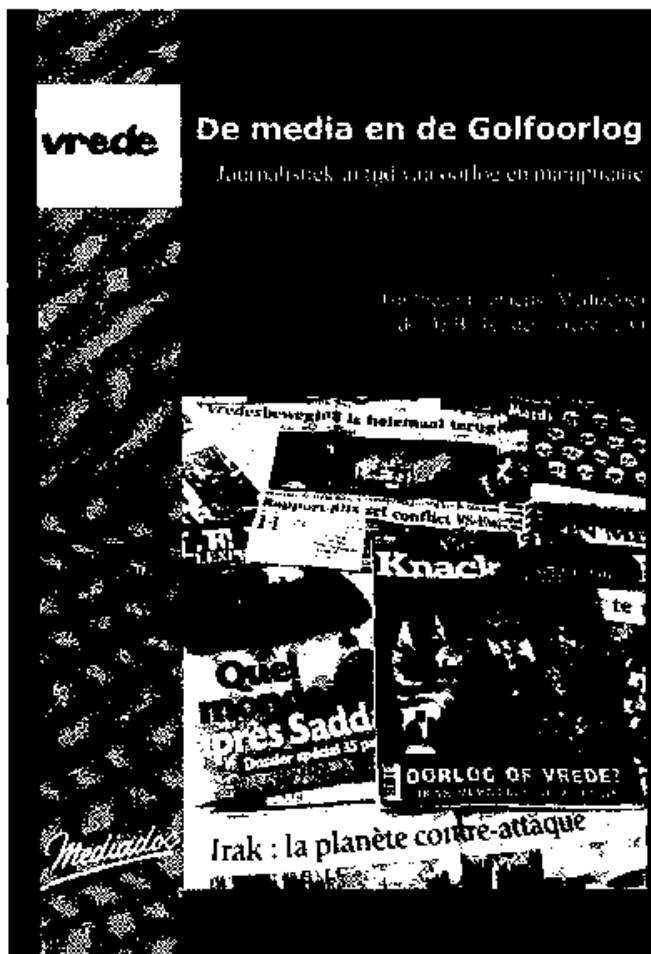
Ik heb de indruk dat veel mensen graag de indruk wekken dat dingen constant veranderen. Maar de structuren van de macht veranderen niet. Wat ik gedaan heb is op een zekere manier die relaties heractualiseren en in kaart brengen. Ik pretendeer dus niet iets nieuws te hebben gemaakt.

U bekritiseert daar ook bepaalde delen van de andersglobalistische beweging...

Geoffrey Geuens: Het is me zeer duidelijk

dat de andersglobalistische beweging de fout maakt om de krijtlijnen van het debat zoals die zijn uitgetekend door hun tegenstanders, de 'neoliberalen', te aangaan. Ze zijn uiteraard niet akkoord met elkaar, maar ze zijn het er wel over eens dat de wereld veranderd is. Wat ik aantoon is dat er veranderingen zijn aan het functioneren van het kapitalisme, dat het een kapitalisme is geworden met privatiseringen en een dominantie vanuit de financiële wereld. Maar men moet opletten met het gebruik van het begrip neoliberalisme. Neoliberalisme is voor mij vooral een discours of ideologie, als voorstelling van de wereld die niet overeenstemt met de realiteit. Bijvoorbeeld, als we de essentiële punten nemen van de

neoconservatieven in de VS, dan is er het beeld van de scheiding tussen de staat en de economische wereld, ten tweede is er het idee dat het boven alles over een wereld gaat van vrije en autonome individuen. Maar de werkelijkheid is helemaal anders. De staat is nog steeds heel erg aanwezig. Er wordt weliswaar een politiek betoog gevoerd tegen de staat, maar in realiteit gaat het over een betoog tegen de publieke sector, wat niet hetzelfde is. De staat is vooral het instrument van de dominante klasse. Dat brengt ons bij het tweede. In Frankrijk worden de meeste ondernemingen inderdaad gecontroleerd door individuen, maar die zijn onderling sterk verbonden door familiale en andere relaties. Bepaalde Franse sociologen spreken van een bourgeoisie als collectieve klasse. Of dat nu is als gevolg van familiale relaties of kruisparticipaties tussen ondernemingen, in realiteit is het altijd in termen van collectiviteit, van sociale klasse dat men moet spreken en niet in termen van het individu.

Met andere woorden, de sociale klassen zijn niet verdwenen met de komst van het liberalisme en ook de rol van de staat is niet verdwenen. En om volledig te zijn, is er tenslotte nog het discours van 'het liberalisme dat is de concurrentie' elke keer er een onderneming dicht moet. Ook dat is een valse stelling. Want in realiteit is er meer en meer monopolie en zelfs kartelvorming.

Wat ik wil zeggen is dat de principes van wat men het neoliberalisme noemt, namelijk het heersen van het individu, het verdwijnen van de staat, en het heersen van de concurrentie blijkbaar zowel door neoliberalen als veel andersglobalisten worden aanvaard. Behalve dan dat de enen zeggen: 'het is goed' en de anderen 'het is niet goed'. Mijn kritiek is dat zelfs indien ze tegen over elkaar staan in het debat, delen ze dezelfde terminologie van het debat. En ik wil aantonen dat de termen van het debat tegen over elkaar staan.

debat aanvaarden en gematigd zijn en de andere andersglobalisten die het debat weigeren, gewelddadig zijn, enz. Voor mij is duidelijk dat de heersende macht een deel van de beweging tracht te recupereren om ze daarna te verdelen. Dat is trouwens heel klassiek: verdeel en heers. Volgens mij is minstens een deel van Attac gerecupereerd. Zij die inderdaad denken dat de politieke macht het slachtoffer is van de mondialisering. Door met hen het gesprek aan te gaan denken ze de boel naar links te kunnen doen opschuiven of te zorgen voor grotere burgerbetrokkenheid. Voor mij is dat een totale illusie.

De media houden daarin mee de schijn op dat het debat over de globalisering een democratisch debat is met mensen van links en rechts. Maar uiteindelijk gaat het over niets anders dan een intern debat. Kijk maar naar iemand als Joseph Stiglitz, de oud vice-voorzitter van de wereldbank, die zich opstelt als criticus van de Wereldbank en in zijn boek

Wilt u daarmee zeggen dat de zogenaamde andersglobalisten gewoon het spel meespelen?
Geoffrey Geuens: Wat we goed zien is dat de politieke en economische leiders op Davos of elders en de editorialisten van de mainstream media, aan de ene kant de dialoog aangaan met de andersglobalisten maar tegelijk zeggen dat er 'goede' en 'slechte' andersglobalisten zijn. De goede andersglobalisten zijn bepaalde leiders van Attac in Frankrijk die, zoals ik net zei, de gezaghebbende krijtlijnen van het

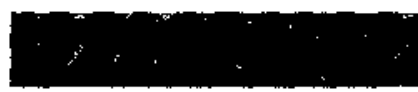
spreekt over een alternatief. Dat is lachwekkend, je moet weten dat Joseph Stiglitz is aangesteld als beheerder van een internationaal comité van Renault-Nissan. En met wie? Wel, met de mensen van de Bilderberggroep en de Trilaterale Commissie.

Als de andersglobalisten echt aan verandering willen werken, dan zal dat niet zijn met een strategie van lobbying, samenwerking of dialoog. Wat zij moet doen is een politieke macht zijn en politieke macht proberen te verwerven. Ik wil daarmee niet zeggen dat ze gewapend de straat moeten optrekken, dat is niet wat ik wil zeggen. Volgens mij moet de andersglobalistische beweging een drempel overstappen, d.w.z. zich organiseren in een politieke beweging. Het is dus een politiek gevecht en geen gevecht van burgers en lobbyisten. Dat laatste kan alleen maar leiden naar politieke recuperatie.

Wanneer men uw boek leest krijg je de indruk dat de democratie niet meer bestaat.

Geoffrey Geuens: Het hangt er in eerste instantie al van af wat men onder democratie verstaat. Irak is aangevallen voor de democratie. Iedereen gebruikt het begrip democratie. Dat is zo met vele begrippen. Als een onderneming een potje biologisch yoghurt op de markt brengt dan is dat bedrijf meteen 'ethisch'. Zo ook met de democratie. Als het woord democratie wordt gebruikt in westerse kringen dan gaat het eigenlijk om een liberale of bourgeoisiedemocratie. We moeten de zaken bij hun echte naam noemen. Formeel is er respect voor vrijheid van meningsuiting, enz. Maar dan moeten we er ook vlug bijzeggen: vrijheid van meningsuiting, goed, maar wie heeft de middelen om een televisie of krant uit te baten.

Van de pers wordt nogal eens gezegd dat ze de vierde macht vormen. Zij oefenen mee de controle uit op de politieke en economische macht. En inderdaad, we kunnen niet ontkennen dat bijvoorbeeld geregeld corruptiedossiers worden uitgespit in de pers.
Geoffrey Geuens: De journalisten, die evenzeer tot de kleine bourgeoisie van de middenklasse behoren, hebben de ten-

dens om de wereld, sociale acties en dergelijke te analyseren vanuit het individu. Dus ze zijn vrij of niet vrij om bepaalde dingen te doen. Zij overwegen dus dat elk de vrijheid bezit om te schrijven wat hij wil. Dus het discours is: we zijn een 'tegenmacht' we zijn vrije individuen. De andere versie is, de versie van critici, dat het juist niet gaat om vrije individuen, maar over marionetten, dus onder controle van de economische of politieke macht. Nog eens, het is noch het een, noch het andere. Dat wil niet zeggen dat ik me tussen de twee bevindt. Mijn kritiek is veel

De journalisten zijn niet vrij, en ze vormen geen tegenmacht. Algemeen kunnen we stellen dat ze eerder een discours hanteren dat dichter aanleunt bij de macht.

radicaler. De journalisten zijn niet vrij noch vormen zij een tegenmacht. Het is voldoende om hun discours te lezen over Clabecq, de andersglobalisten, de oorlog. Algemeen kunnen we stellen dat ze eerder een discours hanteren die veel dichter aanleunt bij de macht.

Maar zij die deze theorie verwerpen gaan dan in het andere kamp staan dat zegt dat journalisten marionetten zijn. Neen, wat ik aantoon is dat ze tot de kring van de top zelf behoren. Dat ze banden hebben met de politieke of ondernemerswereld, die aanwezig zijn ook in de denktanks, of in de onderzoeksinstituten. Zoals de politieke wereld niet afhankelijk is van het kapitaal en er ook niet de marionet van is, zijn ook de media niet afhankelijk of marionetten van de politieke of economische macht. Er is opnieuw een sociologische band.

Uiteraard niet met alle journalisten, want op de redactie zijn er ook machtsrelaties. Waar ik het over heb zijn zij die de toon bepalen in de pers, die de editoriaalen schrijven. Hoe kunnen we denken dat Jean-Marie Colombani (van de Franse krant Le Monde, nvdr.) die regelmatig bezoeker is van Davos (het Wereld

Economisch Forum, nvdr) een marionet is. Het gaat dus om mensen die sterke, organische banden hebben met deze wereld.

Ligt het belangrijkste gevaar voor de persvrijheid niet in de groeiende economische concentratie waaraan de media onderhevig zijn?

Geoffrey Geuens: Het is waar dat we een heel sterke evolutie zien van het verdwijnen van persbedrijven, m.a.w. de concentratie. Hier zien we nogmaals heel duidelijk dat het economisch liberalisme niets te maken heeft met concurrentie, maar

met monopolie. De monopolisten voeren geen oorlog onder elkaar. Ze zijn wel soms concurrent van elkaar op een aantal markten, maar ze bezitten vooral ook sterke banden onder elkaar. De sterke mediaconcentratie zorgt voor steeds sterkere banden onder elkaar. Wat we nu hebben is een kleine minderheid van persgroepen die het grootste deel van de media controleren. Ze hebben banden onder elkaar en steunen op de staat, want er zijn ook zeer sterke banden met de politieke wereld.

Nemen we België. Hier hebben we Rossel, IPM – CNC (La Dernière Heure en La Libre Belgique), medi@bel (maar eigenlijk moeten we die al niet meer meetellen want dat is nu onder andere de VUM via SBE), de Persgroep, VUM, Roularta en de privé televisiegroepen die zelf al eigendom zijn van de grote persgroepen. In België zijn de media in handen van een zeer kleine groep grote mediabedrijven. Het gaat om een zeer verontrustende evolutie.

Vanuit de politieke wereld zijn er nochtans maatregelen genomen die de concentratie moeten tegengaan.

Geoffrey Geuens: Er bestaat een anti-trustwetgeving op Europees niveau maar dat heeft de concentratie in de pers niet verhinderd. Ik denk ook niet dat er een politieke wil bestaat om echt op te treden tegen de concentratie. Wel integendeel. Ik zie in Europa in de diverse sectoren een sterke concentratiebeweging. Waarom? Omdat Europa zich gedeeltelijk aan het uitbouwen is om de 'samenwerkende tegenstander' te zijn van de VS. In die zin steunt Europa juist op de concentratie en dus is er vanuit die optiek zeker geen politieke wil om de concentratie tegen te gaan. Als er echte hervormingen moeten komen, dan zal dat enkel kunnen door grote druk van op de straat of van de loontrekkenden. Maar ook daar maak ik me niet veel illusies.

Moeten we dan maar alle hoop vestigen op de alternatieve, kritische pers?

Geoffrey Geuens: Wel, gelukkig is er de alternatieve pers. Het feit dat er vanuit de andersglobalistische beweging observatoria voor de media worden gecreëerd is een goede zaak. Een goede zaak, omdat de beweging inziet dat in haar strijd tegen de huidige globalisering, het niet alleen gaat om een strijd tegen financiële markten, maar ook om een strijd tegen de ideologische apparaten van het systeem. Persoonlijk verwacht ik meer van initiatieven als Indymedia dan in de grote discussiefora. Want wat belangrijk is bij Indymedia is dat er niet alleen kritiek wordt geleverd op de media zelf, maar dat er ook werk wordt gemaakt van een journalistiek alternatief. Daar zit volgens mij toekomst in.

Maar is daar niet het probleem dat dergelijke alternatieven beperkt blijven tot kleine kringetjes van overtuigden?

Geoffrey Geuens: Inderdaad. De strijd voor onafhankelijke media, de strijd tegen een staat die de belangen dient van de dominante klasse, de strijd tegen de financiële markten, ga zo maar door, is een politieke strijd. We kunnen geen ander mediabestel krijgen als we geen strijd voeren voor een ander economisch systeem. Dat is een strijd die veel globaler is en die politiek is. Ik herhaal, de andersglobalistische beweging moet daar werk van maken. ■

VROUWENRECHTEN

| Marie Jeanne Vanmol |

Familiale wetgeving en de vrouw: de erkenning van de fundamentele gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen binnen deze wetgeving moet de inzet zijn voor een sociale en politieke dynamiek die de ganse maatschappij aanbelangt.

De internationale gemeenschap promoot het respect voor de vrouwenrechten en refereert naar het belangrijke document 'The Convention on the Elimination and the Discrimination Against Women' (CEDAW). Daartoe behoren ook de rechten van de vrouwen in het gezin: wat de vrouwen verwerven op het terrein van recht op onderwijs, gezondheidszorg, arbeid en burgerrechten mag niet onder druk gezet worden door het archaïsme van de verschillende familiale codes. Anno 2004 blijkt nog steeds hoe bitter de strijd om het behoud van de discriminerende status van de vrouw binnen deze codes is.

WERELDBANK

In haar rapport 'Gender and Development in the Middle East and North Africa: Women in the Public Sphere'¹ zegt de Wereldbank dat vrouwen onvoldoende tewerkgesteld zijn. De economieën moeten groeien en daarbij zijn ze hard nodig. Dat hebben de exporterende economieën in Azië bewezen. Vrouwen, zegt de Wereldbank, maken 74% uit van de arbeidskrachten tegen slechts 32% in het Midden-Oosten en dat komt omdat de vrouwen ontmoedigd worden om te gaan werken. Wat er niet bij wordt verteld is de erbarmelijke situatie waarin de vrouwen voor de buitenlandse investeerders werken, in sweatshops, in vrijhandelszones. De wisselvalligheden van de economische situatie veroorzaken daarbij een reële daling van de lonen of vermindering van de arbeidsplaatsen waardoor voor hen armoede en ongelijkheid nog toenemen. Armoede en ongelijkheid, zegt de Wereldbank ook, zijn de oorzaak van langdurige conflicten en een groei-

ende economie is daar het belangrijkste wapen tegen. Dit geloofsartikel van de Consensus van Washington, waarop de Wereldbank zich steunt om haar structureringsprogramma's in de ontwikkelingslanden door te voeren, hebben tot hertoe het tegendeel bewezen². Haar prioriteiten en strategieën houden geen rekening met het totaal ontbreken van een sociaal vangnet voor werkloosheid,

ziekte, pensioen. Het enige 'veilige netwerk' is de familie met alle nefaste gevolgen voor de vrouwen. Zij dragen de zware lasten van het gezin maar hun eigen veiligheid in dat gezin is niet gegarandeerd. De archaïsche familiale codes maken dat vrouwen door hun man van de ene dag op de andere in de armoede kunnen terechtkomen. In dit artikel geef ik een klein overzicht van de vrouwenrechten vandaag in

Afghanistan, Irak en Marokko.

De nieuwe goedgekeurde grondwet in Afghanistan laat niet veel hoop op verandering sinds de Taliban en in Irak is het bang afwachten wat de nieuwe toekomstige grondwet in petto houdt. In Marokko echter beval de koning een openbreken van de familiale code. Maar het grote werk voor de regering moet nu nog beginnen indien ze het met de vrouwenrechten goed meent.

MAROKKO

Op vrijdag 16 januari keurden de Marokkaanse afgevaardigden met eenparigheid van stemmen de juridische gelijkheid van man en vrouw goed. De vrouw staat niet meer onder het voogdijerschap van vader, man of broer. De strakke vernederende familiale code voor de vrouw werd na drie jaar gedeeltelijk opengebroken. De discussies in de commissie draaiden grotendeels rond religie en interpretatie van religieuze teksten. Sinds 10 jaar brengen de Marokkaanse vrouwenorganisaties de armoede en de ongelijkheid van de dagelijkse realiteit in kaart. Slechts één vrouwenactiviste heeft echter aan de werkzaamheden deelgenomen. Economische en juridische overwegingen hebben het blijkbaar gehaald boven de strikte interpretatie van de religieuze teksten. Marokko heeft echter ook in het verleden bewezen dat ze een goede leerling is van de Wereldbank en van het Internationaal Monetair Fonds omdat ze investeringen wil aantrekken. De koning gelooft ook dat een snelgroeiende economie aan iedereen ten goede komt en de armoede en ongelijkheid zal wegwerken. Een archaïsche code mag geen belemmering zijn om

alle arbeidskrachten in te schakelen, zegt de Wereldbank. Het is dus de vraag of de economische en juridische overwegingen van de regering deze van de Wereldbank zijn of deze van de vrouwen. Indien het deze van de vrouwen zijn dan moet zo snel mogelijk een sociale en politieke dynamiek op gang getrokken worden om de verworven rechten voor iedereen toegankelijk te maken. Het dynamisme van de militanten van de Marokkaanse vrouwenbeweging laat geen twijfel over. Maar de draagkracht van hun actie wordt belemmerd door datgene wat ze het meest bestrijden: de triestige situatie van de vrouw in de Marokkaanse moslimgemeenschap, in de stad en op het platteland. De geloofwaardigheid van de regering betreffende de gelijkheid van de vrouw hangt af van de inspanningen om deze rechten op papier om te zetten in een recht voor de ganse gemeenschap. Het wegwerken van de sociale en politieke ongelijkheid ten gevolge van de familiale code is slechts een begin. Een sociaal uitgebouwd netwerk is een noodzakelijk vervolg om de ongelijkheid en armoede weg te werken. De gevolgen voor vrouwen echter van de economische en juridische overwegingen van de Wereldbank vinden hun voorbeeld in Azië en Zuid Amerika: vrijhandelszones en sweatshops. Het binnenlandse patriërchaat verkoopt zijn mannen en vrouwen aan het kapitalistisch buitenslands patriërchaat. Beiden zullen er wel rijker van worden. Dat andere patriërchaat heeft geen belangstelling voor de rechtvaardige verdeling van winsten en de opbouw van een sociaal vangnet. De nieuw verworven rechten van de Marokkaanse vrouwen zullen hen niet beschermen tegen de toenemende armoede en ongelijkheid.

AFGHANISTAN

Op 4 januari 2003 keurde de Loyola Girga (de Grote Raad) in Afghanistan de nieuwe grondwet goed. Het land zal geregeerd worden door burgerlijke wetten zolang ze in overeenstemming zijn met de principes van de Koran. Dat betekent de toepassing van de sharia of de islamitische wet. De voortdurende

spanning tussen het burgerlijke recht en de toepassing van het gewoonterecht is vooral voelbaar voor de vrouw betreffende de familiale wetgeving. Het ziet er naar uit dat de vrouwen weer het voorwerp zullen worden van een speciale wetgeving die hun inferieure status binnen de moslimvoorschriften zal vastleggen. Zelfs een sterke president zal het zeer moeilijk hebben om de gelijkheid van man en vrouw, zoals in de burgerlijke wetgeving voorzien, door te voeren. Alles hangt af van de macht van de president en de macht van de krijgsheren en de verschillende etnische groeperingen. In het 21-dagen durend debat naar aanloop van de nieuwe grondwet bleek de diepe etnische verdeeldheid

limstaten zegt Fatima Mernissi³ het volgende (eigen vertaling)

“Ondanks de ogenschijnlijke verwantschap tussen democratisering, de ontwikkeling van de civiele maatschappij, van de vrouwen en de minderheidsgroepen hebben de belangen van de Westerse olie- en wapenlobbies stevast de rechten van de vrouwen en de minderheden in die landen (moslimlanden) ondermijnd. Een democratische Arabische wereld waar miljoenen burgers, inbegrepen vrouwen die de helft van de bevolking uitmaken, het recht hebben te stemmen en hun politieke leiders te bekritisieren zouden ondraaglijke onzekerheden creëren in de olie- en wapenhandel.”

De Amerikaanse administratie zou bereid zijn te onderhandelen met de Sjiïetische clerus over de retrograde familiale code. Deze zou ervoor zorgen dat polygamie de norm wordt, alsook de steniging van vrouwen beschuldigd van overspel.

binnen de regering en zelfs tussen de ministers afkomstig uit de Noordelijke Alliantie en deze afkomstig uit de diaspora. Ze zullen de cohesie van het toekomstige kabinet overschaduwden. Het parlement voorziet 1/3 van de zetels voor de vrouwen. De president benoemt de leden van de tweede kamer waarvan de helft voor vrouwen is voorzien. Betreffende hun status binnen het huwelijk is het afwachten hoe de krachtsverhoudingen binnen de toekomstige regering zullen evolueren en welke prioriteiten zullen gekozen worden. Voor het ogenblik hebben de Amerikanen er vaste voet aan de grond. Het verleden heeft bewezen dat vrouwenrechten in Afghanistan niet hun prioriteiten zijn, maar wel olie en wapenhandel. In haar essay over de rechten van de Arabische vrouwen en de mos-

IRAK

Op 13 januari 2004 stapten honderden vrouwen onder leiding van Nasreen Barawi, de minister van Arbeid in de voorlopige regering, om te protesteren tegen een ontwerp van een retrograde familiale code, waarover de Amerikaanse administratie bereid zou zijn te onderhandelen met de Sjiïetische clerus geleid door ayatollah Al-Sistani, zelf een polygaam en voorstander van de sharia. Volgens de organisatie voor de emancipatie van de vrouw in Irak zal het dragen van de sluier verplicht worden alsook de scheiding van mannen en vrouwen op de publieke plaatsen. Polygamie zou de geldende norm worden alsook de steniging van vrouwen die verdacht worden van overspel. Vrouwen zouden zich ook niet meer kunnen vrij bewegen zonder toezicht.

De schrik zit er dik in dat de nieuwe grondwet niet veel zal veranderen voor de status van de vrouw die sinds de Golfoorlog in 1991 sterk achteruit ging tengevolge van een samenloop van juridische, economische en politieke factoren. De Irakese regering had de 8-jaar durende oorlog tegen Iran verloren en aan het einde van de oorlog, in 1988, waren de olieprijsen laag. Dat betekende minder inkomsten voor de staat.

De regering snoeide drastisch in de uitgaven voor zijn sociale politiek. Dat leidde tot groot ongenoegen van de bevolking en de positie van Sadam Hussein stond op het spel. Om zijn macht te consolideren vergrootte hij de politieke invloed van Islamitische en tribale tradities. Hij herstelde de macht van tribale sjeiks, gaf hen wapens en land. In samenspraak met conservatieve religieuze groeperingen stemde de regering decreten en wetten die een verregaande negatieve invloed hadden op de wettelijke status van de vrouw in arbeidswetgeving, juridische rechtspraak en de familiale code. In 2001 rapporteerde de VN-afgevaardigde betreffende 'Geweld tegen Vrouwen' dat sinds de hervormingen van 1991 ongeveer 4000 vrouwen en meisjes vermoord waren door mannelijke verwanten. De meisjes werden ervan 'beschuldigd' door hun gedrag de eer van de familie te hebben geschonden. Een presidentieel decreet uitgevaardigd in maart 1990 voorzag zelfs strafvermindering voor mannen die 'honor killing' ter verdediging inriepen voor de moord op hun zuster of dochter.

De regering legde verder meer en meer beperkingen op voor de werkende vrouwen. De voorrang werd gegeven aan de mannen die uit de oorlog tegen Iran terugkwamen en de arbeidsplaatsen waren beperkt. In 1998 stuurde de regering alle vrouwen die als secretaresse in de regeringsinstellingen werkten naar huis. Jongens en meisjes moesten naar aparte scholen. Samen met het 10 jaar durende embargo troffen al deze maatregelen de vrouwen en de kinderen (vooral de meisjes) ongemeen hard. Minder meisjes gingen naar school omdat de families financieel niet meer

in staat waren het schoolgeld te betalen. Het embargo verhinderde de toegang tot adequate voeding, gezondheidszorg en onderwijs. Volgens de VN konden in Irak in 1987, ten gevolge van de nationale alfabetiseringscampagne, 75% van de vrouwen lezen en schrijven. Op het einde van 2002 had Irak de laagste alfabetiseringsgraad in de regio: minder dan 25% van de vrouwelijke bevolking kon lezen en schrijven.

Vandaag zijn in Bagdad de vrouwen van de straten verdwenen. Met uitzondering van de bedelaars en de groenteverkoopsters in Sjiitische wijken. De Amerikaanse organisatie Human Right Watch (HRW) analyseert in haar onderzoek, uitgevoerd in Bagdad tussen 27 mei en 20 juni 2003, de kidnapping en de verkrachting van vrouwen en jonge meisjes. Het onderzoek toont het klimaat van vrees aan waardoor de vrouwen niet alleen meer de straat durven op gaan maar ook de kantoorgebouwen, de ateliers en sommige scholen krijgen minder en minder vrouwen en meisjes over de vloer. De strijd tegen deze misdaden tegen de vrouwen verloopt moeilijk. "Verkrachting is niet alleen taboe", zegt Hania Mufti, de vertegenwoordigster van HRW in Irak, "maar in de ogen van de politie, de rechters en over het algemeen van de Irakese maatschappij is verkrachting geen echte misdaad tegen de vrouw, het is een daad die tot de privé-sfeer behoort".

CONCLUSIE

De groei van de bevolking heeft de sociale voorwaarden in de Arabische landen dramatisch veranderd. De toenemende demografie vormt een ernstige bedreiging voor de olierijke fundamentele regimes en hun Westerse bondgenoten. Ze destabiliseren de regeringen, fomenteren religieuze dissidenten, internationaliseren het terrorisme en doen de clandestiene emigratie toenemen. Dus de Westerse mogendheden en de Arabische leiders moeten hun strategie herzien. Het onderdrukken van de civiele maatschappij en het investeren in het fundamentalisme was tot in de jaren '80 een succesvolle strategie.

De recente verstoringen ten gevolge van demografische druk, werkloosheid, hoge schuldenlast, het sluiten van de immigratie naar Europa, het (onder druk van het IMF) privatiseren van de sociale dienstverlening, maken de democratisering in de Arabische wereld de enige mogelijke oplossing. Vrouwen- en vakbondsbewegingen samen met andere progressieve maatschappelijke krachten kunnen een sociale en politieke dynamiek op gang brengen. Het respect voor de vrouwenrechten moet afgedwongen worden tegenover alle vormen van patriërchaat. Daarom is de strijd voor vrouwenrechten en gendergelijkheid een emancipatiestrijd strijd op alle vlakken zowel in de privé-sfeer tegenover de archaische familiale codes als tegen wild kapitalisme, corporatisme en uitbuiting. Het is een strijd die de ganse maatschappij aanbelangt

Bronnen: The Nation, Le Monde, The New York Times, De Wereldbank, Human Right Watch, La Grande Désillusion, Joseph Stiglitz . Fayard, 2002

¹ gepubliceerd in september 2003

² In Zuid Amerika heeft de groei van de economie de armoede en de ongelijkheid niet verminderd. In sommige gevallen zijn ze zelfs toegenomen. Zelfs in de VS werkt de formule niet. In 2003 groeide in de VS de economie met 3,2%. Het herstel kwam echter ten goede aan Wall Street en de aandelenkoersen terwijl er flink werd gesnoeid in onderwijs en gezondheidszorg. De lonen stegen niet en de armoede nam toe.

³ In Faith and Freedom. Women's Human Rights in the Muslim World. Ed. by Mahnaz Afkhami. Taurus 1996

KADHAFI'S OPGANG EN ZIJN BELEID

| Soetkin Van Muylem |

Met de aankondiging dat hij zijn land openstelt voor internationale wapeninspecties plaatste Kadhafi Libië weer op de wereldkaart. Even een en ander van korter bij bekijken (red.)

Het Verenigd Koninkrijk Libië, een voormalige Italiaanse kolonie, werd onafhankelijk in 1951. Hoewel Libië volgens de grondwet een parlementaire democratie was, heerste Koning Idris al-Sanusi als een absoluut monarch over zijn land. Zijn regime kwam regelmatig in opspraak wegens corruptie en nepotisme, maar wat hem vooral weinig populair maakte bij de bevolking was zijn pro-Westerse houding. In het bijzonder het voortbestaan van Britse en Amerikaanse militaire bases op het Libische grondgebied na de onafhankelijkheid werd gezien als een bewijs van de anti-arabische houding van Idris. Na de Zesdaagse Oorlog tussen Israël en de Arabische wereld waarin Idris zich afzijdig hield, was de kloof tussen de bevolking en de bejaarde koning zo mogelijk nog groter geworden. Op 1 september 1969 werd koning Idris van de troon gestoten via een staatsgreep door de Vrije Unionistische Officieren van Muammar Kadhafi. Het koningshuis werd afgeschaft en van dan af was Libië een soevereine republiek. 1969 betekende het begin van de groene revolutie. Kadhafi noemde zijn hervormingen, beschreven in het fameuze Groene Boekje, de Derde Universele Theorie, het alternatief voor het communisme en het kapitalisme. Dankzij de olierijkdommen van het land konden drastische hervormingen doorgevoerd worden zowel op economisch vlak (het verbieden van private economische activiteiten) als op politiek vlak (de staatloze maatschappij). De invoer van een systeem van directe democratie heeft nooit verhinderd dat de Libische leider de politieke en economische leiding van het land stevig in eigen handen hield. De basisidealen van

Kadhafi bestonden uit socialisme, maar dan gekoppeld aan de islam, en Arabische eenheid. (na in de Arabische wereld in een geïsoleerde positie terecht te zijn gekomen richtte de kolonel zijn aandacht nu op de Afrikaanse ruimte, onder meer met de oprichting van de Afrikaanse Unie in 2002).

Het economisch en sociaal beleid van

LIBIË

Hoofdstad: Tripoli

Oppervlakte: 1.759.540 km²

(+/- 60 maal België)

Geografie: 95% woestijngebied

Bevolkingsaantal: 5,5 miljoen

Bevolking: Berbers, Toeareg, Tubu

Bevolkingsdichtheid: 3,1 per km²

Taal: Arabisch

Religie: Islam, 97% soennieten

Leider: kolonel Kadhafi

Kadhafi bestond erin een eerlijkere verdeling van de olie-inkomsten onder de bevolking na te streven en een welvaartsstaat uit te bouwen.

De spectaculaire stijging van de levensstandaard van alle Libiërs na 1969 was/is ongetwijfeld één van de grootste verdiensten van het Kadhafi-regime. Het per capita inkomen dat in 1969 nog 2.200\$ bedroeg steeg in amper een decennium naar 10.000\$. Er is gratis gezondheidszorg, een democratisch en gedeeltelijk kosteloos onderwijssysteem voor zowel jongens als meisjes, huisvestingsprogramma's, een uitgekende arbeidswetgeving, enzovoort. Voor een islamitisch regime springt vooral de gun-

stige positie van de vrouw binnen de Libische maatschappij in het oog. Kadhafi opende gemengde scholen en universiteiten, hij sprak zich uit tegen het verplicht dragen van de sluier en tegen polygamie, anticonceptiemiddelen zijn vrij verkrijgbaar in Libië, enzovoort. Alles werd in het werk gesteld om de vrouw meer te integreren in het actieve leven. Tekenend en eveneens tot de verbeelding sprekend zijn de historische beelden van kolonel Kadhafi omringd door een uitsluitend uit vrouwelijke strijdkrachten bestaande lijfwacht.

DE WAARDE VAN HET ZWARTE GOUD

Het waren vooral de aanzienlijke olie-reserves die het voor Kadhafi mogelijk maakten om een geheel eigen ideologie te ontwikkelen en een eigenwijze koers te volgen zowel in eigen land als op het internationale politieke toneel. In 1961 was Libië al een echte rentenierstaat geworden.

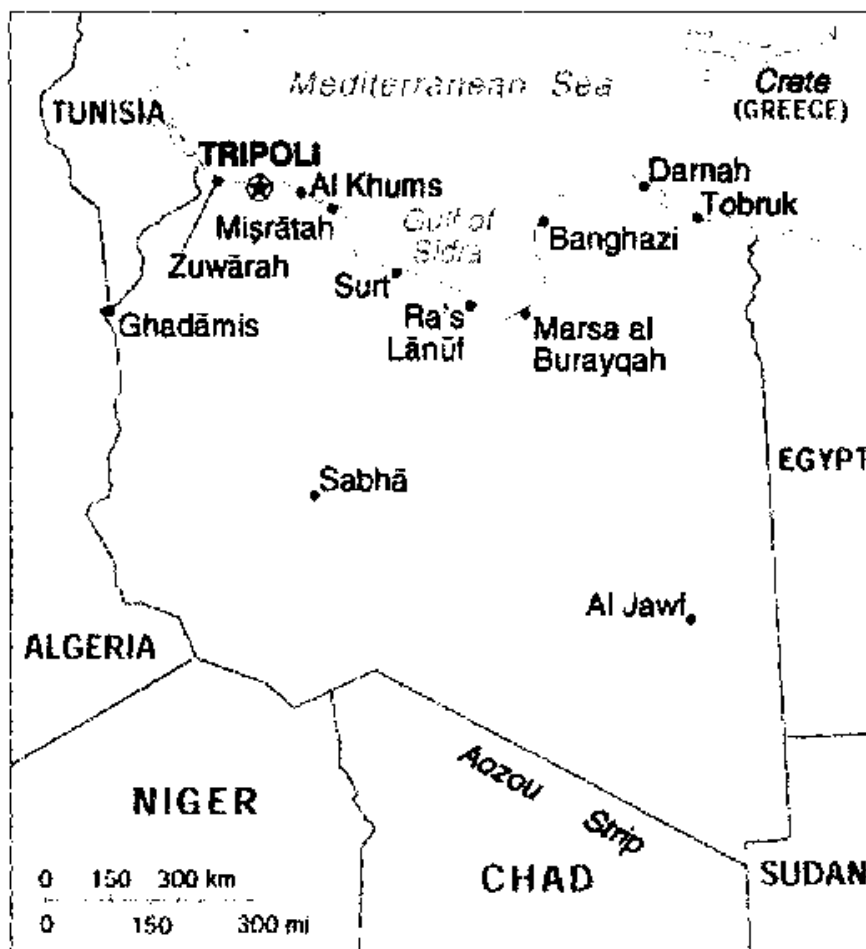
Alle inkomsten vloeiden voort uit de petroleumsector. In plaats van met deze rijkdom de zelfvoorziening te stimuleren door een gevarieerde landbouwsector uit te bouwen of een productieve industrie te financieren, werd er gekozen voor de import van buitenlandse industriële- en voedingsproducten. Toen Kadhafi aan de macht kwam werden er wel inspanningen geleverd om productieve economische activiteiten te stimuleren, maar het aandeel van de petroleum bleef disproportioneel groot. Vooral vanaf 1973 kon Libië profiteren van sterk stijgende olie-inkomsten. Enorme bedragen werden gependend aan de uitbouw van een sociaal zekerheidssysteem en aan regeringscontracten, maar ook aan militaire

aankopen. De olieopbrengsten en het staatsmonopolie op alle import- en exportactiviteiten stelden de Libische leider in staat om de rijkdom onmiddellijk te verdelen via renteloze leningen en subsidies. De ambtenarij werd sterk uitgebouwd en er werden allerlei diensten voorzien voor de bevolking in het algemeen en specifiek voor die groepen die als cruciaal beschouwd werden bij het ondersteunen van het regime. In 1974 was de Libische staat voor zijn totale inkomen, voor 99,9% afhankelijk van de olieopbrengsten. In 1977 werd de Verenigde Staten de grootste koper van olie uit Libië en de Iranese revolutie zorgde er zelfs voor dat de olieprijs meer dan verdubbelde. In een distributieve maatschappij zijn de inkomsten van de staat van cruciaal belang omdat de loyaliteit van de onderdanen recht evenredig is met hun sociaal-economische situatie.

KADHAFI'S INTERNATIONALE REPUTATIE

In 1969 dachten de Amerikanen dat Libië met het nieuwe regime onder de Westerse invloedssfeer zou blijven. De Verenigde Staten hadden er immers belangrijke economische belangen en Kadhafi stond bovendien bekend als een fervent anti-communist. Volgens de Amerikaanse auteur Cooley kon Kadhafi gedurende de eerste jaren van zijn bewind zelfs genieten van de bescherming van de CIA. De verschillende standpunten van beide landen in verband met de Palestijnse kwestie en de Amerikaanse steun aan Israël maakten geleidelijk aan duidelijk dat een echte politieke toenadering echter onmogelijk was. Toen Libië nauwer begon samen te werken met de Sovjetunie was het voor Washington wel duidelijk. Begin 1977 werd Libië samen met Cuba en Noord-Korea op een lijst van potentiële vijanden van de Verenigde Staten geplaatst. Het Pentagon weet deze beslissing aan Libië's "materiële en politieke steun aan de Palestijnse guerrilla, de IRA en andere terroristische groeperingen". Kadhafi stak zijn sympathie voor allerlei bevrijdingsbewegingen en anti-imperialistische organisaties nooit onder stoelen of banken. Hij vond dat Libië "een heilige plicht heeft tegenover alle revolu-

ties die strijden tegen het kolonialisme, zionisme en imperialisme". In vergelijking met zijn gespierde retoriek was Kadhafi's concrete financiële/logistische steun aan allerlei soorten 'vrijheidsstrijders' (volgens het Westen 'terroristische organisaties') altijd al veel minder indrukwekkend.

DE RELATIE MET DE VERENIGDE STATEN

De stijgende politieke wrijvingen met de Verenigde Staten hadden in eerste instantie geen invloed op de goede economische betrekkingen tussen beide landen. In 1980 was Libië, na Saoedi-Arabië, nog de belangrijkste handelspartner van de Verenigde Staten in de Arabische wereld. De handelsrelaties verzuurden pas toen Ronald Reagan president van Amerika werd. Eind 1981 stopte de Verenigde Staten met de import van ruwe olie uit Libië en twee jaar later werd de boycot (1983) door de Reagan-administratie uitgebreid naar hoogtechnologische exportproducten en producten gere-

lateerd aan olieontginning. De officiële reden voor deze maatregelen was de steun van de Libische overheid aan het 'internationale terrorisme'. In 1986 werden de handelssancties tegen Libië verscherpt met een totale boycot wegens de nooit bewezen rol van Libië in de aanslagen op de vliegvelden van Rome en Wenen in december 1985. De sancties van de Verenigde Staten hadden niet echt een overdonderend effect aangezien Europese landen gewoon verder gingen met het importeren van Libische olie. Toch begonnen de olie-inkomsten vanaf 1981 behoorlijk te dalen door een fikse vermindering van de olieprijs en een daling van het productiecijfer, mede veroorzaakt door de boycot. Tussen 1982 en 1986 daalden de olie-inkomsten in Libië van 21 miljard dollar naar 5,4 miljard dollar. Ondanks deze ongunstige trend bleef Libië vlot petrodollars spenderen. Het land probeerde het zo lang mogelijk verder uit te houden zonder drastische economische hervormingen. De landbouw

bleef hoogst onproductief, en de niet-oliegebonden economische activiteiten waren ondertussen wel gestegen in de totale economische output van het land, maar bleven marginaal. Libië moest heel wat aan welvaart inboeten. Zo kon de staat niet anders dan de import van een ruim assortiment aan gebruikersgoederen te staken. Dit leidde niet tot echte armoede maar veroorzaakte wel een groeiende ontevredenheid.

Niettegenstaande de beperkte politieke vrijheid in Libië heeft het Kadhafi-regime altijd een betrekkelijk grote aanhang gekend bij de bevolking. Maar nu het mechanisme van de distributieve staat begon te sputteren steeg het ongenoegen vlug. Het regime probeerde de nodige besparingen in het begin vooral te verhalen op de grote groepen buitenlandse arbeiders in Libië. Het werd voor hen bijvoorbeeld verboden om geld op te sturen naar het thuisland. Uiteindelijk werd er ook aanzienlijk gesnoeid in de gewone budgetten. De defensieve en militaire uitgaven bleven na 1981 echter stijgen. De territoriale grensoorlog met Tsjad over de Aouzou-strip werd zelfs hernieuwd door Kadhafi. Op militaire aankopen werd duidelijk niet bespaard... Economische consideraties en idealisme moesten voor Kadhafi meermaals onderdoen voor politiek opportunisme en profileringsdrang.

Na de eedaflegging van Reagan ontstond er in de Amerikaanse pers een kunstmatige hetze tegen de Libische leider. Kadhafi was een "gevaarlijke gek" die "van plan was de Amerikaanse president om het leven te brengen". De relaties met de Verenigde Staten verziekten in augustus 1981 helemaal nadat twee Libische jeffighters neergeschoten werden door Amerikaanse militaire vliegtuigen boven de Golf van Sirthe. Op 15 en 16 April 1986 bombardeerden de Amerikanen Tripoli en Benghazi. Bij deze militaire aanslag lieten 37 burgers het leven. Kadhafi verloor een dochtertje van 15 maanden en twee van zijn zoontjes geraakten zwaar gewond. De aanleiding voor de bombardementen was de vermeende Libische betrokkenheid bij een aanslag op de Berlijnse discotheek 'La Belle' waarbij één Amerikaanse soldaat gedood werd.

Ondanks de economische en politieke interne problemen resulteerde de woede en de angst voor nog meer buitenlandse interventies bij de Libische bevolking in een betrekkelijk grote steun voor de leider. Het Amerikaanse beleid ten opzichte van Kadhafi, waarbij economische marginalisering en politiek-militaire intimidatie moesten leiden tot het destabiliseren van zijn bewind, had dus eerder het tegenovergestelde effect. Kadhafi kwam er als het ware gesterkt uit. Hij bleef de wereld gul trakteren op anti-Amerikaanse statements en bij de bevolking van de andere Arabische landen werd hij in pro-Libische betogingen als een held bejubeld. Voor Kadhafi zelf waren de problemen met het Westen en in het bijzonder met de Verenigde Staten een reden te meer om zijn revolutie ideologisch te verdiepen. Bovendien bezorgden ze hem een uitstekend excuus om interne kritiek af te wimpelen en leidden ze de aandacht af van de Libische politieke en financiële problemen.

CAPITULATIE?

In 1990 waarschuwde de Egyptische president Moubarak kolonel Kadhafi naar aanleiding van de eerste Golfoorlog al: "Als u niet hetzelfde lot wil ondergaan als Saddam, hebt u er alle belang bij om u te kalmeren en u niet meer te verzetten tegen deze onvermijdelijke oorlog". Ruim een decennium later, na de roemloze ondergang van Saddam Hoessein, lijken de woorden van Moubarak te zijn doorgedrongen tot de Libische leider. De architect van de Libische revolutie heeft zich de laatste jaren inderdaad gekalmeerd in functie van een weloverwogen 'realpolitiek'. In het post-communistische tijdperk begon het internationale isolement danig te wegen op het regime. De kwetsbaarheid van de eenzijdige Libische economie en het wegvallen van het communistische Oostblok verplichte Kadhafi uiteindelijk tot compromissen. Zijn afkeer voor het Westerse kapitalisme belet immers niet dat Libië noodgedwongen moet meedraaien in het internationale kapitalistische systeem. Sinds het nieuwe millennium lijkt Kadhafi voluit voor een economische liberalisering te gaan.

Tijdens de jaren negentig was Kadhafi

al begonnen met een voorzichtig diplomatiek charmeoffensief ten opzichte van het Westen, maar zijn wereldwijde reputatie de 'peetvader van het terrorisme' te zijn, kon hij niet zomaar van zich afschudden. Enerzijds hadden de opeenvolgende Amerikaanse en West-Europese regeringen desinformatiecampagnes gevoerd waarin de Libische leider werd afgeschilderd als een onvoorspelbare gek en waarin zijn rol binnen het internationale terrorisme bewust en systematisch overdreven werd. Bij quasi elke terroristische daad in de wereld werd Libië luidkeels beschuldigd van betrokkenheid, meestal zonder concrete bewijzen. Reagan maakte van Kadhafi zijn geliefkoosde doelwit. Anderzijds moeten we vaststellen dat 'de Gids' voor een deel het slachtoffer was geworden van zijn eigen zorgvuldig gecultiveerde imago van eeuwige opposant van het Westen. De Amerikanen stoorden zich immers veeleer aan de symbolische waarde die Kadhafi als politiek figuur bezat dan aan de werkelijke terroristische slagkracht van de man. De toenadering in de jaren negentig van Libië naar het Westen toe had gezien de voorgeschiedenis geen onmiddellijke resultaten. In 1993 was vader Bush nog van mening dat "de politiek en de acties van de Libische regering een uitzonderlijke dreiging blijven vormen voor de nationale veiligheid en het buitenlands beleid van de Verenigde Staten".

Bush junior daarentegen prijst Kadhafi tegenwoordig als een valabele gesprekspartner en een potentiële medestander. Deze ommekeer in de Amerikaanse houding tegenover Libië kwam er na een aantal doorbraken in de wederzijdse onderhandelingen. Na een jarenlange ontkenning, nam Muammar Kadhafi in 1999 de schuld op zich voor de gruwelijke aanslagen op het Amerikaanse passagiersvliegtuig van Pan Am op 21 december 1988 te Lockerbie en de Franse DC-10 op 19 september 1989 boven de woestijn van Niger. Hij deed dit onder meer door de twee Libische verdachten van de Lockerbie-aanslag uit te leveren aan het gerechtshof van Den Haag. In augustus 2003 verklaarde hij zich zelfs akkoord met de uitbetaling van een miljarden bedrag aan de families van de Pan

Am-slachtoffers. Een gigantische som losgeld die het voortbestaan van zijn regime moet garanderen. De betalingen zullen in drie stukken afgelost worden en gaan iedere keer gepaard met de definitieve opheffing van een deel van de Westerse sancties tegenover Libië. Op 12 september 2003 hief de VN de sancties al op die ze in 1992 tegen Libië uitgevaardigd had naar aanleiding van de Lockerbie-aanslag. Ook van de Verenigde Staten wordt verwacht dat het alle sancties afschaft tegen mei dit jaar. De Amerikaanse oliemaatschappijen staan alleszins te trappelen om naar Libië terug te keren.

Ook het lot versnelde de verbetering in de relatie tussen Amerika en Libië wat. Toen er zich op 11 september 2001 twee vliegtuigen in de New-Yorkse Twin Towers boorden was Kadhafi één van de eersten in de Arabische wereld die de aanslagen veroordeelde. Hij organiseerde zelfs een bloedinzameling voor de slachtoffers en maakte van de gelegenheid gebruik om de wereld eraan te herinneren dat hij al zes jaar eerder een aanhoudingsbevel uitgevaardigd had tegen Osama Bin Laden. De gebeurtenissen van 11 september en de globale strijd tegen het terrorisme leidden tot het dooreenschudden van de geopolitieke kaarten. Ze deden dienst als een soort katalysator en zorgden ervoor dat Kadhafi zich op een intelligente en vlotte manier, en geheel ongevroegd, aan de kant van de Amerikanen kon scharen.

HET LIBISCHE WAPENARSENAAAL

De Amerikaanse acties tegen Saddam zullen Kadhafi tenslotte ongetwijfeld overtuigd hebben om op veilig te spelen en een aantal cruciale toegevingen te doen. Tijdens de oorlog in Irak had Kadhafi al toegestemd met een reeks geheime wapeninspecties door agenten van de CIA en de MI6. Na de val van Bagdad beloofde Kadhafi zich ook effectief te ontdoen van zijn vermeende massavernietigingswapens. Hij raadde zijn vroegere bondgenoten Iran en Syrië zelfs ten stelligste aan hetzelfde te doen.

Het was op 19 december 2003 dat Libië officieel de definitieve ontmanteling aankondigde, onder internationale controle, van zijn volledige biologische, chemische en nucleaire wapenarsenaal. Na

meer dan dertig jaar als een ware gesel te zijn beschouwd, wordt kolonel Kadhafi dankzij deze belofte nu omschreven als een verstandig en moedig persoon door de huidige Atlantische leiders Bush en Blair.

De koerswijziging van Kadhafi valt niet alleen bij de Britten en de Amerikanen in de smaak. De voorzitter van de Europese Commissie Romani Prodi feliciteerde de Libische leider begin dit

internationale politiek heeft Kadhafi, om te overleven, moeten buigen voor het politieke pragmatisme. In de Arabische pers wordt de ommekeer in de politieke attitude van Kadhafi met een kwinkslag naar de nieuwe Amerikaanse militaire doctrine bestempeld als 'preventieve onderwerping'. Zal deze strategie in naam van het realisme echt de politieke overleving van het Libische regime betekenen? Bij iedere Libische toegeving wordt de

De gebeurtenissen van 11 september en de globale strijd tegen het terrorisme hebben de geopolitieke kaarten dooreengeschud. Ze deden dienst als katalysator en zorgden ervoor dat Kadhafi zich aan de kant van de Amerikanen kon scharen.

jaar met zijn beslissing om zijn wapenarsenaal te ontmantelen en nodigde hem uit "zich bij de vrienden van de Europese Unie te voegen". In januari van dit jaar lekte uit dat er zelfs sprake zou zijn van een geheime diplomatieke toenadering tussen Libië en aartsvijand Israël.

Dit laatste is een bocht van formaat voor een land dat geen enkele belasting meer kent behalve de symbolische Jihad-taks, bedoeld om de strijd tegen Israël te financieren.

Na Zuid-Afrika is Libië het tweede land in de wereld dat op vrijwillige basis afstand doet van zijn massavernietigingswapenprogramma's. Deze beslissing is natuurlijk minder voluntaristisch dan ze op het eerste zicht lijkt. Als één van de door Amerika als 'onbetrouwbaar' geviseerde landen zijn de toegevingen van Kadhafi alleen een ultieme poging om onder de verstikkende Westerse sancties uit te komen, om het politieke isolement op te heffen en om het regime te vrijwaren van een eventuele Amerikaanse militaire interventie. Na een jarenlange anarchistisch-revolutionaire koers binnen de

economische en politieke wurggreep van de Westerse landen inderdaad wat losser. Dit is zeker een noodzakelijke (maar geen voldoende) voorwaarde om in Libië een duurzame sociaal-economische ontwikkeling op gang te kunnen trekken. De ideologische ommekeer is echter enorm. Alle anti-Amerikaanse, pan-Arabishe en anti-zionistische principes waar de revolutie van 1969 op gebouwd werd, lijken plotse-ling overboord gegooid. In de ogen van een deel van de Arabische publieke opinie zijn de toegevingen van Kadhafi dan ook ronduit vernederend en hypocriet.

Bronnen:

- ATTYAH Khalil, 'La servitude préventive' in: le nouvel afrique asie, februari 2004, nr. 173, pp. 30-31.
- GHARBI Samir, 'Opération rédemption' in: J.A./l'intelligent, 18-24 januari 2004, nr. 2245, p. 40.
- HAGHEBAERT Bruno, De Wereld volgens Kadhafi, Berchem, Uitgeverij EPO, 1986, 212 p.
- SOUDAN François, 'Comment Kaddafi a cédé aux Américains' in: J.A./l'intelligent, 4-10 januari 2004, nr. 2243, pp. 34-36.
- VANDEWALLE Dirk, Libya since Independence. Oil and State-building, New York, Cornell University Press, 1998, 232 p. www.demorgen.be

MEDYA TV DOOR FRANS GERECHT UIT ETHER GEHAALD

| Gilles Verbeke |

De licentie van Medya TV, de Koerdische satellietzender die uitzendt vanuit de studio's in Denderleeuw, is ingetrokken door de Franse licentiedienst. De vergunning werd ingetrokken omdat de zender beschuldigd wordt banden te hebben met de PKK. Deze Koerdische bevrijdingsorganisatie is met instemming van alle lidstaten van de EU op de lijst van terroristische organisaties geplaatst.

De licentie van Medya TV is ingetrokken door het CSA (Conseil Supérieur de l'Audiovisuel), de Franse licentiedienst. De vergunning werd ingetrokken omdat, volgens CSA, Medya TV de opvolger was van het al eerder uit de ether gehaalde Med TV. De advocaten van het tv-station gingen nog in beroep, maar op 13 februari besliste het Conseil d'Etat, het Franse Beroepshof in het voordeel van de CSA.

Tegelijk met het vonnis, vaardigde het Conseil d'Etat een bevel uit, gericht tot ABSAT¹, om de uitzending onmiddellijk stop te zetten. Medya TV werd op deze manier onmiddellijk het zwijgen opgelegd zonder ook nog maar één mogelijkheid te krijgen om een mededeling te doen aan zijn kijkers.

Medya TV wordt verweten verwant te zijn met de PKK, een partij die onlangs werd opgenomen op de lijst van terroristische organisaties door de Europese Unie. Medya TV wordt er bijgevolg van beschuldigd een risico te vormen voor de openbare orde. Deze beschuldigingen worden echter geuit zonder enig concreet bewijs en zijn slechts gebaseerd op simpele veronderstellingen.

Het sluiten van Medya TV is volgens de zender een beperking op de mensenrechten en een beperking van de persvrijheid. Het tv-station overweegt dan ook een klacht in te dienen voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Het ziet er naar uit dat alle Koerdische instellingen en organisaties zich aan een verbod kunnen verwachten wanneer hun werking de belangen van bepaalde groepen in de weg komt te staan. Terwijl in Turkije legale politieke partijen zoals HEP, DEP en HADEP, kranten, tijdschriften en organisaties het zwij-

gen worden opgelegd, lijkt dit nu ook te gebeuren in Europa.²

Niet zo lang geleden nog werd, op verzoek van de Turkse regering, het Koerdische volkscongres (KONGRA – GELL) op de lijst van terroristische organisaties geplaatst door de VS.

De Koerdische leider Abdullah Ocalan wordt nu al vijf jaar vastgehouden op het gevangeniseland van Imrali en ook dit

een politieke campagne te voeren in hun eigen taal, die toch gesproken wordt door meer dan 30 miljoen inwoners in de regio.

Medya TV was een ruimte van persvrijheid en informatie waar alle Koerdische partijen, die de toegang tot het mediaplatform in Turkije verboden werd, zich konden uitdrukken. Het bracht programma's in het Koerdisch, maar ook

Het sluiten van Medya TV is een beperking op de mensenrechten en een beperking van de persvrijheid

gebeurt met de actieve medewerking van het Westen. Het is wel zo dat hij onlangs nog van de doodstraf is bevrijd maar, in de ogen van het Koerdische volk wordt de doodstraf op een haar na uitgevoerd.

Het wordt alsmaar duidelijker dat de onderdrukking van het Koerdische volk steeds meer een internationale dimensie krijgt. Inspanningen om tot een oplossing te komen voor Zuid-Koerdistan (Noord-Irak) kunnen niet au serieux genomen worden wanneer democratische inspanningen in het Turkse deel van Koerdistan in de kiem gesmoord worden.

Het Westen miskent nu al jaren de basisrechten van het Koerdische Volk om zijn eigen politieke en economische belangen veilig te stellen. De Koerden in Turkije beschikken niet over een officieel mediacircuit aangezien dit verboden is door de Turkse overheid.³ Ze hebben op straffe van gevangenschap niet het recht

in het Turks, het Assyrisch en het Arabisch. Medya TV zond programma's uit in 77 verschillende landen en was dan ook de stem van het Koerdische volk. Het was de enige zender waarop Koerdische partijen van zich hadden kunnen laten horen met het oog op de lokale verkiezingen van 28 maart aanstaande. De Turkse regering kan tevreden zijn met de beslissing van het CSA.

¹ ABSAT is het bedrijf dat instaat voor de satellietverbinding van Medya TV.

² Voor de 2de maal de licentie van de Koerdische TV ingetrokken, eerst door de Britse ITC, nu door de France CSA

³ Het opheffen van het verbod was één van de toetredingsvoorwaarden voor Turkije om toe te treden tot de Europese Unie. De Turkse regering blijft echter vasthouden aan het verbod.

HET WERELD SOCIAAL FORUM IN MUMBAI. EEN ALTERNATIEF VOOR DE RIJKEN

I Francine Mestrum I

Het Wereld Sociaal Forum zit er weer op, de reportages zijn gepubliceerd, in Porto Alegre begint men zich voor te bereiden op volgend jaar.

Het werd gezegd en kan niet voldoende worden herhaald. Mumbai was een succes. Dank zij de massale en zeer verscheiden Aziatische participatie is ook de mondialisering van de nieuwe sociale verzetsbeweging een stap vooruit gekomen.

Er was in Mumbai een veel sterkere aanwezigheid van allerhande basisbewegingen en op de agenda stonden heel wat aanzetten voor alternatieven op het neoliberalisme. Er was uiteraard erg veel aandacht voor oorlog en vrede met goede debatten over de hervorming van de internationale instellingen. Er waren sterk emotionele momenten, zoals toen de Iraanse Nobelprijswinnares Shirin Ebadi in de armen viel van een Iraakse vrouw, en ze samen alle oorlogen veroordeelden. Er waren grote conferenties en rondetafelgesprekken over herverdeling en sociale zekerheid, de vakbonden organiseerden bijeenkomsten over arbeid.

Ook dat is een duidelijk verschil met vorig jaar. 'De la protesta a la propuesta', van verzet naar voorstel. In Mumbai werd er mee begonnen, maar het werk is nog lang niet af. Of misschien toch een beetje?

Op een conferentie van CIDSE, een ngo-coalitie, werd door enkele sprekers uit de derde wereld een heldere analyse gemaakt van wat er schort aan het huidige economische systeem. Een Zambiaans vertegenwoordiger van Jubilee South had overzichtelijke cijfers om aan te tonen hoe momenteel al het spaargeld van het Zuiden wordt gebruikt ten bate van het Noorden. Deerschikking van de schuldenlast dient enkel om die schuldenlast 'houdbaar' te maken, te laten duren. Ondertussen blijft het IMF de derde wereld koloniseren. In de jaren '80 werd werk gemaakt van de privatisering van overheidsbedrijven, in de jaren '90 ging alle aandacht naar de dienstenmarkt en nu werd begonnen met het inpalmen van alle natuurlijke hulpbronnen. De macht van de overheden wordt uitgehold, omdat ze nog nauwelijks middelen hebben. Enkel de armen betalen nog belastingen, aldus Bruno Gurtner van het Tax Justice Network. Het totale bedrag van de officiële ontwikkelingshulp gaat naar het verlies van belastinginkomsten in de arme landen. Op die manier gebeurt de herverdeling van arm naar rijk, van vrouwen naar multinationals. Monsanto verkoopt zijn zaaigoed en zijn pesticiden zogenaamd om vrouwen te bevrijden, maar neemt daardoor hun werk en hun macht af, aldus Vandana Shiva. In India

hebben de afgelopen jaren al 25.000 boeren zelfmoord gepleegd, de armoede op het platteland neemt toe en de sloppenwijken in de steden groeien.

Toch bleef het antwoord op deze

track' zijn. Maar op geen enkel ogenblik werd ook maar geopperd dat het economisch beleid moet veranderd of zelfs maar bijgestuurd worden. Op geen enkel ogenblik werd de macht van de Bretton

Toch bleef het antwoord op de terechte aanklachten ondermaats. Nooit werd geopperd dat het economisch beleid moet veranderen of zelfs maar bijgestuurd moet worden.

terechte aanklachten ondermaats. Eveline Herfkens, voormalig minister van Ontwikkelingssamenwerking in Nederland en onvermoeibaar pleitbezorger van de Wereldbank en van de Millenniumdoelstellingen kwam haar zaak met glans verdedigen. 'Alles komt goed, als ook de rijke landen wat meer hulp geven en als de arme landen hun bestuur wat efficiënter maken'. Toen werd opgemerkt dat volgens de Wereldbank en de UNDP zelf de MDG's nooit kunnen gehaald worden tegen 2015, werd enkel gesteld dat sommige landen wel 'on

Woods instellingen met de vinger gewezen. 'Hoe kan je tegen iets zijn wat van de Wereldbank komt?', zei een verbaasde Herfkens. Tja, en ze kreeg applaus...

De conferentie over sociale zekerheid was even hoopvol en tegelijk toch ook wat bedroevend. Slechts één sprekerster had het echt over sociaal beleid, de Braziliaanse Laura Tavares. 'We zijn nu aan de derde of vierde generatie van structurele aanpassingen', zo stelde ze, en telkens opnieuw wordt de neoliberale consensus vernieuwd. Armoede is niet de verantwoordelijkheid van de armen, maar

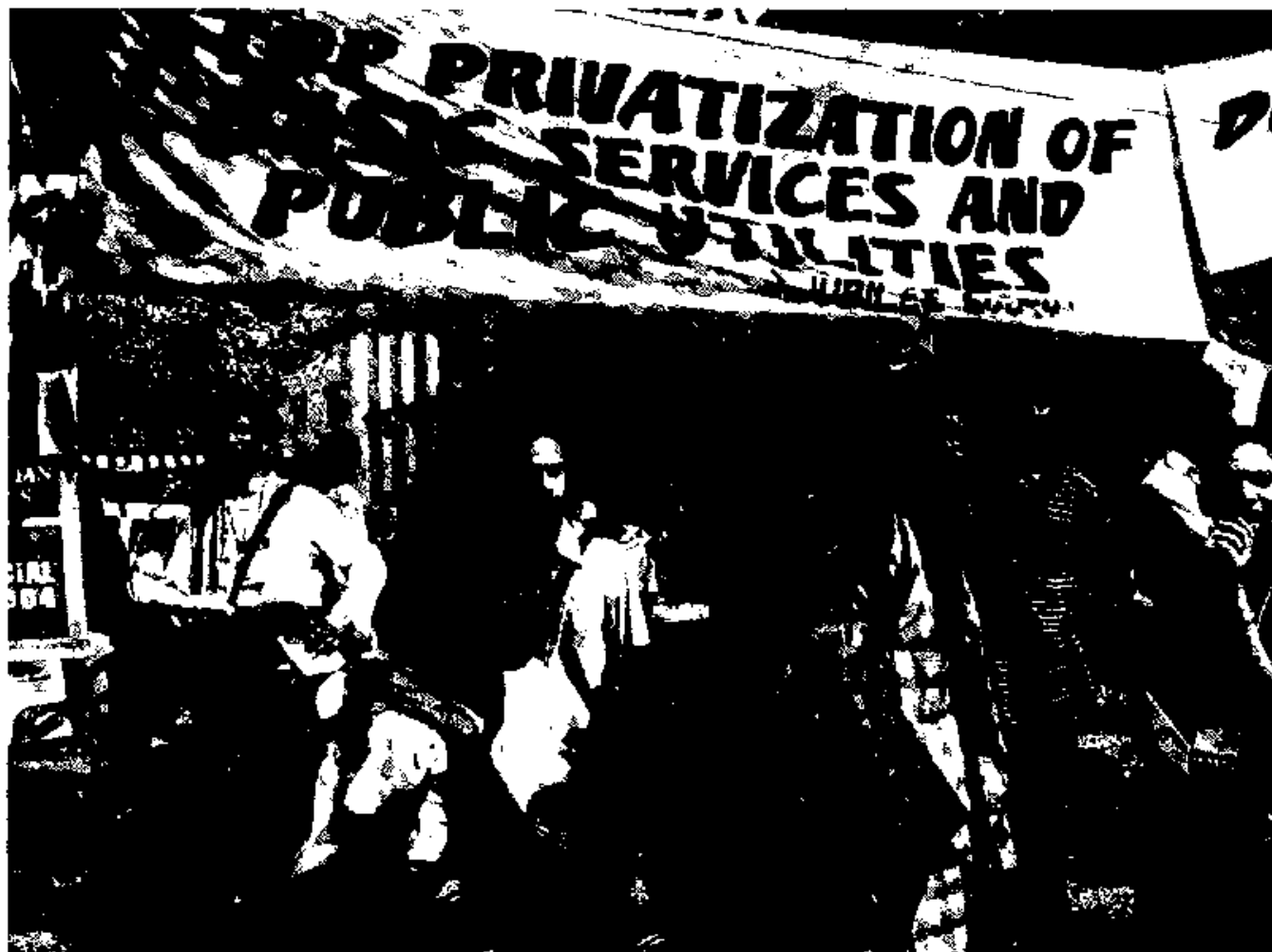

is een gevolg van economische structuren. Maar volgens de internationale instellingen is de arme de ideale self-made man van het liberalisme, alle problemen liggen op lokaal niveau en ze moeten dus door lokale mensen worden opgelost. Volgens haar is er een nieuw project voor sociale ontwikkeling nodig, een universeel socialezekerheidsstelsel waarin de staat een belangrijke rol te

machtsverhoudingen. Stiglitz had het in deze conferentie over zijn inmiddels bekende stellingen tegen het IMF en over economische onzekerheid. Echte oplossingen waren dus ook bij hem niet te horen, want verder dan een 'veiligheidsnetten moeten er zijn vóór de kapitaalmarkt geliberaliseerd wordt', reikt zijn sociaal engagement niet.

Op een vakbondsconferentie over

de 'race to the bottom' gewoon verder. Natuurlijk is er een langetermijnstrategie nodig, maar wachten op een 'andere wereld' kunnen we niet, aldus Ryder. We moeten dringend vernieuwen, jongeren en vrouwen aantrekken, ons engageren in de informele economie, werken aan een bredere representativiteit. Ryder pleitte voor een driehoeksalliantie tussen vakbonden, civil society en bevriende politie-

spelen heeft. Nu worden we echter om de oren geslagen met een aantal mythes. Locale democratie die beter zou zijn dan nationale democratie, de zuiverheid van de civiele maatschappij tegenover de corrupte staat, de doelmatigheid van de particuliere sector tegenover de logge overheid. En overheidsuitgaven worden steevast voorgesteld als slecht voor de economische stabiliteit. Samir Amin en Prabath Patnaik (Indië) maakten een erg goede analyse van de mondialisering, van de kapitaalmarkten en van de ongelijke

werk was gelukkig wel wat nieuws te horen. Guy Ryder van het IVVV (het socialistische vrij verbond van vakverenigingen) hield er een schitterende speech over de nieuwe uitdagingen. Er wordt gewerkt aan een 'global union', een eenheidsfront met de andere vakbondskoeplets om sterker te staan in de strijd voor 'waardig werk', in de strijd voor sociale grondrechten. Onze analyses lopen grotendeels gelijk, zo zei hij, de weg vooruit moet samenwerking zijn. Ook met ngo's en sociale bewegingen, want anders gaat

ke partijen. Ook Willy Thys van de WVA herhaalde dat de economie in dienst van de samenleving moet functioneren en niet omgekeerd. En Alexander Zharikov van de ex-communistische WFTU (wereldfederatie van vakbonden) hield een warm pleidooi voor alle principes die in het VN-Handvest verankerd zijn. Het oude principe 'geen vrede zonder sociale rechtvaardigheid' werd herhaaldelijk in de verf gezet.

Misschien geeft dit korte overzicht een ietwat ontgoochelend beeld van het

Wereld Sociaal Forum. Toch kan het ook anders worden bekeken. In Porto Alegre stonden de thema's van arbeid, herverdeling en sociale zekerheid nauwelijks op de agenda. Nu is het besef doorgedrongen dat dit de dringendste problemen zijn, samen met het vredespleidooi. De eerste stappen zijn gezet, nu moeten de concrete voorstellen op tafel komen. En moet men beseffen dat ze niet van de Wereldbank kunnen komen. Er waren gelukkig ook heel wat seminars waar zware kritiek werd geuit op de millenniumdoelstellingen, op de zogenaamde armoedebestrijding, op de schuldherschikkingen, op de microfinancieringen,

geconfronteerd worden, ook in een mondiale context te plaatsen en in zekere zin te relativieren. Hoe onvolmaakt onze verzorgingsstaten in West-Europa ook zijn, voor veel derdewereldlanden zijn ze een aantrekkelijk voorbeeld. Net zoals onze Europese Unie, die alle lidstaten méér macht geeft in het mondiale schaakspel. We weten echter dat die Europese oplossingen alles behalve ideaal zijn en daarenboven bedreigd worden. Vandaar dat ze geenszins zonder meer kunnen uitgevoerd worden. Er moet daarom aandachtig worden toegezien op de toenaderingspogingen tussen de Braziliaanse organisatoren van het WSF (grotendeels

ties van de Internationale Arbeidsorganisatie. Mochten de bestaande rechten worden toegepast, de wereld zou er anders uitzien. Voor wie dus ongeduldig op een alternatief zit te wachten, kan rustig worden gesteld dat eerst en vooral de bestaande rechten kunnen toegepast worden.

Daarnaast moet inderdaad de neoliberale kleur van het huidige beleid veranderen en moeten de internationale instellingen zich aanpassen aan de nieuwe mondiale context waarin de civil society een grotere rol speelt. Er moet nagedacht worden over hoe de internationale arbeidsverdeling kan gebeuren. Over hoe de internationale handel moet georganiseerd worden. Over hoe arbeid en werkgelegenheid kunnen beschermd worden. Over hoe multinationals gecontroleerd kunnen worden. Over hoe het milieu kan gevrijwaard worden. Over hoe een internationale fiscaliteit het licht kan zien. Over hoe de internationale instellingen kunnen gedemocratiseerd worden. Over hoe we onze ene planeet gaan besturen. Al deze oplossingen zijn in de maak of ze bestaan. Er zijn geen technische moeilijkheden om dit alles op papier te zetten. Wat nodig is een breed democratisch debat.

Het enig echte alternatief dat nodig is en dat er nog lang niet is, is voor de rijken. Zij zijn de enigen die echt moeten veranderen, om hun rijkdom te verdelen, om de ecologische draagkracht van de aarde te respecteren. Veel te veel gaat men voor de oplossing van de armoede kijken naar de armen en probeert men hun leven te veranderen. De oplossing voor de armoede ligt echter bij de rijken, bij hun onstilbare honger naar macht en rijkdom, bij hun levenswijze, hun behoeften, verlangens en verkwistingen.

Het gaat tenslotte over macht, veel meer dan over alternatieven. Daarom moet deze beweging nog sterker worden, moet er nog meer gemobiliseerd worden, op alle niveaus, van lokaal tot mondiaal. Luid en luid moeten we 'NEEN' leren zeggen, met sociale bewegingen, vakbonden en gelijkgezinde politieke partijen. We zijn dan met veel meer dan met de honderdduizend van Mumbai.

Anderzijds is nu het besef doorgedrongen dat arbeid, herverdeling en sociale zekerheid de dringendste problemen zijn, samen met het vredespleidooi.

enz. Er was heel wat aandacht voor de informele economie, een realiteit die ook in West-Europa zorgwekkende proporties begint aan te nemen. Kortom, er was kritiek op alle remedies die in Washington worden bedacht. 'De Wereldbank is als een ministerie van propaganda voor de G7' aldus Samir Amin. Heel wat ngo's hebben dit nog niet zo begrepen.

De grote vraag blijft natuurlijk hoe deze mondiale lessen ook lokaal kunnen gebruikt worden. Er is wellicht niemand die met kant-en-klare recepten van het vliegtuig is gestapt. Het proces van de sociale fora gaat langzaam, maar het is onmisbaar om de beweging te versterken. De vele groepen die in Mumbai hun optochten organiseerden, weten nu dat hun vragen ook gedeeld worden door de groepen van Latijns-Amerika. Zij hebben elkaar leren kennen, met elkaar gepraat, elkaar aangevoeld. De uitbouw van een gemeenschappelijke identiteit is een eerste noodzakelijke stap voor het vormen van een echte verzetsbeweging. Het komt er nu op aan om de problemen waarmee we in dit rijke en verwerende Noorden

PT) en de Socialistische Internationale. Het grootste bindpunt van het WSF is de aanklacht tegen het neoliberalisme. Tegen een restrictief economisch beleid met een veranderend sociaal beleid tot gevolg. Dat neoliberalisme moet doorbroken worden, niet met een armoedebeleid, maar met een andere visie op staten, op handel, op financiële macht, op interne markt en op burgerschap. Indien de Socialistische Internationale bereid is die weg op te gaan, dan kan de samenwerking, ook met groenen en radicaal-links-en, enkel de kans op slagen vergroten. Nu al spreken van een 'alliantie' lijkt me echter te voorbarig.

Trouwens, misschien moet de vraag naar alternatieven anders worden bekeken. Want wat alle groepen uit alle landen vragen is niet meer dan dat hun rechten gerespecteerd worden, dat hun arbeid naar behoren wordt vergoed, dat ze hun menselijke waardigheid kunnen behouden. Daarvoor zijn geen nieuwe formules te bedenken, alles is vastgelegd in onze vele internationale teksten over mensenrechten en in de internationale conven-

PROTESTEN OP EEN VRIJE DAG STOPPEN GEEN OORLOG! HET IMPERIALISME NIEUWE VERSIE IS REEDS ONDER ONS

| Arundhati Roy |

Belangrijke passages uit de rede van de Indische schrijfster Arundhati Roy op het 4de Wereld Sociaal Forum in Mumbai.

In januari 2003 verzamelden duizenden van ons uit de ganse wereld in het Braziliaanse Porto Alegre en verklaarden dat "een andere wereld mogelijk is". Ettelijke mijlen verder in Washington dachten Georges Bush en zijn raadgevers hetzelfde. Ons project was het 'wereld sociaal forum'. Hun doelstelling was het in praktijk brengen wat velen het project van "de nieuwe Amerikaanse eeuw" noemen.

In de grote Europese en Amerikaanse steden, waar over deze zaken voor een paar jaar nog maar gefluisterd werd, spreken de mensen nu openlijk over de goede kant van het imperialisme en van de noodzaak van een sterk imperium om een oproerige wereld te bewaken. De nieuwe missionarissen willen orde op kosten van gerechtigheid, discipline op kosten van waardigheid en ze willen superioriteit aan iedere prijs. Af en toe worden sommigen van ons door de media uitgenodigd om over die problemen op een neutraal niveau te debatteren. Dat is een beetje pro en contra tegen elkaar afwegen. Wat kunnen we hierover zeggen? Dat we zoiets missen?

IN DE OORLOG TEGEN DE TERREUR WORDT ARMOEDE MET TERRORISME VERWARD

In ieder geval heeft een nieuw imperialisme zich geïnstalleerd. Het is een opgesmukte, gemoderniseerde versie van hetgeen we reeds kenden. Voor de eerste keer in de geschiedenis heeft het imperium, met een wapenarsenaal dat de wereld op een namiddag vernietigen kan, een complete economische en militaire hegemonie. Het gebruikt verschillende

wapens om markten open te breken. Er is geen land op deze wereld dat zich niet in het vizier van de Amerikaanse kruisraketten bevindt. Argentinië was het model van het neoliberale kapitalisme, Irak daarentegen is het zwarte schaap.

Arme landen die van geopolitieke en strategische waarde zijn voor het imperium en die een 'markt' hebben die gepri-

voor Openbare Integriteit in Washington stelt vast dat 30 leden van de defensiecommissie van de VS-regering banden heeft met ondernemingen die voor de periode van 2001 tot 2002 opdrachten in de militaire sector binnengehaald hebben voor een waarde van 76 miljard \$.

George Shultz, de gewezen staatssecretaris voor Buitenlandse Zaken, was

Elke oorlog van het imperium wordt als een rechtvaardige oorlog uitgelegd. Hiervoor zorgen de mediaconcerns die niet zomaar het neoliberale project ondersteunen: zij zijn het neoliberale project.

vatiseerd kan worden - of die over waardevolle natuurrijdommen beschikken zoals olie, diamanten, kobalt, steenkool en goud -, moeten zich 'zoals voorgeschreven' gedragen, zoniet worden ze militair doelwit. Vooral de landen met grote natuurlijke rijkdommen lopen het meeste gevaar. Indien ze niet vrijwillig hun bodemschatten aan de concernmachinerie ter beschikking stellen, worden spanningen onder de burgers gestimuleerd of breken er oorlogen uit. In dit nieuwe tijdperk van het imperium kunnen managers van geïnteresseerde concerns zomaar de beslissingen over het buitenlandse beleid bepalen. Het Centrum

voorzitter van het comité voor de bevrijding van Irak. Hij zit ook in de raad van commissarissen van de Bechtel groep. Over een belangenconflict in geval van oorlog met Irak bevraagd, zegde hij doodeenvoudig: "Ik weet niet of Bechtel hieruit speciale voordelen zal krijgen. Maar als daar werk moet verricht worden, dan is Bechtel het type van firma die dat kan uitvoeren. Maar niemand beschouwt dat als iets waarvan men profiteert". Na de oorlog sloot Bechtel een contract af van meer dan 680 miljoen dollar voor de wederopbouw van Irak.

Deze brutale blauwdruk wordt steeds opnieuw toegepast, dwars doorheen

Latijns Amerika, Afrika, Midden-Oosten en in Azië. Dat heeft miljoenen mensen het leven gekost. Natuurlijk wordt iedere oorlog van het imperium als een rechtvaardige oorlog uitgelegd. Hierin spelen de mediaconcerns een grote rol. Het is belangrijk te begrijpen dat de mediaconcerns niet alleen maar het neoliberale project ondersteunen, ze zijn het neoliberale project. Dat is geen morele positie die ze hebben uitgekozen, maar het mediawezen is structureel afhankelijk van het imperium. Hoe de media hun werk doen is belangrijk voor de economieën. Het is dikwijls niet nodig dat de media liegen. Het gaat erom wat men benadrukt, of wat men weglaat.

Veronderstellen we even dat India zou zijn uitgekozen om er een rechtvaardige oorlog tegen te ondernemen. Men zou een hele reeks bestaande omstandigheden en feiten als verantwoording van dergelijke oorlog kunnen aanvoeren. Het feit dat 80.000 mensen sedert 1989 in Kasjmir gedood zijn geworden, waarvan de meeste moslim waren, en de meeste gedood werden door de Indische veiligheidsstroepen, wat een jaargemiddelde is van 6.000 burgers. Het feit dat in maart 2003 meer dan 2.000 moslimburgers in de straten van Gujarat vermoord werden, dat vrouwen slachtoffer waren van groepsverkrachting, dat kinderen werden levend verbrand, dat 150.000 burgers uit hun huizen verdreven werden, waarbij de politie en de administratie toekeken als ze alsdan niet zelf eraan deelnamen. Het feit dat niemand deze misdaden bestraft werden en de toekomstige regering zelf herkozen werd. Dit alles zou perfecte dikke krantenkoppen leveren voor de internationale kranten en media in de aanloop tot die oorlog.

Ook al weet iedereen dat in geval van oorlog onze steden met kruisraketten tot een puinhoop zouden herschapen worden, dat onze dorpen met prikkeldraad zouden omringd worden, dat VS-soldaten door onze straten zouden patrouilleren en dat gekende personen tijdens de beste zendtijden - zoals Saddam Hoessein - in VS gevangenschap naar luizen onderzocht worden en hun tandvullingen zouden nagekeken worden. Toch zou men die oorlog ondersteunen.

Maar wees gerust: India wordt niet uitgekozen; zolang onze markten open zijn, zolang Enron, Bechtel, Haliburton, Arthur Andersen, de vrije hand hebben, kunnen onze vrij gekozen leiders zonder zorgen hun beleid tussen democratie en fascisme laten vervagen. De laffe bereidheid van onze regering, om de grote traditie van ongebondenheid op te geven, waardoor ze haar bewegingsvrijheid heeft weggeven, en om zich om te vormen tot een repressief regime doet haar kennelijk haar legitimiteit niet verliezen. De slachtoffers zijn echter niet alleen deze die men doodt of opsluit. Ook zij die onteigend of verdreven worden en tot

honger en ontbering veroordeeld zijn. De voorbije 55 jaar hebben in India 33 tot 55 miljoen men hun vestigingsgebied verloren door de bouw van grote dammen. Zij hadden en hebben geen kans op gerechtigheid.

In de laatste jaren was er een ganse reeks van incidenten, waarbij de politie het vuur opende op vredelievende demonstranten, de meeste waren Dalit en Adivasi. De armen en in het bijzonder de Dalit en Adivasi gemeenschappen werden gedood omdat ze bossen en grond bewerken. Ze werden gedood omdat ze wilden verhinderen dat deze gronden zouden gebruikt worden voor de bouw van stuwdammen, voor mijnbouw en andere 'ontwikkelingsprojecten'.

Bij alle gevallen waarbij de politie van haar vuurwapens gebruik maakte, beweerde de regering dat de politie door geweld daden geïrriteerd werd. Al diegenen op wie geschoten werd, kreeg onmiddellijk de stempel van gewelddadige militant.

Dwars door het land heeft men

onschuldige mensen, inclusief minderjarigen, op basis van de antiterrorismewet, in de gevangenis opgesloten. In deze tijden van oorlog tegen het terrorisme, wordt armoede achterbaks met terrorisme door elkaar gemengd. In deze tijden van de neoliberale globalisering, de zogenaamde 'corporate globalisation', is armoede een misdaad. Protest tegen een verdere verarming is terrorisme. Nu zegt zelfs ons hoogste gerechtsofgaan dat staken een misdaad is. Kritiek tegen het gerecht is dan vanzelfsprekend ook een misdaad.

Zoals het oude imperialisme berust ook het nieuwe imperialisme op een netwerk van agenten, corrupte locale elite, die het imperium dienen. Wij allen kennen de geschiedenis van Enron in India. De toenmalige regering van de deelstaat Maharastra sloot een overeenkomst voor stroomlevering die aan Enron grote profijten verzekerde, gelijk aan 60 procent van het totale Indische budget voor landbouwontwikkeling. Deze Amerikaanse maatschappij werd een profijt verzekerd gelijk aan het equivalent van het ontwikkelingsfonds voor de infrastructuur van ongeveer 500 miljoen mensen.

CANCUN HEEFT ONS GELEERD INTERNATIONALE BOODSCHAPPEN TE SLUITEN

Anders dan in het verleden moet het nieuwe imperialisme zich niet doorheen de tropen een weg banen op gevaar af geconfronteerd te worden met malaria, darmziekte en een vroege dood te riskeren. Het nieuwe imperialisme kan over de e-mail toegepast worden. Het vroegere vulgaire klassieke racisme van het oude imperium is voorbijgestreefd. De hoeksteen van het nieuwe imperialisme is een nieuwe vorm van racisme. (Hier haalt Arundhati Roy een ganse reeks voorbeelden aan hoe dit in de praktijk werkt, noot A.U.) Een bestanddeel van deze nieuwe vorm van racisme is een nieuwe genocide. In deze tijden van economische afhankelijkheid kan een nieuwe genocide door economische sancties bevorderd worden. Dat wil zeggen, voorwaarden scheppen die tot een massadood leiden, zonder de mensen direct van het leven te beroven. Dennis Halliday, van 1997 tot 1988 VN-coördinator voor humanitaire aangelegen-

heden in Irak, gebruikte het begrip volkenmoord om de sancties tegen Irak te beschrijven. Deze sancties waarvan een half miljoen kinderen het slachtoffer werden, stelden het werk van Saddam in de schaduw. In de nieuwe tijden is apartheid als formele politiek verouderd en onnodig.

Internationale instrumenten van handel en financiën sturen een complex systeem van handelswetten en financiële akkoorden, die de armen toch al in hun Bantoestan vasthouden.

meer dan een miljard hun landbouw subsidiëren, van de arme landen zoals India de landbouwsubsidies te verminderen, inclusief deze voor het elektriciteit verbruik. Waarom betalen de vroegere koloniën, die meer dan een eeuw door de koloniale regimes werden leeggeplunderd, ieder jaar 382 miljard dollar aan schuldenlast terug?

Deze redenen lagen aan de basis van de 'mislukking' van de handelsovereenkomst in Cancun. Zelf wanneer onze rege-

te', globalisering verzetten. Steeds hebben we moeten vaststellen dat de helden van onze tijd buigden, wanneer het om het neoliberale project handelt.

Buitengewone, charismatische personen, giganten in de oppositie worden machteloos op de internationale bühne wanneer ze staatshoofd worden. Ik denk hier aan president Lula van Brazilië. Lula was de held van het wereldsociaalforum verleden jaar. Dit jaar voert hij trouw de richtlijnen uit van het IMF, verlaagd de pen-

sioenen en zuivert zijn partij van de radicale elementen. Ik denk ook aan de gewezen president van Zuid-Afrika, Nelson Mandela. Twee jaar na zijn aantreden als staatshoofd maakte zijn regering een knieval voor de god van de markteconomie. Ze voerden een massief programma van privatisering en structurele aanpassingen door, dat miljoenen mensen zonder huisvesting, zonder werk, zonder elektriciteit en stromend water achterliet.

Waarom gebeurt zo iets, het maakt weinig zin om zich op de borst te slaan en zich bedrogen te voelen. Lula en Mandela zijn in alle opzichten fantastische mensen. Maar op het ogenblik dat ze van de oppositie naar het

regeringskamp gingen, werden ze gijzelaars van een gans spectrum van bedreigingen, waarvan de dreiging van de kapitaalvlucht iedere regering bij nacht en nevel ten val zou brengen.

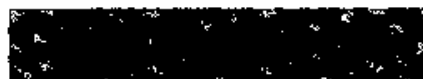
Aangenomen dat een persoonlijk charisma en een strijdbare levensloop dat 'corporate' kartel hindert, betekent niet dat men verstaat hoe het kapitalisme functioneert of hoe macht uitgeoefend wordt. Een radicale verandering wordt niet door regeringen onderhandeld, het kan alleen maar door de mensen afgedwongen worden.

Stroatactie tijdens 4de Wereld Sociaal Forum in Mumbai

De bedoeling is de ongelijkheid te institutionaliseren. Waarom anders zou de VS het product van een textielfabrikant uit Bangladesh twintigmaal meer belasten dan die "made in Groot-Brittannië"? Waarom produceren de landen die 90 procent cacao van de wereld aanbouwen maar 5 procent chocolade. Waarom worden de cacao producerende landen zoals Ivoorkust en Ghana door importbelastingen van de markt geduwd, wanneer ze proberen om hun cacao's in chocolade te veredelen? Waarom eisen de rijke landen, die dagelijks met

ringen proberen de eer voor zich op te eisen, weten we dat dit het resultaat is van de strijd van miljoenen mensen gedurende jaren uit vele landen. Cancun heeft ons geleerd dat om werkelijk schade aan te brengen aan de voorgenomen neoliberale handel en om een werkelijke verandering tot stand te brengen, het voor lokale weerstandsorganisatie van vitaal belang is om internationale allianties te smeden. Van Cancun leerden we het belang van de globale weerstand. Geen enkele natie kan zich op eigen kracht tegen de neoliberale, de 'corpora-

WE MOETEN OVER ONZE STRATEGIE VAN WEERSTAND DISCUTEREN

Op dit wereldsociaalforum zullen enkele van de beste koppen van de wereld hun ideeën uitwisselen over hetgeen rondom ons gebeurt. Deze gesprekken zullen onze visie verscherpen over de aard van de wereld waarin we leven, en doelstellingen waarvoor we strijden. Dat is een vitaal proces dat niet ondergraven mag worden. Nochtans bestaat het risico, wanneer op kosten van werkelijke acties al onze energie op dit proces richten, dat het WSF, dat een belangrijke rol in de beweging voor globale gerechtigheid gespeeld heeft, tot een tegoed van onze vijanden wordt. We moeten dringend over onze strategie van weerstand discussieren. We moeten reële doelstellingen formuleren om werkelijk schade aan te brengen. De zoutmars van Gandhi was niet alleen politiek theater. Als in een eenvoudige daad van ongehoorzaamheid duizenden Indiërs naar de zee marcheerden om daar zelf zout te winnen, dan braken ze wet op de zouttaks. Dat was een directe kaakslag tegen de economische onderbouw van het Britse imperium. Dat was realiteit.

Wanneer onze beweging enkele belangrijke overwinningen behaalde, mogen we onze weerstand niet in een ineffectief, zelfvoldaan politiek theater laten verkommeren. Het is een zeer kostbaar wapen, dat permanent moet aangescherpt op punt gezet worden. Men kan niet toelaten dat het uitsluitend gebruikt wordt als spektakel voor een mediatische fotosessie.

Het was heerlijk, toen op 15 februari van vorig jaar tientallen miljoenen mensen uit de vijf continenten op een morele en indrukwekkende wijze demonstreerde tegen de oorlog in Irak. Het was wonderbaarlijk, maar het was niet genoeg. Vijftien februari viel op een weekend en niemand moest een werkdag missen. Protesten op een vrije dag stoppen geen oorlog. George Bush weet dat. De zelfzekerheid, waarmee hij de mening van een overweldigde meerderheid van de wereldbevolking minacht, moet voor ons allen een les zijn. Bush gelooft dat Irak bezet en gekoloniseerd kan worden, zoals het gebeurd met Afghanistan, met Tibet,

met Tsjetsjenië. Zoals het gebeurde met Oost-Timor en zoals het nu nog gebeurt met Palestina. Hij gelooft dat hij gewoon kan afwachten tot de media klaar zijn met dit thema, het volledig uitgeperst hebben, er af en toe nog eens over berichten om dan andere thema's aan te snijden. Wij, de verontwaardigden, zullen onze belangstelling verliezen. Dat is waar hij op hoopt.

Onze beweging heeft een groot resultaat nodig, een globaal resultaat. Het volstaat niet gelijk te hebben, dikwijls is het nodig om een resultaat te behalen, al is het maar om onze vastberadenheid te testen. Om resultaat te behalen, moeten wij, hier allen verzameld op deze Mumbai Resistance, in iets met elkaar overeenstemmen "dat geen overkoepelende, vooraf bepaalde ideologie" mag zijn, waar we onze uitvoerige argumentatie in persen. Het mag geen onvoorwaardelijke onderdanige gehoorzaamheid zijn van de ene tegenover de andere weerstand, om de rest uit te sluiten. Het zou een minimale agenda kunnen zijn.

LAAT ONS EEN BLIK OP IRAK WERPEN

Irak is de onvermijdelijke cumulatie van imperialisme en neoliberale globalisering. Talrijke oorlogstegenstanders hebben sedert de gevangenne van Saddam Hoessein afgehaakt. Ze vragen zich angstvallig af, of de wereld niet beter is zonder Saddam Hoessein.

Laat ons het probleem eens en voor altijd onder ogen zien. De aanhouding applaudisseren van Saddam Hoessein door het VS-leger en zo de invasie en bezetting van Irak rechtvaardigen, is Jack the Ripper (de slachter) aanbidden omdat hij de wurger van Boston uitschakelde. Nadat ze een kwarteeuw partners waren geweest, toen de slachter en de wurger samen een bedrijf hadden. Het was een bedrijfsinterne strijd, ze waren handelspartners die wegens een vuile transactie elkaar zijn gaan haten.

Wanneer we aldus tegen het imperialisme zijn, zouden we met z'n allen tegen de VS-bezetting moeten zijn, en gezamenlijk stellen dat de Verenigde Staten zich uit Irak moeten terugtrekken en het Irakese volk schadevergoeding moet

betalen voor de oorlogsschade. Waar en hoe beginnen we met onze weerstand?

Beginnen we gans klein. De vraag is niet om de weerstand in Irak tegen de bezetter te ondersteunen of erover te debatteren wie nu juist tot de weerstand behoort, zijn het de Baath-killers? Zijn ze islamitische fundamentalisten? We moeten de globale weerstand tegen de bezetting worden.

Onze weerstand moet met de afwijzing van de legaliteit van de bezetting van Irak beginnen. Dat betekent handelen om te verhinderen dat het imperium zijn doelstelling zou bereiken. Dat betekent dat soldaten weigeren om te vechten, dat reservisten weigeren het oproepingsbevel op te volgen. Arbeiders zullen weigeren schepen en vliegtuigen te laden. Dat betekent dat landen zoals India en Pakistan de plannen van de VS-regering weigeren te aanvaarden om Indische en Pakistaanse soldaten voor het opkuisen naar Irak zenden.

Ik stel voor, dat we op een gemeenschappelijk afsluitingsceremonie van het Wereldsociaalforum en van "Mumbai Resistance", twee ondernemingen uitkiezen die van de verwoesting in Irak profiteren. We kunnen ieder project waarbij ze betrokken zijn aangrijpen. We kunnen hun bureaus in ieder land en stad lokaliseren. We kunnen ze onder druk zetten en de sluiting ervan afdwingen. Het is een vraag om onze collectieve wijsheid en ervaringen uit onze vroegere acties te bundelen voor een doel. Het is het probleem van onze wil om te overwinnen. Het project van de 'nieuwe Amerikaanse eeuw', streeft naar de voortzetting van de Amerikaanse hegemonie aan iedere prijs, zelf wanneer het apocalyptisch wordt. Het Wereldsociaalforum wil gerechtigheid en overleving. Voor al deze redenen moeten we ons in een staat van oorlog bevinden.

Bron: "The Hindu" van 18 jan.04
www.waarenform.net
Vertaald en bewerkt: Antoine Uytterhaeghe

GEORGIE: PLURALISME WORDT AFGEDANKT

| Antoine Uytterhaeghe |

De grondwetswijziging geeft aan de pas verkozen en door het westen bevoorrechte president van Georgië een grotere greep op de macht.

Het parlement van Georgië heeft op vrijdag 6 januari bijna éénstemmig ingestemd met de door President Michail Saakaschwili gevraagde grondwetswijziging. De straatoproer in november 2003 en de daaropvolgende verkiezingen brachten een nieuwe president aan de macht. Door deze stemming van het Georgische parlement krijgt hij bevoegdheden die door vele waarnemers als een gevaar voor het politieke pluralisme en de democratie in Georgië worden gezien.

De president kan in de toekomst het parlement naar huis sturen als de parlementsleden zijn begroting verwerpen en hij kan nieuwe verkiezingen uitschrijven. Weliswaar is de volksvertegenwoordiging de eerste zes maanden van hun mandaat na de verkiezingen tegen iedere ontbinding verzekerd. De president kan gedurende deze periode tegen de wil in van het parlement een regeringsleider benoemen en de begroting per decreet doorzetten. Hierdoor wordt de bevoegdheid van het hoogste rechtsorgaan van het land aan banden gelegd. Georgische rechtsgeleerden waarschuwen onder meer dat de plaats van het parlement in de Georgische samenleving nu zwakker wordt dan in de periode van de gewezen president Edward Schervadnadze. Het staatshoofd kan ook ten allen tijde de regering ontslaan.

Drie belangrijke bevoegdheden: defensie, binnenlandse zaken en veiligheid vallen onder de bevoegdheid van het staatshoofd en niet van de regeringsleider.

Gelijktijdig kan men duidelijk het streven vaststellen naar een eenpartijstelsel. De twee belangrijkste partijen van de zogenaamde fluwelen revolutie, de door Saakaschwili geleide nationale beweging en de verenigde democraten

van eerste minister Zurab Schwania, hebben op 28 januari hun samensmelting bekend gemaakt. Een reeks kleine partijen, zoals de republikeinen, die ook tot het verbond behoorden en de straatprotesten hadden ondersteund, hebben bezorgd over deze evolutie gereageerd. Ze willen zich niet aansluiten bij deze eenheidspartij, anderzijds vrezen ze dat ze op politiek vlak buiten spel zullen worden gezet. Blijkbaar zijn in de eigen rangen van de machthebbers nog niet alle geschillen bij-

poot. Na zijn afzetting in 1991 hebben zij aanhangers een burgeroorlog ontketend, die pas twee jaar later beëindigd werd. Saakaschwili heeft 30 gewezen 'Swiadisten' amnestie verleend. Bovendien kondigde hij aan, dat een centrale laan in de hoofdstad Tbilissi voortaan de naam zal dragen van de in 1993 overleden Gamsachurdia, die zich in zijn regeringsstijl liet leiden door zijn lijfspreuk: "Wanneer een vesting belegerd wordt, dan mag men zijn commandant

De president kan in de toekomst het parlement naar huis sturen als die zijn begroting verwerpt en hij kan dan nieuwe verkiezingen uitschrijven.

gelegd. Het congres waarop de vereniging een feit zou worden en dat voorzien was voor 4 februari, wordt naar een latere datum verschoven.

Een ganse reeks democratische groeperingen, die bij de voorbereiding van de 'fluwelen revolutie' een rol hebben gespeeld, zoals journalisten en juristen, waarschuwen nu dat in het land totalitaire en dictatoriale proporties dreigen. Deze kritiek wordt ook geuit door Koba Dawitschwili, een van de leiders van de nationale beweging die hij nu verlaten heeft.

Een zorgwekkend teken van deze nieuwe politiek is de rehabilitatie van de eerste Georgische president Swiad Gamsachuria door Saakaschwili. Deze radicale nationalist heeft zich van bij de aanvang van zijn presidentschap in 1990 vlug ontwikkeld tot een paranoïde des-

niet bekritisieren". Kennelijk wil ook Saakaschwili, de door het Westen hooggeprezen democraat, zich door deze 'wijsheid' laten leiden: hij predikt met klem de eenheid te preken de noodzaak dat allen offers moeten brengen.

In een resolutie van de parlementaire vergadering van de Raad van Europa van 28 januari 11 sprak deze haar bezorgdheid uit over de gang van zaken in Georgië. Men vreest dat Georgië spoedig geen parlementaire oppositie en geen pluralisme meer zal hebben. De eind maart voorziene verkiezingen kunnen als gevolg hebben dat slechts één partij nog in het parlement vertegenwoordigd is. In de resolutie wordt tevens gevaagd dat de verkiezingsdrempel ten hoogste op 5 procent zou gelegd worden.

GEORGISCHE ALGEBRA

I Antoine Uytterhaeghe I

Twijfel aan de opkomst bij de verkiezingen en de zogenaamde overwinning van de fluwelenrevolutionair Saaskaschwili.

Op zondag 3 januari werd de nieuwe president van Georgië verkozen. Aan de overwinning van de door het Westen hooggeprezen 'fluwelenrevolutionair' Michail Saaskaschwili, bestond voor de stembusgang geen enkele twijfel. Volgens de berekening van een Amerikaans instituut behaalde Saaskaschwili ongeveer 86 procent van de uitgebrachte stemmen. De 4 nog overgebleven kandidaten bleven allen onder een half procent van de stemmen. De vijfde tegenkandidaat had zich enkele dagen voor de stembusgang uit de strijd teruggetrokken.

Aangezien de zege van de 'fluwelenrevolutionair' op voorhand vast stond, heeft de aandacht zich uitsluitend op de kiezersopkomst geconcentreerd. Als er minder dan 50 procent kiezers zouden opdagen om hun stem uit te brengen, dan was de stemming ongeldig en zou ze moeten overgedaan worden. Om dit te vermijden heeft Saaskaschwili de kiezers met aandrang uitgelegd dat dit chaos en onrust zou meebrengen in het land. Volgens de gegevens van de centrale verkiezingscommissie werd het gestelde doel bereikt met een stembusgang van 83 procent.

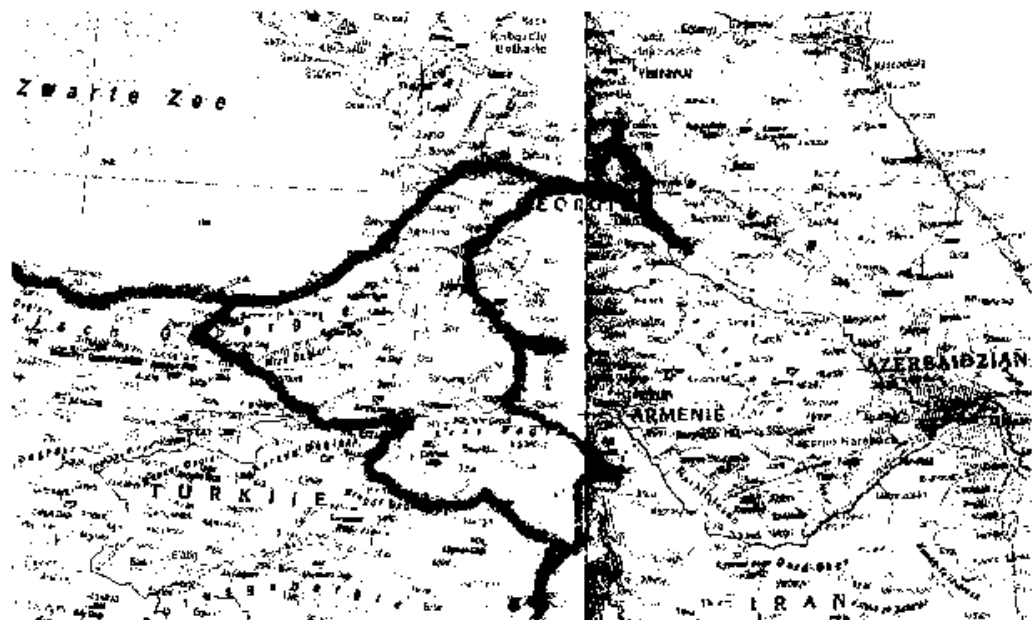
De waarheid is dat nog nooit zo weinig mensen aan de verkiezing van een Georgische president hebben deelgenomen. Het is zeer te betwijfelen of de stembusgang in werkelijkheid de 50 procent heeft gehaald. Hoe kan men dan deze contradictie verklaren? Anders dan de internationale gebruiken, berekent

Georgië de stembusgang niet volgens het aantal potentiële kiezers onder de bevolking, hetgeen niemand trouwens juist kent, maar naar het aantal kiesgerechtigden die zich hebben laten inschrijven op de kiezerslijsten.

Dat aantal was deze keer veel lager dan bij de vorige verkiezingen, daar meerdere partijen tot een boycot van de stembusgang hadden opgeroepen, uit protest tegen de greep naar de macht door de 'fluwelenrevolutionairen'. Volgens de officiële gegevens lieten zich iets meer dan 2,1 miljoen Georgiërs inschrijven op de kiezerslijsten. Indien de officiële uitslag,

het aantal kiesgerechtigden in Georgië ongeveer 3,1 miljoen kiezers moet zijn. Deze veronderstelling wordt nog versterkt, door de gepubliceerde gegevens van Civil Georgia, een dicht bij de nieuwe machthebbers staand online-nieuwsagentschap, dat er voor de presidentsverkiezingen van januari 2004 meer dan 3,1 stembrieven gedrukt en aan de stemlokalen uitgedeeld waren.

Dat hinderde president Saaskaschwili niet te verklaren - in tegenspraak met de waarheid - dat de stembusgang buitengewoon hoog was; hetgeen in de geschiedenis van het land nog nooit voordien

83 procent, juist is dan hebben ongeveer 1,74 miljoen ingeschreven kiezers hun stem uitgebracht.

In 1995 waren er 3,1 miljoen kiezers op de kiezerslijsten ingeschreven. Daarvan hebben toen volgens de officiële gegevens 2,1 miljoen (68,3%) hun stem uitgebracht. Vijf jaar later was dit 2,3 miljoen (75,9%). Deze cijfers tonen aan dat

bereikt werd. Dit werd door onze media met volle lofzang en enthousiasme in onze huiskamers gebracht. Maar ja, we kunnen niet anders verwachten... Saaskaschwili was de man van het Westen en Washington. Dan is het geoorloofd met de waarheid een loopje te nemen.

— HAAKSTADIER

— **Philosophie** van het overleven in de ruimte

— **De** toekomst van de mensheid op Mars

— **De** rol van de wetenschap in de ruimtevaart

— **De** ethische aspecten van de ruimtevaart

DIPLOMATIEK SCHERMEN OVER KOERDISCHE AUTONOMIE IN IRAK

| Bart Batsleer |

Turkije is ongekend succesvol op diplomatiek vlak. Het land lijkt goed op weg om zijn Europese ambities te realiseren. Een recent bezoek van de Turkse premier, Recep Tayyip Erdogan, aan de VS wees erop dat de transatlantische relaties hersteld zijn. En in het Midden-Oosten zijn de Turkse diplomaten erin geslaagd om alle hoofdspelers uit de regio voor zich te winnen in hun verzet tegen Koerdische autonomie in Irak. De VS is al zodanig onder de indruk dat ze de Koerden enkel nog een 'administratieve federatie' wil gunnen. De enige realistische diplomatieke tegenzet voor de Irakese Koerden lijkt het sluiten van een compromis over hun autonomie met de sjieten, die een meerderheid vormen met Irak.

In Koeweit, op 15 februari jongstleden, kwamen de bureaus van Irak voor een vijfde keer bijeen sinds de oorlog in Irak. Zoals de voorgaande keren werd in de slotverklaring 'opnieuw de territoriale integriteit van Irak benadrukt, met respect voor de soevereiniteit, de onafhankelijkheid en de eenheid van de staat'.

Toch werd de ontmoeting meer dan ooit een succes voor Turkije, het land dat zich, meer dan enig ander, verzet tegen Koerdische autonomie, en dat dit overleg precies om deze reden leven inblaast. Aanwezig waren immers niet enkel de buurlanden, waaronder andere traditionele tegenstanders van Koerdische autonomie, Iran en Syrië. Ook de regionale grootheden Saoedi-Arabië en Egypte waren uitgenodigd en schaarden zich achter de eis voor een sterke nationale staat in Irak. De Turkse premier Erdogan had zijn huiswerk gemaakt. Recent ontving hij in Ankara de Egyptische president, Hosni Mubarak, en woonde hij een regionaal economisch forum bij in Saoedi-Arabië. Gedurende die gelegenheden verzekerde hij zich van hun steun tegen Koerdische autonomie en van hun komst naar Koeweit.

'ADMINISTRATIEVE' FEDERATIE

Het is slechts een voorbeeld van hoe de Turkse diplomatie, na decennia van inertie, met de nieuwe regering een nieuw zelfvertrouwen heeft gevonden. Al voor de oorlog reisde de toenmalige premier en huidig minister van Buitenlandse Zaken, Abdullah Gul, de landen van het Midden-Oosten rond, in een uitieme poging om een oorlog te vermijden. Na de oorlog is de regering van de islamitisch-democratische partij AKP (Partij van de Rechtvaardigheid en de Vooruitgang) op dit 'pro-actief' diplomatiek elan blijven voortgaan. Dezelfde positieve aanpak van de kwestie Cyprus verraste recent de volledige diplomatieke wereld.

De Turkse diplomatieke activiteit rond Irak, gericht op het beperken van de Koerdische autonomie, lijkt alleszins succes te boeken. In een televisie-interview met de Turkse journalist Mehmet Ali Birand, liet Paul Wolfowitz, vice-minister van Defensie van de VS en één van de breinen achter de hele opera-

tie in Irak, weten dat autonomie, gebaseerd op etnie, niet tot de mogelijkheden behoort.

Hij zei: "In Irak zal er geen federatie komen gebaseerd op etnische en religieuze scheidslijnen. Er zal enkel een administratieve en geografische federatie komen. (...) Dit is een oplossing waarbij de buitenlandse politiek en de defensie onder de hoede van de federale staat zullen vallen (...) Ons standpunt is op dit vlak hetzelfde als het Turkse. De boodschap aan de Koerden is de volgende. Jullie toekomst is niet gelegen in een afscheiding van Irak. Jullie toekomst is het ons behulpzaam zijn bij de opbouw van een vrij en democratisch Irak". De bewoording van een 'administratieve, geografische federatie' lijkt het resultaat te zijn van een akkoord tussen de VS en Turkije tijdens het recente bezoek van de Turkse premier Recep Tayyip Erdogan aan Washington. De VS zal op deze bewoording niet meer terugkomen.

Omdat de Koerden en de Turken beiden bondgenoten zijn van de VS, heeft de VS enkel voordeel bij een compromis tussen de twee. Maar het grote wederzijdse wantrouwen tussen beide volkeren maakt het smeden van zulk een compromis geen makkelijke opdracht. De VS-diplomaten beschouwen de bewoording van een 'administratieve federatie' een belangrijke stap naar een compromis. Voor de Koerden is het nog steeds een federatie. Voor de nationalistische achterban kan de Turkse regering zeggen dat er geen 'Koerdische' deelstaat komt. Men mag niet vergeten dat het in Turkije al een grote stap vooruit is om sowieso een federatie te aanvaarden. En daar is men in geslaagd. Zelfs het Turkse leger lijkt zich in de bewoording van een 'administratieve federatie' te kunnen terugvinden, zoals we mogen afleiden uit de nochtans stoere woorden van de vice-stafchef van het Turkse leger, Generaal Ilker Basbug. Hij waarschuwde dat "de toekomst van Irak bloedig zou zijn als die gebaseerd zou zijn op een federale structuur, zeker als deze een etnische basis heeft". Waaruit we mogen besluiten dat het niet zo zeker is dat de toekomst van Irak bloedig wordt als er slechts een administratieve federatie ontstaat in Irak?

Vermoedelijk prijst de VS zich gelukkig dat in Turkije een soft-nationalistische regering aan de macht is die beseft dat een federatie in Irak niet tegen te houden is. Het voornaamste wat de Turkse regering nastreeft is het beperken van de mate van Koerdische autonomie en het aanvaardbaar maken van een compromis voor de nationalistische achterban. Maar, zoals in de kwestie Cyprus, lijken ze bereid om de diplomatieke match op een sportieve manier tot het einde uit te spelen.

DE KLOK TIKT IN HET NADEEL VAN DE KOERDEN

De Koerdische reactie op deze gebeurtenissen is er een van wantrouwen. Sommigen zijn recent begonnen petitieën verzamelen om op te roepen voor een referendum over een federale oplossing. "De petitie is bedoeld om druk uit te oefenen op de autoriteiten van de coalitie, op de regeringsraad en op mensenrechtengroeperingen", zei Hayal Abu Bakr, een professor aan de universiteit van Suleymaniye.

"Wij kennen de Turken, de Arabieren en de Amerikanen zeer goed", zegt Ferhad Pirbal, schrijver en professor op de Salahadin Universiteit te Irbil. "Het zou zeer goed kunnen dat ze ons verraden, net zoals in het verleden. De Amerikanen kennen de gevoelens en emoties van het Iraakse nationalisme en kunnen dat tegen ons gebruiken." (WOKR-TV, 28/1)

De kans is bestaande dat de Iraakse Koerden spoedig geld voor hun eieren kiezen. De tijd is immers rijp, nu de Amerikanen nog dekking geven en er een relatief soft-nationalistische regering aan de macht is in Ankara. En de tijd, die lijkt te verstrijken in het nadeel van de Koerden. Zoals de ontmoeting in Koeweit hen ongetwijfeld heeft duidelijk gemaakt, staan ze met hun eis tot autonomie geïsoleerd in het Midden-Oosten. De enigen, die nog een beetje aan hun kant staan, zijn de Amerikanen. Maar hoelang nog? De Iraakse Koerden zijn een klein volkje van 5 miljoen inwoners. De Turken zijn met 70 miljoen en hebben een sterk modern leger. De VS heeft Turkije nodig voor haar plannen in het Midden-Oosten. Zoals Cengiz Candar, Turks Journalist en persoonlijke vriend van Paul Wolfowitz, schreef: "Eerst en vooral zou Turkije het Westen moeten helpen in het schrijven van een nieuwe agenda om het Grotere Midden-Oosten te hervormen. Dat is de weg die Turkije dient te volgen als het een sleutelstaat wil worden in de regio". De VS wil dat Turkije zijn (pro-Amerikaans) islamitisch-democratisch voorbeeld exporteert. Met de Koerden hebben de VS weinig plannen. Daarom lijkt het sluiten van een compromis aangewezen, vooraleer de VS hun hulp in de oorlog tegen Saddam helemaal vergeten is. Ze kunnen ernaar streven de 'administratieve' grenzen in de praktijk te laten samenvallen met de 'etnische' grenzen. Ze kunnen helpen een realistisch statuut uit te werken voor Kirkuk, de olierijke stad, die bewoond wordt door zowel Turkmene als Koerden, maar die door de Koerden opgeëist wordt. Ze kunnen zich verzekeren van hun aandeel in de olie-opbrengsten gedurende de komende decennia. Ze kunnen meewerken aan een eenge-maakt Iraaks leger dat op termijn trouwens hun veiligheid beter zal waarborgen, dan hun peshmerga, beperkt in aantal. Een akkoord, tenslotte, met Turkije is zo goed als onvermijdelijk

om de Koerdisch-Iraakse economie op termijn leefbaar te maken.

SJIETISCHE KOERDISCHE FRONTEN

De beste diplomatieke zet, mogelijk voor de Koerden, is het sluiten van een akkoord over Koerdische autonomie met de sjiëtische meerderheid van Irak. De huidige goede contacten tussen de sjiëtische en de Koerdische leiders geeft op dit vlak hoop. Ze hebben al getoond dat ze in staat zijn elkaar op kritieke momenten te steunen. De Groot-Ayatollah Ali Al-Husseini al-Sistani, de meest invloedrijke Iraakse religieuze leider van het moment, was er voor de Koerden toen die de komst van Turkse troepen wilden blokkeren. De Amerikanen waken meteen voor deze frontvorming.

Onlangs bleek ook de ommezwaai van Jalal Talabani, leider van de PUK (Patriottische Unie van Koerdistan), om al-Sistani te gaan steunen in zijn verzet tegen de Amerikaanse methode om een nieuwe regering samen te stellen, beslissend. Volgens het Amerikaanse plan zou in elke van de 18 Iraakse provincies een groep van vijftien regionale vertegenwoordigers de nieuwe parlementsleden aanduiden. Al-Sistani daarentegen wil zo vlug mogelijk algemene verkiezingen. Toen Jalabani besloot al-Sistani te steunen, was het liedje uit voor de Amerikanen. Ze borgen hun plannen, zeer tegen hun zin, op.

Uit beide voorbeelden bleek dat, als Koerden en sjiëten samenwerken, niemand hen kan tegenhouden. Het lijkt daarom aangewezen dat de Koerden ook tot een compromis trachten te komen in verband met hun toekomstige autonome status. Dat lijkt alleszins beter dan een compromis te moeten sluiten met de landen van de regio, die allen vijandig staan tegenover Koerdische autonomie.

IRAK: LEUGENS, MANIPULATIES OF HALVE WAARHEDEN

| Ludo De Brabander |

Op 20 maart is het een jaar geleden dat de Brits-Amerikaanse oorlogsc coalitie Irak binnenviel.

In Londen en Washington lulde het officieel dat Irak een bedreiging vormde voor de wereldvrede.

Niet alleen weigerde Saddam Hoessein zijn massavernietigingswapens te ontmantelen, hij onderhield ook banden met Al Qaeda. De Irakezen zouden Britten en Amerikanen verwelkomen als bevrijders gevolgd door een nieuwe democratische wind over heel het Midden-Oosten. Vandaag weten we beter. Britse en Amerikaanse regeringsleiders hebben de bevolking op een schaamteloze manier gemanipuleerd en belogen.

Eén jaar later moet de ene 'vergissing' na de andere worden toegegeven. De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Colin Powell, zei op 3 februari 2004 in een interview met *The Washington Post* dat hij tegen een militaire interventie zou geweest zijn als hij had geweten dat het land geen massavernietigingswapens had. Wie herinnert zich niet die bewuste bijeenkomst van de VN-Veilighedsraad - 5 februari 2003 - aan de vooravond van de oorlog. Colin Powell legde zijn collega's 'overtuigend bewijsmateriaal' voor. Gilbert Cranberg, een Amerikaans journalist, heeft een onderzoek gedaan naar de reacties in de Amerikaanse pers op de bewuste Powell-speech: 'een immense reeks aan bewijzen', 'een krachtige zaak', 'een overtuigende opeenstapeling van informatie', 'alleen de grootste lichtgelovigen en zij die alleen geloven wat men graag zelf wil, kunnen nog ontkennen dat Irak massavernietigingswapens verstoppt',...om er enkele te noemen.¹ Maar, zo stelt diezelfde Cranberg, als de media beter hun werk hadden gedaan, dan zouden ze meteen kunnen zien hebben dat de hele bewijslast op uiterst wankle bronnen berustte. Powell sprak over 'menselijke bronnen', 'een ooggetuige', 'gevangenen', 'een Al Qaeda-bron', 'een overloper', 'intelligentiebronnen'. Trouwens hijzelf was zich daarvan bewust. Volgens *The Guardian* beklaagde Powell zich bij zijn Britse Collega over het feit dat de Pentagon-informatie weinig waard is. Volgens het tijdschrift *US News & the World Report*, dreigde hij zelfs de tekst niet voor te lezen want: "This is bullshit".² Het eerste ontwerp van Powell's tekst voor de VN-Veilighedsraad bijeenkomst van 5 februari, was overigens niet door hem, maar door de kabinetchef van Dick Cheney, Lewis Libby, opgesteld met informatie verschaft door die andere superhavig, Vice-minister van Defensie Paul Wolfowitz.

09/11 ALS EXCUUS

Hoewel Powell minister van Buitenlandse zaken is valt op hoe

weinig hij in het blikveld treedt. Bush heeft voor zijn buitenlands beleid duidelijk een voorkeur voor mensen als Rumsfeld, Cheney en Wolfowitz. Onder hun invloed startte Bush zijn pre-

Voormalige minister van Financiën, Paul O'Neill, onthulde onlangs in zijn boek, dat het plan om Saddam te verwijderen al genomen was toen de regering zijn intrek nam in het Witte Huis

sidentschap met een bijna obsessie campagne tegen Saddam Hoessein en het olierijke Irak. Zijn voormalige minister van Financiën, Paul O'Neill, onthulde onlangs, in zijn begin dit jaar verschenen boek dat het plan om Saddam Hoessein te verwijderen al genomen was toen de regering Bush zijn intrek nam in het Witte Huis. Volgens O'Neill was 11 september dan ook het ultieme excuus waarnaar Washington al die maanden op zoek was.

Zes dagen na 11 september vaardigt Bush een order uit om een oorlog tegen Al Qaeda en het Taliban-regime in Afghanistan voor te bereiden. In tweede instantie vroeg hij het Pentagon om ook een scenario uit te tekenen voor een oorlog tegen Irak. De geheime diensten moesten daarbij zoeken naar banden tussen het terrorisme en Irak.

De daaropvolgende maanden zou Irak het voorwerp worden van een verbeten campagne die draaide rond een cocktail van massavernietigingswapens, terrorisme en dictatuur. In september 2002 schakelt Washington in een hogere versnelling. De Nationale Veiligheidsadviseur, Condoleeza Rice, verklaart voor de Amerikaanse TV-stations dat er "duidelijke banden bestaan

tussen Al-Qaeda en Irak en dat kan aangetoond worden". De bewijzen blijven echter uit. In een van haar laatste rapporten stelt de in Amerikaanse kringen gerespecteerde organisatie, Carnegie Endowment for International Peace, dat er nooit een link heeft bestaan tussen Al Qaeda en Irak.³

MASSAVERNIETINGSWAPENS

De Britse Premier Tony Blair toonde zich zo mogelijk nog verbeterder in zijn campagne tegen het regime in Irak. Vanaf september 2003 ging hij eveneens heftig te keer met de bekende stelling dat Irak zijn raketten binnen de 45 minuten lanceerklaar kon hebben. Blair was lang het mikpunt van critici die stelden dat hij en zijn entourage het dossier over de massavernietigingswapens (MVW) manipuleerde, zo niet politiek misbruikte. De Britse premier kon begin dit jaar een zucht van verlichting slaken nadat een onderzoek onder leiding van Lord Hutton hem vrijpleitte van de aantijging dat hij het dossier met opzet aandikte. Bij de Britse openbare omroep BBC, die het verhaal over het 'sexier' maken van de inlichtingen verspreidde, rolden verschillende koppen gevolgd door verontschuldigen. Blair, die politiek verantwoordelijk is voor het starten van een oorlog zonder VN-mandaat en dan nog op grond van valse feiten, zit nog altijd in het zadel, maar niet ongeschonden. Een week na het Hutton-rapport ligt Blair opnieuw onder vuur door uitspraken van de intelligencedienst. In de Britse krant *The Independent* schreef Brian Jones, de toenmalige chef van de afdeling die zich bij het ministerie van Defensie bezighoudt met de analyse van inlichtingen over massavernietigingswapens: "Volgens mij werden de experts die op de Defence Intelligence Staff (DIS) de inlichtingen analyseerden, overstemd bij de voorbereiding van het dossier in september 2002. Dat resulteerde in een voorstelling die misleidend was over de Iraakse slagkracht"⁴

INTELLIGENTIEDIENSTEN ONDER VUUR

Ook in de VS laait de discussie over gebruik en misbruik van vermeende informatie over massavernietigingswapens hoog op. De *Iraq Survey Group* – speciaal opgezet om in Irak naar MVW's te speuren – is bijna een jaar met een meer dan duizendkoppig team vruchteloos op zoek. De baas van het team, David Kay, nam recentelijk ontslag, maar niet zonder eerst te verklaren dat hij niet langer gelooft dat er nog massavernietigingswapens te vinden waren aan de vooravond van de inval. In het Amerikaans Congres zei hij dat de intelligencediensten verkeerdelijk concludeerden dat

Irak over grote voorraden aan chemische en biologische wapens beschikte en ook niet over een vergevorderd nucleair wapenprogramma. Bush kon niet anders dan een publiekelijk onderzoek naar het geleverde werk van de intelligencediensten starten. De Democraten willen echter meer, namelijk een onderzoek naar de vraag in hoever de intelligencediensten onder druk stonden om die informatie te leveren die voldoende zou zijn om een oorlog te verantwoorden. Dat stuut op een veto van de Republikeinen. Toch zal ook de regering Bush niet onbeschadigd uit de affaire komen, want het onderzoek komt gevaarlijk dicht in zijn buurt. Het beruchte 'Bureau voor Speciale Planning', dat onder leiding staat van een andere bekende havik, Douglass Feith (onderminister van defensie), zou immers niet ontsnappen aan het onderzoek van de senaatscommissie.

Blijft de vraag of ooit de politieke koppen zullen rollen van de hoofdrolspelers in dit oorlogsdrama waar zoals steeds de waarheid het eerste slachtoffer is. Een mandaatloze agressieoorlog gebaseerd op valse feiten, manipulaties en overdrijvingen is immers niet niets. Toch zijn de verliezers elders te zoe-

ken: de Irakezen, de gesneuvelde soldaten en de democratie. Winnaars zijn de wapenindustrie en de bedrijven die van Irak een wingewest hebben gemaakt. Dat is stof voor een volgende deel, want als de oorlog niet gevoerd is omwille van de massavernietigingswapens, waarom dan wel? De broodheren van het conservatieve Bush-team zijn al meermaals bij naam en toenaam genoemd. Ze zijn nu trouwens actief in Irak.

CHRONOLOGIE VAN VOORGESCHOTELDE WAARHEDEN⁵

24 september 2002

Tony Blair, Britse premier: "zijn raketten zijn binnen 45 minuten lanceerklaar."

5 februari 2003

José María Aznar, Spaanse premier: "We weten allemaal dat Irak Massavernietigingswapens bezit"

17 maart 2003

George Bush, VS-president: "De inlichtingen door deze en andere regeringen verzameld laten geen enkele twijfel: het Iraakse regime bezit en verbergt nog steeds wapens die behoren tot de meest dodelijke ooit."

23 maart 2003

Tommy Franks, chef van het centraal commando: "Ik denk dat we de massavernietigingswapens zullen vinden wanneer we de gelegenheid krijgen om Bagdad te bezetten."

30 maart 2003

Donald Rumsfeld, VS-minister van Defensie: "We weten waar ze zijn, ze zijn rond Tikrit en Bagdad. Je kan toch niet alles op een kwartiertje vinden."

27 mei 2003

Donald Rumsfeld: "het is mogelijk dat het Saddam-regime heeft besloten van ze te vernietigen voor het begin van het conflict"

14 juli 2003

George Bush: "ik ben ervan overtuigd dat Saddam Hoesein een programma voor massavernietigingswapens had."

27 januari 2004

Dick Cheney, vice-president: "Irak had de technologie en de capaciteit om MVW te produceren. (...) Het werk van David Kay toont in mijn ogen aan dat er programma's voor MVW waren, zelfs al waren er misschien geen stocks."

28 januari 2004

David Kay: "Het ziet er naar uit dat we ons volgens mij waarschijnlijk hebben vergist". (mbt de stocks)

3 februari 2004

Colin Powell: "Ik weet niet of ik een interventie gesteund had omdat de aanwezigheid van die wapens het laatste stukje bewijs was dat Irak een reëel en acuut gevaar vormde voor de regio en de wereld. De afwezigheid van verboden wapens verandert de politieke analyse. Je krijgt dan een heel ander antwoord."

¹ Eric Alterman. Colin Powell and 'the power of audacity'. In: The Nation, 4 september 2003

² The Guardian, 2 juni 2003

³ Der Spiegel, 19 januari 2004

⁴ De Standaard, 5 februari 2004

⁵ Gebaseerd op Le Monde van 7 februari 2004, aangevuld met andere bronnen ■

DE INTERNATIONALE FEDERATIE VAN IRAKESSE VLUCHTELINGEN

Het Iraakse volk heeft nu onmiddellijk rechten nodig!

In het na – Saddam tijdperk, is de situatie in Irak veel onveiliger en onmenselijker geworden dan ze, volgens de internationale opinie, was tijdens Saddam. Er is een ander soort van oorlog aan de gang, er dreigt een burgeroorlog en tienduizenden mensen zitten opgesloten, sommigen van hen zonder enige reden. Onder hen honderd vakbondsactivisten. Vrije betogingen zijn helaas onmogelijk. De situatie voor de vrouwen is erger dan voorheen.

Om een situatie te krijgen waar vrije politieke activiteit voor alle mensen verzekerd is, moet het volk de mogelijkheid krijgen om hun alternatieven en oplossingen voor te stellen. Het volk moet ook de mogelijkheid krijgen om in alle vrijheid een overheid te kiezen die het wil.

Om zo een sfeer te creëren, vragen wij de ondertekenaars dat de volgende maatregelen moeten geïntroduceerd en opgelegd worden aan alle politieke machten:

Volledige en onvoorwaardelijke:

1. politieke vrijheid, vrijheid van geloof, vrijheid van expressie, persvrijheid, vrijheid van vergadering, vrijheid van betogen, vrijheid van organisatie, staking en de vrijheid om politieke partijen te vormen.
2. gelijkheid van rechten voor mannen en vrouwen op wettelijk, sociaal en individueel domein en de ontbinding van alle wetten en regelingen die in strijd zijn met deze gelijkheid
3. gelijkheid voor alle inwoners los van geslacht, nationaliteit, religie, ras, etniciteit of burgerschap
4. vrije toegang tot de massa media voor het volk en de politieke partijen

Irak heeft een onafhankelijke overheid nodig die voorziet in een vrij leven en gelijke wetten voor iedereen!

DE STRATEGISCHE ACHILLESPEES VAN DE VERENIGDE STATEN, IRAK EN HET PROBLEEM VAN DE INKRIMPENDE OLIEHOEVEELHEID

| Antoine Uytterhaeghe |

Waarom heeft Washington met de oorlog tegen Irak zijn betrekkingen met bevriende staten en met de ganse wereld op spel willen zetten? De meerderheid van de wereldburgers is ervan overtuigd, dat Georges Bush deze oorlog niet heeft gevoerd om de massavernietigingswapens en de strijd tegen het terrorisme. Nee, olie en de geopolitiek van Washington vormen de kern van het antwoord.

Het wordt alsmaar duidelijker, dat het bij de bezetting van Irak om de wereldwijde controle van de olie gaat. Controle in een situatie – dat moeten we ons goed voor ogen houden – dat de oliereserves veel kleiner zijn dan men algemeen in de wereld aanneemt. Dan vormt de oorlog tegen Irak als het ware de eerste slag in een grote oorlog om de wereldwijde energievoorraden. De huidige strijd om de controle over de energiebronnen wordt heviger dan alle voorgaande oorlogen voor olie. Er staat immers veel op het spel. In de oorlog tegen Irak ging het erom aan welke prijs en hoeveel olie deze of gene petroleummaatschappij krijgt en wie met lege handen blijft staan. Nog nooit was de wereld economie zo fel in een wurggreep van een enkele macht.

Vooraanstaande onafhankelijke geologen stellen dat het tijdperk van goedkope en rijkelijk voorhanden zijnde olie, die de economische groei gedurende meer dan dertig jaar heeft mogelijk gemaakt, voorbij is. De bekendste grote olieregio's hebben hun hoogste ophaalcapaciteit bereikt. Ondanks de dure technische verbeteringen zal de olieproductie in de toekomst snel dalen. Wanneer deze inschatting juist mag blijken, zullen de economische en sociale consequenties dramatisch zijn. Olieconcerns en regeringskringen zwijgen als vermoord over deze realiteit. De olieconcerns verzwijgen de waarheid over de afnemende oliereserves om de nieuwe olievelden zo goedkoop mogelijk te kunnen kopen. De VS-regering heeft daarbij nog een strategische belang om de wereldopinie te verzwijgen hoe kritisch het met de oliereserves in de wereld is gesteld.

Volgens de schattingen opgesteld door competente geologen, zoals French Petroleum Institute, de Colorado School of Mines, de Upsala University en Petroconsultants in Geneve, zullen we de terugloop en de uitwerkingen van de vermindering van de oliereserves reeds kunnen merken op het einde van het huidige decennium. De wereld economie zal dan een grote crisis beleven, en de prijsstijging van de olie zal veel hoger zijn vergeleken met deze uit de jaren zeventig. Met andere woorden, we kunnen stellen dat er een echte schaarste zal optreden in de komende zeven tot tien jaar.

DE SLINKENDE OLIEPRODUCTIE (PEAK OIL)

Doorslaggevend voor de olieproductie is niet hoeveel er nog onder de grond zit. Deze getallen zien er niet zo slecht uit. Het probleem ontstaat wanneer grote olievelden als Prudhoe Bay in Alaska of de oliegebieden in de Noordzee, hun hoogtepunt bereiken en het oppompen moeilijker wordt. Het verloop van olieproductie lijkt namelijk op een klok. Het hoogtepunt wordt bereikt wanneer men 50 procent van de olie heeft bovengehaald. Op dat ogenblik schijnt de reserve nog overvloedig. Maar het is niet zo rozig als het lijkt. Het oppompen van de olie kan dan nog een tijdje doorgaan op het hoge niveau tot de productie-efficiëntie begint te verminderen. Eens het hoogtepunt overschreden, wordt het inderdaad moeilijker om de olie naar boven te halen. Hoe groter de technische inspanningen om de nodige druk voor het oppompen te handhaven, hoe duurder het oppompen van de olie wordt. Tot het een productiekost bereikt heeft dat het economisch niet meer rendabel wordt om het oliegebied nog verder te ontginnen. Aangezien de meeste olieconcerns of het Amerikaanse Energieministerie niet spreken over de belangrijke variabele, met name de nodige pompkracht, maar van de misleidende totale mondiale oliereserves, geeft ze de wereld een vals gevoel van zekerheid wat de dekking van de energiebehoeften betreft. De waarheid is dat hun presentatie ver van de echte werkelijkheid ligt.

CONCRETE VOORBEELDEN

Met enkele voorbeelden willen we deze vaststelling staven. In 1991 vond men in Cruz Beana in Colombia het grootste olieveld in de westelijke hemisfeer sedert 1970. Maar in 2002 daalde de olieproductie van 500.000 barrel per dag naar 200.000 barrel. Midden de jaren tachtig werd in het oliewinningsgebied van Forty Field in de Noordzee 500.000 barrel per dag oppompt. Vandaag zijn dat er nog slechts 50.000. Een van de grootste olievindplaatsen van de voorbije 40 jaar is Prudhoe Bay. Het pompte 12 jaar lang 1,5 miljoen barrel op per dag. De hoogste capaciteit werd in 1989 bereikt. Nu is de dagelijkse

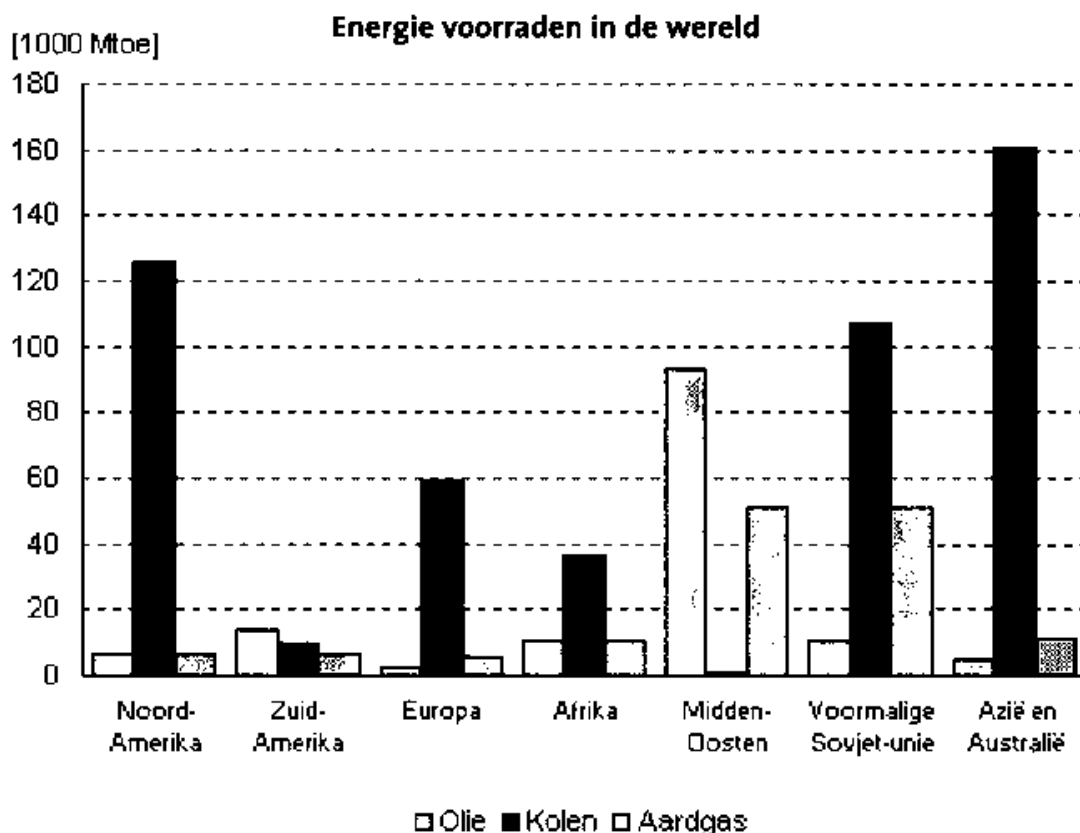
olieproductie nog slechts 350.000 barrel. Het reusachtige Samotlor olieveld in Rusland pompte op zijn hoogtepunt 5 miljoen barrel per dag naar boven; op dit ogenblik is de productie ongeveer 350.000 barrel. In al deze olievelden kon men alleen maar de oliewinning op peil houden door gas of water in de olielaag te pompen om zo de druk hoog te houden. Het grootste olieveld op de wereld in Ghawar in Saoedi-Arabië, levert ongeveer 60 procent van de Saoedi-Arabische olie. Het gaat om ongeveer 4,5 miljoen barrel per dag. In het verleden borrelde de olie vanzelf naar de oppervlakte. Om nu nog dezelfde hoeveelheid op te pompen moet de Saoedi-Arabische oliemaatschappij, volgens de gegevens van de geologen, 7 miljoen barrel zeewater per dag in de olielaag pompen. Dat is een alarmerend signaal: er komt een inzinking van de olieontginning in

GEEN NIEUWE GROTE OLIEVELDEN ONTDEKT

Nadat de Opec in de zeventiger jaren de olieprijs naar omhoog stuwde, werden de olievelden rendabel die niet tot het Opekartel behoorden, zoals deze in de Noordzee, in Alaska, in Venezuela en op andere plaatsen. Als gevolg van de hoge olieprijs, verhoogden vele industriestaten zoals Frankrijk, Duitsland, Japan en de VS de energiewinning uit atoomcentrales. Dit gaf de indruk dat men voor het olieprobleem een oplossing gevonden had.

In werkelijkheid is dat niet het geval.

We stellen vast dat enerzijds de productie moeilijker wordt en anderzijds de behoefte nog groeit. Zoals gezegd hebben de huidige grote olievelden hun hoogtepunt wat het oppompen betreft overschreden en daalt de productie. Gelijktijdig zien we

de wereld.

Dit groeiende probleem wat de olie-exploitatie betreft, is reeds ongeveer acht jaar gekend onder de oliedeskundigen. Het leidinggevende olieadviesorgaan in Genève, Petroconsultants, publiceerde in 1995 de resultaten van een onderzoek onder de titel "The World Oil Supply". Dit speciaal voor de olie-industrie geschreven document heeft 35.000 dollar gekost. Zijn auteur is de gekende oliegeoloog Dr. Colin Campbell. Hij verklaarde in 1999 in het Britse Lagerhuis het volgende: "De ontdekking van nieuwe oliewinningsgebieden bereikten haar hoogtepunt in de zestiger jaren. Nu vinden we voor vier verbruikte barrel één nieuwe."

dat de wereldwijde energiebehoefte, vooral door de economische ontwikkelen van landen als China, India en sommige Afrikaanse landen, steeds maar groter wordt. Dan is een grote energiecrisis voor de wereldeconomie voorspelbaar. Dit kan het huidige Amerikaanse beleid in de richting van een neonimperialistische militaire aanwezigheid verklaren, van Kosovo tot Afghanistan, van West-Afrika tot Bagdad en nog veel verder. Deze agressieve politiek kan men ook nog verklaren door het feit dat vele mensen in de huidige VS-administratie met het olieprobleem vertrouwd zijn, voor hen is het energieprobleem een van de prioriteiten van de VS.

Dit probleem zou economisch en goedkoop op te lossen zijn,

mocht men nieuwe grote olievelden kunnen ontdekken, waar men genoeg olie zou kunnen oppompen om deze op de internationale olie markt aan de goedkoopste exploitatiekostprijs en met genoeg winst zou kunnen aanbieden. Dat is in de huidige context niet mogelijk. In het onlangs verschenen bericht, van de Colorado School of Mines, leveren de 120 grootste olievelden van de wereld ongeveer 33 miljoen barrel per dag, dat is 50 procent van de wereldwijde oliebehoefte. De grootste onder de groten leveren daarvan maar 20 procent. Deze studie toont aan dat de meeste van deze grote olie-ontginningsgebieden reeds voor tientallen jaren ontdekt werden. In de laatste twintig jaar werden door de grote olieconcerns miljarden dollars uitgegeven aan prospectie, maar de resultaten zijn voor hen verschrikkelijk teleurstellend.

De grootste olieconcerns in de wereld, zoals ExxonMobil, Shell, ChevronTexaco, BP, ElfTotal en andere hebben honderden miljarden dollar geïnvesteerd om genoeg olie te vinden om de oliebehoefte te dekken. Tussen 1996 en 1999 hebben 145 maatschappijen daarvoor 410 miljard dollar uitgegeven opdat de opgepompte dagelijkse hoeveelheid van 30 miljoen barrel stabiel zou blijven. Van 1999 tot 2002 gaven de vijf grootste olieconcerns nog eens 150 miljard dollar uit, maar hun productie steeg hierdoor slechts gering: van 16 miljoen naar 16,6 miljoen barrel per dag. Toen de Sovjet Unie begin van de jaren negentig uit mekaar viel, hadden de westelijke oliemaatschappijen veel hoop om de aldaar gelegen oliegebieden onder hun controle te krijgen.

ONTHOOCHELING VAN HET KASPIsche ZEE GEBIED

In december 2002, onmiddellijk na de inname van Afghanistan door het Amerikaanse leger, publiceerde BP ontgoochelende resultaten over de proefboringen in de Kaspische Zee waaruit moest blijken dat het daar gevonden zg. 'olieveld van de eeuw', niet meer was dan een druppel in de zee. In de plaats van de aldaar vermoedde oliehoeveelheid van 200 miljard barrel, 'een nieuw Saoedi-Arabië buiten het Midden-Oosten', verkondigde het Amerikaanse State Departement, dat de Kaspische olie maar 4 procent van de mondiale reserve bedraagt. Het kan nooit de wereldmarkt domineren.

PetroStrategies publiceerde een studie waarin ze beklamtoonde dat het oliegebied van de Kaspische Zee slechts 39 miljard barrel omvat, dat bovendien nog van een minderwaardige kwaliteit is. Toen dit alles bekend werd, zijn BP en andere westelijke olieconcerns begonnen hun investeringen in de regio te verminderen.

WEST-AFRIKA GERAAKT IN HET BLIKVELD

De regio waar voor het ogenblik het intensiefst naar olie gezocht wordt, ligt voor de kusten van West-Afrika, vooral in het kustgebied van Nigeria tot Angola. President Bush maakte in deze strategische regio een belangrijk strategisch bezoek. Het Amerikaanse Defensie ministerie ondertekende met twee kleine strategische kusteilanden, Principe en San Tome een akkoord over militaire basissen, om alzo militair aanwezig te

kunnen te zijn in geval dat het nodig is om de olie over de Atlantische oceaan te verschepen en om de veiligheid van deze transporten te verzekeren. (zie ook "Vrede" nr. 365) Hoewel de voorhanden zijnde olie voor de Afrikaanse westkust groot is, is West-Afrika geen nieuw Saoedi-Arabië. De geoloog Campbell schat dat men uit de olievelden op zee voor de Afrikaanse kust en Brazilië samen ongeveer 85 miljard barrel kan bovenhalen, hetgeen maar de wereldwijde behoefte voor drie tot vier jaar zou dekken.

EXPLOSSIEVE TOENAME VAN DE VRAAG NAAR OLIE

Terwijl de meeste grote oliewinningsgebieden een duidelijke vermindering van de hoeveelheid opgepompte olie aantonen, stijgt daartegenover de vraag naar energiegrondstoffen wereldwijd. Deze wordt mede veroorzaakt door de groeiende economieën van China, India en Azië. Zelf bij een zwak groeipercentage van het bnp zal, volgens de schatting van economische deskundigen, de vraag naar olie aan de huidige marktprijzen ieder jaar met 2 à 3 procent stijgen. Tien jaar geleden was China nog geen grote invoerder van olie. Het pompte voor een groot deel zijn beperkte behoefte in het land zelf op. Maar sedert 1993 begon het meer en meer olie te importeren om zijn economische behoefte te dekken. Tegen eind 2003 had China reeds Japan ingehaald en is voor het ogenblik de tweede grootste invoerder van olie na de Verenigde Staten. Nu verbruikt China 20 procent van de totale energie van de OESO-landen. De invoer van ruwe olie stijgt ondertussen ieder jaar met ongeveer 9 procent, men kan er van uitgaan dat dit in de komende jaren nog verder zal stijgen, daar China aardig op weg is om zich tot de tweede grootste industrieland te ontwikkelen. De groei van de Chinese economie bedraagt op dit ogenblik 7 tot 8 procent op jaarbasis. Ook de Indische economie kent de jongste tijd een pijn snelle ontwikkeling. In deze twee landen leven ongeveer 2,5 miljard mensen.

Dan kan het ook niemand verwonderen dat China zich in de VN-Veilighedsraad heftig heeft uitgesproken tegen het eenzijdig optreden tegen Irak van Washington. De Chinese National Petroleum Company heeft namelijk lang gepoogd om haar invoer van Irakese olie contractueel te verzekeren.

WAT CHENEY IN 1999 WIST

In een rede voor het International Petroleum Institute in Londen in 1999, toen Dick Cheney nog de grote baas was van het grootste olieconcern Haliburton, zegde de huidige Vice-president van de VS het volgende: "Wanneer we de ramingen volgen, dan zou de wereldwijde vraag naar olie in de komende jaren met 2 procent stijgen op jaarbasis. Maar gelijktijdig moeten we volgens andere voorzichtige schattingen rekening houden dat er een daling in de productie zal zijn in de bestaande reserves". Cheney beëindigde zijn rede met een zorgwekkende waarschuwing: "Dat betekent dat we tot 2010, 50 miljoen barrel meer per dag nodig zullen hebben". Dat komt overeen met zes maal de voorraad olie van Saoedi-Arabië.

Misschien was het daarom geen toeval, dat Cheney als Vice-president ook de post van voorzitter van het speciaal energiecomité toegevoegd kreeg van Bush. Cheney kent met name zeer goed de omvang van de energieproblematiek waarmee de Verenigde Staten en de rest van de wereld geconfronteerd worden. Cheney was ook één van de drijvende krachten, naast de Defensie minister Rumsfeld in de oorlog tegen Irak. Het was Cheney die steeds aangedrongen heeft om de veldtocht tegen Bagdad te starten, of de buitenlandse vrienden meedeelden of niet, dat was voor hem geen probleem.

Wanneer we onze kennis over de mondiale olievoorraad in deze context plaatsen, dan wordt het duidelijk waarom Cheney met de bezetting van de Iraakse olievelden zoveel op het spel zette, wat het aanzien van de Verenigde Staten bij zijn vrienden betreft. Daar Cheney als gewezen directeur-generaal van Halliburton het best geïnformeerd is over de mondiale oliereserves.

DE ACHILLESPEES VAN DE VS?

Het grote probleem is, vanwaar we de hoeveelheid ontbrekende olie kunnen halen? Tijdens de jaren 1990 tot 2000 werden 42 miljard barrel aan nieuwe oliereserves gevonden. Tijdens dezelfde periode was er een wereldwijd verbruik van 250 miljard barrel. In de voorbije twee jaar zijn maar drie nieuwe grote vindplaatsen met een oliecapaciteit van een miljard barrel gevonden: in Noorwegen, Colombia en Brazilië. Op ieder van deze olievelden worden op dit ogenblik maar 200.000 barrel bovengedaald, dat is veel minder dan de 50 miljoen barrel die we dagelijks nodig zullen hebben.

Is nu het tijdperk van de goedkope en rijkelijk voorhanden olie ten einde?

Het belangrijkste punt in het debat over het binnenvallen van Washington in Irak, is de vraag hoeveel olie aan de huidige marktprijs er op onze planeet moet gevonden worden. Het is verbazingwekkend hoe weinig men over deze economische optiek spreekt, nochtans is het van zeer groot belang. Volgt men de ramingen van C. Campbell en K. Aleklett van de Upsala universiteit, dan bezitten vijf landen het grootste aandeel van de nog resterende olie in de wereld, en kunnen ze misschien het gat opvullen wanneer de andere olielanden over hun productiecapaciteit heen zijn. De vijf belangrijkste olielanden uit het Midden-Oosten, namelijk Abu Dhabi, Irak, Iran, Koeweit, en Saoedi-Arabië, beschikken ongeveer over de helft

van de nog verblijvende olie op onze planeet. Zij kunnen als flexibele producenten eventueel het gat opvullen tussen de wereldwijde vraag en de hoeveelheid die de andere landen kunnen oppompen.

Deze vijf olielanden uit het Midden-Oosten beschikken volgens de geologische gegevens over gas- en oliereserves die voor de economische groei van de wereld nodig zijn.

In een artikel van het "Oil and Gas Journal" van 7 januari 2002, schreef A.S. Bakhtiari

het volgende: "Het Midden-Oosten is gelijktijdig een geostrategische omgeving en met de belangrijkste energiegrondstof exploitatie. Tweederden van de totale ruwe olie zit in deze vijf landen aan de Perzische Golf geconcentreerd.

In een wetenschappelijke bijdrage schreef de gekende geoloog uit Princeton, Kenneth Deffeyes in november 2001 het volgende: "De grote vraag is wanneer en in welk jaar de mondiale olieproductie de Hubbert-Peak bereikt die dan een achteruit-

gang inluidt". Zowel de grafische als ook de computeranalyses tonen het jaar 2004 als waarschijnlijkste jaar aan. De enige onwetendheid is, hoe groot de reserves zijn in Saoedi-Arabië. In het licht van deze analyse over de olievoorraad in de wereld, kan men beter verstaan waarom Washington zoveel risico's neemt om Irak te controleren en met de inrichting van militaire basissen ook de andere aangrenzende staten onder zijn totale controle wil brengen.

Het ligt voor de hand dat Washington hier vanuit een positie van fundamentele zwakheid opereert, namelijk de energie-schaarste en niet zoals men al te gemakkelijk aanneemt vanuit

een absolute sterkte.

Het energieprobleem schijnt de achillespees van de Verenigde Staten te zijn, die zorgvuldig verborgen gehouden wordt. Daarom is een open en uitvoerig debat over dit belangrijk thema meer dan nodig.

Bron: Mit der Ölwanne zur Weltmacht – William Engdahl
The World Giants Oilfields – Matthew R. – King Hubert – Center for Petroleum

The Peak and Decline of World Oil and Gas Production/
Aleklett K & Campbell – www.asponews.org
2002 to see birth of New World Energy Order – Oil and Gas Journal (jan. 7, 2002) Bakhtiari – A.M. Samsam
Peak of and oil production – Deffeyes & Kenneth S

DE HMONG IN LAOS: NAAR OPLOSSING VAN PROBLEEM

| Willy Van Damme |

Dat ook onder de regering van president George W. Bush en sterke man Vice-president Dick Cheney de Verenigde Staten een sociaal en politiek verstandig beleid kunnen voeren wordt bewezen door de onlangs genomen maatregelen met betrekking tot de Hmong vluchtelingen in Thailand.

Recent kondigde Washington immers aan dat de Laotiaanse Hmong die als vluchteling leven omheen de tempel van Wat Tham Krabok in Thailand, een plaats ongeveer 150 km ten noorden van Bangkok, kunnen immigreren naar de VS. De bedoeling is dat nog in maart de registratie begint en dat de eerste vluchtelingen al dit najaar naar de VS kunnen vertrekken.

Waarmee het probleem van de Laotiaanse Hmong (1) die in Thailand leven vermoedelijk grotendeels opgelost zal worden.

De Hmong is een van de etnische minderheden die vooral leven in Myanmar, China, Vietnam, Thailand en Laos. Sociaal en economisch behoren zij er tot de meest achtergebleven groepen en leven veelal in moeilijk toegankelijke gebieden in de bergen waar zij aan overlevingslandbouw doen. Net als andere bevolkingsgroepen raakten zij er ook betrokken in de machtsstrijd die zich na WO II in de regio ontwikkelde tussen onafhankelijkheidsbewegingen en de koloniale mogendheden. Waarbij de Hmong al naar gelang de clan waartoe zij behoorden, soms verplicht, kant kozen in die conflicten. Waardoor niet zelden Hmong tegen Hmong vochten. Probleem was ook de aanwezigheid van de opiumverbouwing die zich essentieel langs de kant van eerst de Fransen en later de Amerikanen situeerde. Met als gevolg dat onder de Hmong drugverslaving sindsdien een vrij frequent voorkomend fenomeen geworden is.

Toen de VS in 1975 verslagen werden vluchten hun pro-Amerikaanse huurlingen onder leiding van Vang Pao, leider van de pro-Amerikaanse Hmong, met

enkele honderdduizenden volgelingen naar Thailand. Volgens officiële Thaise statistieken werden er daarvan 324.152 gerepatrieerd naar vooral de VS, Frankrijk en Australië. Hiervan behoorden er 140.240 tot de Hmong. Verder werden er ook 25.117 Hmong gerepatrieerd naar Laos zelf. Dit zonder, voor zover geweten, noemenswaardige problemen. Hoeveel Hmong er nog in Thailand achter blijven

complex ook om tot een zelfs tot in het Westen befaamd drugrehabilitatiecentrum. Met als bedoeling de toenemende drugsverslaving onder de Hmong maar ook onder andere bevolkingsgroepen te bestrijden.

Met toestemming van de toenmalige Thaise regering begonnen meer en meer Hmong vluchtelingen zich vanaf het einde der zeventiger jaren vanuit andere

Net als andere bevolkingsgroepen raakten zij betrokken in de machtsstrijd die zich na WO II ontwikkelde tussen onafhankelijkheidsbewegingen en de koloniale mogendheden.

en hoeveel er daarvan in Wat Tham Krabok leven is onduidelijk. De meeste recente schattingen hebben het wat betreft Wat Tham Krabok over ongeveer 14.000 maar oudere cijfers spreken zelfs over 50.000.

Dat de Hmong zich in Wat Tham Krabok vestigden is niet onlogisch. Oorspronkelijk was het een in 1958 door Mae Chee Boonruen gesticht nonnenklooster, een Samnak Song, dat in 1975 werd overgenomen door een voormalige politiemann abt Phra Chamroon Parnchand. Deze vormde het met officiële goedkeuring van het Thaise ministerie van Onderwijs om tot een tempel, een wat. Daarbij had Phra Chamroon zich laten omringen met tot het boeddhisme bekeerde Hmong. Hij vormde het tempel-

Thaise vluchtelingenkampen in Wat Tham Krabok te vestigen. Mede, zeggen Thaise bronnen, omdat de aanhangers van Vang Pao zich verwant voelden met Phra Chamroon Parnchand. Ook hadden de Hmong groepen er praktisch totale vrijheid. Men hoefde zich niet te registreren, men kon er vrij naar werk zoeken en zich zonder enige controle verplaatsen. Wat uiteraard voor problemen moest zorgen. De bevolking groeide dan ook sterk aan. Niet alleen Hmong uit Laos of zelfs Myanmar kwamen er zich vestigen maar ook Hmong die in het Noordoosten van Thailand tot het begin der tachtiger jaren vochten in een lokale burgeroorlog rond de Communistische Partij van Thailand. Met als gevolg dat de Hmong in Wat Tham Krabok niet alleen verdeeld zijn in

clans maar ook qua herkomst en politieke affiliatie. Het vluchtelingencomplex van Wat Tham Krabok bestaat daarom uit vier zones, dorpen die ieder min of meer hun eigen leven leiden, met namen als Ban Lan Takrai, Ban Khao, Ban Lin Han en Ban Mai.

De toestand in dit vluchtelingencomplex is dan ook schrijnend en menonwaardig. Mede ontstaan door de afwezigheid van enige registratie en de volledige bewegingsvrijheid waarover de vluchtelingen beschikken. Mede door de aanwezigheid van de vroegere drugtrafikanten omheen Vang Pao is het fameuze drugrehabilitatiecentrum, dat sinds het overlijden van Phra Chamroon Parnchand nu geleid wordt door Phor Chamroen, in wezen uitgegroeid tot een van de belangrijkste drughandelcentra van Thailand waar niet alleen opium en heroïne, maar tegenwoordig ook de meer modernere amfetamines vrij makkelijk te verkrijgen zijn. Sommigen schatten het aantal druggebruikers er zelfs op enkele duizenden. Ook is de levenstoestand er zeer slecht met aardewegen, open riolen, geen sanitair, hutten gemaakt van metalen golfplaten en praktisch nergens elektriciteit. De mensen leven van wat hun familie uit de diaspora hen opstuurt, het maken van handwerk voor toeristen of het werken voor Thaise boeren tijdens het plant- en oogstseizoen. Daar ze geen identiteitskaart hebben kunnen ze ook geen bankrekening openen zodat ze voor het ontvangen van die familieliefden uit de VS moeten gebruik maken van allerlei tussenpersonen. Getuigenissen spreken van een commissie van 10%. Het inkomen ligt er dan ook erg laag en wordt geschat op enkele dollars dagelijks. Bovendien ontbreekt het aan scholen en werd er slechts recent een dispensarium opgericht. Pas vorig jaar werd begonnen met de registratie van de vluchtelingen en werd een meer striktere controle ingevoerd op de bevolking. Er heerst in Wat Tham Krabok dan ook een armoede die in schril contrast staat met de relatieve welvaart waarvan de Thaise bevolking geniet. Alleen om die reden is het laten immigreren van die bevolking en het

opdoeken van Wat Tham Krabok als vluchtelingencomplex een goede zaak.

Als gevolg van het normaliseren nu een tien jaar geleden van de delicate relatie tussen Thailand en Laos verdween voor Thailand ook het nut om de Hmong te gebruiken voor hun oorlog tegen Laos. Met als gevolg dat Vang Pao persona non grata werd in Thailand en zijn volgelingen er onder striktere controle kwamen te staan. De Hmong vluchtelingen in Thailand kwamen dan ook onder sterkere druk te staan. Gezien de familiale affiliatie tussen de Hmong vluchtelingen in Thailand en de vroegere clans die vochten onder bevel van Vang Pao, weigerde Laos hen terug te nemen. Daarom is de oplossing die de VS nu aanbieden op dit ogenblik de enige die vanuit sociaal en politiek standpunt als aanvaardbaar dient beschouwd. De VS hebben door hun militaire interventie de grootste verantwoor-

delijkheid bij het ontstaan van dit probleem. Bovendien zijn de Hmong vluchtelingen in Thailand ongewenste burgers. Pogingen in het verleden van de regering in Bangkok om hen naar elders te verhuizen resulteerden keer op keer in protestmanifestaties en bakken kritiek in het parlement. Door het verwijderen van die Hmong wordt ook de basis weggenomen die Vang Pao in Thailand heeft om zijn oorlog tegen Laos verder te zetten. Wat een der voornaamste knelpunten verwijderd in de betrekkingen tussen Thailand en Laos. Wat dan weer de economische ontwikkeling van de regio ten goede kan komen.

Wel heeft de VS bij dit emigratiebeleid enkele logische uitzonderingen gemaakt. Zo worden alle kandidaat vluchtelingen onderworpen aan een verhoor en medisch gecontroleerd. Aids-lijdende, drugverslaafden of trafikanten worden uitge-

sloten. Bovendien is het praktisch zeker dat niet alle Hmong naar de VS zullen willen immigreren. Zo is er de druk van Vang Pao die verder gebruik wil maken van Hmong kanonnenviees om zijn oorlog tegen Laos verder te zetten. Zijn invloed op bepaalde Hmong clans blijft voor problemen zorgen. "Als gevolg van jaren desinformatie geloven vele Hmong nog steeds dat ze ooit onder leiding van Vang Pao zullen kunnen terugkeren naar Laos. Bovendien oefenen de aanhangers van Vang Pao druk uit op de vluchtelingen om niet naar de VS te immigreren," stelde Lee Pao Xiong, een Hmong die als stadsplanner werkt voor de stad St. Paul in Minnesota, recent in

ongeveer 14.000 Hmong zullen willen immigreren naar de VS. Zeker is dat het aantal achtergebleven Hmong in Thailand verder sterk zal dalen. Alleen een oproep van Vang Pao aan zijn almaar slinkende groep volgelingen kan het probleem echter definitief oplossen. Deze weigert echter en profiteert van die toestand. En niemand die hem publiekelijk wil onder druk zetten, noch in de VS noch elders als bijvoorbeeld in Europa. Ook niet in de media.

Vang Pao, nochtans in het verleden een leidende figuur in de wereldwijde drughandel, geniet nog steeds de steun van bepaalde religieuze groepen en kringen van de Republikeinse partij in

platte propaganda, zwijgt nu.

Wat dit verhaal rond Wat Tham Krabok ook bewijst is dat Bush en Cheney als ze willen ook zinvol kunnen optreden. Wat aantoonde dat hun beleid niet zozeer ingegeven wordt door domheid maar eerst en vooral door simpele maar een wel zelden geziene grote machtshonger.

1 Zie Laos - Oorlog tegen een straatarm land

Vang Pao, in het verleden een leidende figuur in de wereldwijde drughandel, geniet nog steeds de steun van bepaalde religieuze groepen en kringen van de Republikeinse partij in de V.S.

een interview over Wat Tham Krabok met het Amerikaans persagentschap Associated Press. St. Paul heeft de grootste concentratie Hmongs in de VS. Onduidelijk is hoeveel van die vluchtelingen nog echt aanhangers van Vang Pao's wilde dromen zijn. Vooral onder de nieuwe generatie lijkt zijn invloed sterk verminderd. Zo waren er tijdens een recente belangrijke publieke bijeenkomst van Vang Pao in Sacramento in de staat Californië amper 200 aanhangers komen opdagen.

Een ander belangrijk element is dat het hoogkapitalistische leven in de VS vele Hmong nog steeds afschrikt. Waarbij bovendien de Amerikaanse economische neergang zorgt voor extra druk op niet alleen het beschikbare jobaanbod maar ook op de al schrale sociale voorzieningen. Een substantieel aantal Hmong zal vermoedelijk daarom een leven in een sloppenwijk verkiezen boven een in de betonnen jungle van de VS. De vraag is dus hoeveel van de

de VS. Republikeins Senator Norman Coleman bijvoorbeeld loopt mooi in de pas van Vang Pao. Over het drugsverleden van Vang Pao wordt trouwens amper iets geschreven.

Voor de pers die medio vorig jaar bij de arrestatie in Laos van de journalisten Thierry Falise en Vincent Reynaud de mond vol had over de schrijnende problemen van de Hmong is deze nieuwe hoopvolle ontwikkeling echter geen nieuws. Het louter propagandistisch niveau van wat toen bij de arrestatie en terechte correctionele veroordeling in Laos van Falise en Reynaud in de media verscheen klopt niet met de feiten nu en dus zwijgt de pers bijna geheel. Hier blijkt immers dat de waarheid wel iets anders is dan wat toen geschreven werd. Voor de wantoestanden die nog steeds heersen in Wat Tham Krabok heeft men echter bijna geen enkele interesse. Ook Amnesty International, bij de arrestatie van Falise en Reynaud haantje de voorste in het voeren van

FINANCIËLE ACTIE VOOR VREDE – 20 KM SPONSORLOOP

We hebben uw steun nodig.

Doe zoals Bart, Georges, Gilles, Ludo en Marc: loop 20 km voor Vrede.

We zoeken 20 sportievelingen die de laatste zondag van mei (30/05/04) de 20 km van Brussel willen lopen voor Vrede vzw. Het is de bedoeling dat elke loper zich laat sponsoren voor een bedrag van minstens 200 euro. Eenvoudig geteld maakt dat 20 x 200 euro: 4000 euro voor Vrede.

Dat gaat zo: je zoekt bijvoorbeeld 10 mensen die bereid zijn jou één euro per km te betalen, of 20 mensen 50 cent per km. Het bewijs dat je dan inderdaad de 20 km hebt uitgelopen is vanaf 01.06.04 te vinden op de website

www.sibp.be/20km.

Neem met ons contact op 092334688 of vrede@vrede.be of stuur in briefje naar F. Van Artveldestraat 35 in 9000 Gent.

Zie je dat zelf niet zitten, maar is je neef, buurvrouw, collega wel in goede conditie, kan je hem of haar misschien ovetuigen voor Vrede te lopen, en jij helpt dan sponsors verzamelen bijvoorbeeld...

Wie gewoon deze loop wil sponsoren kan uiteraard storten op prk 000-0956015-80.

HONGER EN ARMOEDE IN DE VS

| Marie Jeanne Vanmol |

De jaarlijkse burgemeestersconferentie in de Verenigde Staten publiceerde op 18 december 2003 een alarmerend rapport over de armen en de daklozen in de rijkste natie van de wereld. Aan het onderzoek namen 25 steden deel¹.

Daarin staat te lezen dat de vraag naar dringende voedselhulp ten opzichte van 2002 met 17% steeg, terwijl de vraag naar dringend onderdak met gemiddeld 13% de hoogte inging. Zowat 33 miljoen mensen in de VS leven, volgens het rapport, in voedselonzekeheid. Dat wil zeggen dat ze niet weten waar hun volgende maaltijd zal vandaan komen.

HONGER

Werkloosheid en andere problemen in verband met arbeid zijn de hoofdoorzaak van honger. Deze vaststelling spreekt de stelling van Bush tegen dat een herstel van de economie de mensen uit de armoede helpt. De winsten van de bedrijven, de productiviteit en de stockprijzen zijn gestegen maar miljoenen mensen blijven steken in de langdurige werkloosheid en hebben geen spaarcenten meer. De trend is sinds enkele jaren vrij duidelijk: meer en meer families met kinderen zoeken dringende hulp. Ruim 59% van de mensen die gebruik maken van de openbare soepkeukens en voedselbanken waren ouders met kinderen terwijl 39% van de volwassenen die voedsel zochten tewerkgesteld waren. Hoge kosten voor een leefbare woning en verwarming, medische verzorging, de opvoeding van kinderen en het transport zijn er eveneens oorzaken van dat er in het gezinsbudget onvoldoende geld overblijft om eten te kopen en dat gezinnen met een inkomen frequent honger lijden.

DAKLOZEN

Het gebrek aan bewoonbare huizen, gevolgd door het gebrek aan de nodige verzorging van mentaal gestoorden, het druggebruik, lage lonen, werkloosheid, huiselijk geweld, armoede en het gebrek aan opvang van ex-gedetineerden zijn er volgens het rapport de oorzaak van dat het aantal daklozen blijft stijgen. Families zonder permanent dak boven hun hoofd maken 40% uit van de totale dakloze populatie. Het rapport vermeldt het schrijnende gebrek aan voldoende

opvangcentra voor daklozen in de steden. 30% van de vragers en 33% van de families die om dringend onderdak vroegen werden afgewezen en moesten de nacht op straat doorbrengen. In de steden die deelnamen aan het onderzoek steeg de aanvraag voor sociale woningen met 83%. De gemiddelde wachttijd bedraagt 24 maanden. Families met een laag inko-

parken, op de banken, in de metrogangen dan in de gore vuile opvangcentra. Na jaren van cosmetische wegzuivering en verdrijving naar de stadsrand toen Giuliani nog burgemeester was, behoren de daklozen terug tot het stadsbeeld. Volgens de vrijgegeven officiële informatie leven in New York 1.600 miljoen burgers in een situatie van voedselonveilig-

Ruim 59 % van de mensen die gebruik maken van de openbare soepkeukens en voedselbanken waren ouders met kinderen terwijl 39 % van de volwassenen die voedsel zochten tewerkgesteld waren.

men betalen gemiddeld 46% van hun inkomen aan huishuur en andere kosten in verband met de woning.

HONGER EN DAKLOZEN IN NEW YORK

38.638 mensen moesten tijdens één nacht in december 2003 gebruik maken van opvangtehuizen omdat ze over geen permanent verblijf beschikken. 9211 families zijn dakloos. Dat is meer dan een verdubbeling van het aantal 5 jaar geleden. En het aantal stijgt nog. Deze cijfers houden geen rekening met de duizenden mensen die liever op straat slapen, in de

heid. Maar de budgetten voor voedselprogramma's zijn ingekort na de inflatie in 2002. Twintig jaar geleden subsidieerde de staat 80% van het voedselprogramma voor oudere mensen en de stad vulde de rest aan. Vandaag subsidieert de staat minder dan 20% en de stad en de private fondsen moeten de rest aanvullen. De mensen komen op een wachtlijst.

ARMOEDE OP DE POLITIEKE AGENDA VAN BUSH EN HET AMERIKAANS CONGRES?

Honger in de VS is het gevolg van een twintigjarige campagne van conservatie-

ve denktanken en politiciers. De campagne is erin geslaagd de staat te verarmen en publieke fondsen te sluiten. Armoede: eigen schuld, dikke bult. Weinig politiciers komen dan ook op voor de daklozen en de hongerigen.

Volgens Robert Greenstein, directeur van het Center on Budget and Policy Priorities (CBPP) plaatst het Congres de

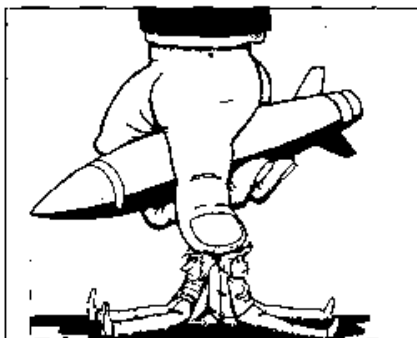
Het congres verminderde onlangs het recht op uitkering van langdurige werklozen.

verkeerde prioriteiten waardoor de armoede toeneemt. Het federale programma ter bestrijding van de langdurige werkloosheid is beduidend zwakker dan het vergelijkbare programma dat werd opgestart in de recessie van de jaren '90. Het congres verminderde onlangs het recht op uitkering voor langdurige werklozen. Na 26 weken vervalt het recht op werkloosheidsuitkering (de vroegere verlenging met extra 13 weken vervalt volledig). In 2002 was voor ongeveer 2,2 miljoen arbeiders de termijn van werkloosheidsvergoeding verstreken alvorens ze een nieuwe job hadden gevonden. In die tussenperiode konden ze nergens nog beroep doen op een uitkering of een overbruggingskrediet. Het is meer dan waarschijnlijk dat vele van deze mensen met hun familie in de armoede zijn terechtgekomen.

De stijging van de armoede is in de VS een wijdverspreid verschijnsel doorheen de verschillende bevolkingsgroepen. Vooral de zwarte gemeenschap werd het meest getroffen: van 22,7% in 2001 naar 24% in 2002. In de Spaanssprekende gemeenschap steeg het aantal armen met 600 000, een stijging van 21,4% in 2001 tot 21,8 in 2002. In ongeveer 2/3 van alle arme families met kinderen was minstens één lid werkzaam op de arbeidsmarkt. Deze arbeiders werkten gemiddeld 44 weken op een jaar en presteerden 41 uur per week (het gemiddelde was meer dan 40 uur omdat in sommige arme families meer dan één gezinslid werkte). De "working poor" zijn een gevolg van de

lage lonenpolitiek in de VS. Volgens het officiële Bureau voor Statistiek daalde het gezinsinkomen vooral bij de minderheidsgemeenschappen. Het meten van de armoede op basis van het officiële inkomen alleen geeft een vertekend beeld. Andere belangrijke indicatoren zoals de toegankelijkheid voor voedselveiligheid, huisvesting en kindercare moeten het

beeld vervolledigen. Maar Washington ziet zich niet meer verplicht om de basisrechten van haar burgers te verzekeren. De maatregelen van de opeenvolgende regeringen sinds Reagan getuigen van een concept waarbij de verantwoordelijkheid van de staat om een menswaardige levensstandaard voor zijn burgers te ver-

zekeren, bijna onmerkbaar vergleed naar hulp voor enkel diegenen die occasioneel in grote nood terechtkomen. Ten tijde van Reagan legde de conservatieve denktank "The Heritage Foundation" met zijn publicatie 'Mandate for Leadership', de grondvesten voor de beperking van de rol van de federale staat inzake het welzijn van de burgers. Ook de liberalen hebben aan dit programma van besnoeiingen mee gewerkt.

VOEDSELPROGRAMMA'S SCHIETEN TEKORT

Alle federale voedselprogramma's samen (voor ouderen, zwangere vrouwen, baby's en kinderen) bedroegen in 1982 \$30,3 miljard en in 1992 \$42,7 miljard. In 2002 lie-

pen de budgetten terug tot \$38,4 miljard, dat is minder dan 2% van het totale federale budget. Tegenwoordig spendeert de regering ongeveer \$22 miljard aan voedselbonnen en is daarmee het belangrijkste federale voedselprogramma. De voedselbonnen dateren van 1939 en zijn nooit ten volle gebruikt door de mensen die er recht op hadden. De participatie aan het programma werd zeker vanaf de jaren 80, onder de regering Reagan, sterk ontmoedigd. Sommige staten maakten de inschrijving in de programma's aan zeer strenge en vernederende voorwaarden afhankelijk: Californië, Texas en New York criminaliseerden de participatie. De aanvragers moesten hun vingerafdrukken laten nemen. Het is dan ook niet te verwonderen dat in deze staten slechts de helft van de armen aan het voedselprogramma deelnamen.

Voedselprogramma's gaan van de verouderde veronderstelling uit dat een gezin ongeveer 30% van zijn inkomen aan voeding spendeert. Deze berekening was realistisch in een tijd dat er een grote voorziening was aan sociale woningen. Voedselbonnen waren bedoeld om het tekort aan te vullen. Maar vandaag spenderen de gezinnen 50 soms tot 80% van hun inkomen aan huishuur en verwarming en hebben veel minder ter beschikking om aan voeding te spenderen. De voedselbonnen zijn onvoldoende. Daarom gaan de mensen (ongeveer 30% van de mensen die voedselbons krijgen) ook naar de voedselbanken en de soepkeukens die over het ganse land zijn verspreid en de onmisbare en noodzakelijke aanvulling zijn voor het tekortschietende federale voedselprogramma.

Voedselbanken zijn privé-initiatieven en zijn afhankelijk van liefdadigheidsgiften. In bijna elke stad is voedselhulp aanwezig. Voedselbanken zijn publieke supermarkten in arme wijken. Maar de "kopers" kunnen niet gaan en komen wanneer ze willen en ze kunnen ook niet gelijk welk voedsel kiezen. Er gelden strikte regels. Het voedsel van de voedselbanken komt van de supermarkten waar het te lang op de planken heeft gestaan of dat beschadigd is. Of het komt van fabrikanten die teveel hebben geproduceerd en de stock niet tijdig verkocht krijgen.

Dat voedsel is niet altijd gezond. Te veel vet en suiker dragen bij tot de gezondheidsproblemen. Vers vlees en groenten zijn zeldzaam in de voedselbanken. Voedselbanken zijn altijd op zoek naar giften om bederfelijke etenswaren zo vlug mogelijk het land rond te krijgen. Maar vele voedselbanken hebben geen gepaste afkoelingsystemen. Oudere vrijwilligers zijn niet in staat om zakken van 50 kilo aardappelen of ajuinen te verslepen.

DE WORTELS VAN DE ARMOEDE

David Beckman, de directeur van de organisatie, Bread for the World, heeft uitgerekend dat zes miljard dollar meer de honger in twee jaar tijd met de helft zal verminderen. Het is dus een oplosbaar probleem. Maar meer geld zal er van de regering niet komen. De republikeinen hebben nu een wetsvoorstel klaar dat het systeem van voedselbonnen wil omzetten in een financieringspakket dat aan de staten de toelating geeft zelf de criteria voor voedselvoorziening vast te leggen. Het is een manier om het recht op individuele toekenning van gratis voedsel om te zetten in een nieuwe inkomstenstroom voor de staten. Die ze na enkele jaren naar eigen goeddunken kunnen gebruiken voor andere doeleinden.

Honger is geen dringend politiek probleem. Er wordt in Washington ook niet veel gepraat over leefbare lonen, de optrekking van de minimumlonen, de indexeringsom de inflatie tegen te gaan of belastingvermindering op de lonen. Sinds het aantreden van de regering Bush is het budgetoverschot opgesoupeerd en is het tekort op de begroting gestegen tot 521 miljard dollar, één van de grootste in de geïndustrialiseerde wereld. Ondertussen verloor de Amerikaanse economie 2,3 miljoen arbeidsplaatsen. De budgetten van de staten en de lokale overheden zijn diep in het rood gezonken. Ondertussen ontving de rijkste topklasse (1% van de bevolking) een groter deel van het nationale inkomen dan in gelijk welk ander jaar sinds 1929. De veelbesproken groei van de Amerikaanse economie met 3,1% in 2003 is een heropleving voor Wall Street en de aandelenkoersen, maar reflecteert niet de realiteit van de meeste Amerikanen. Betreffende werk, lonen,

gezondheidszorg, scholen, voedselveiligheid is de politiek van Bush een deel van hun probleem en niet een deel van de oplossing.

Bronnen: The Nation, www.wsws.org, www.imf.org, The Center on Budget and Policy Priorities.

¹ In het onderzoek hebben de meeste steden meer dan 1 miljoen inwoners. (New York, Houston, Dallas en San Diego namen aan het onderzoek niet deel). Ook enkele steden met een kleiner aantal inwoners waren erbij betrokken: Burlington (Vermont) en Salt Lake City (Utah)

MASEREELFONDS

Kritisch, progressief, onafhankelijk

Een lezer van Vrede heeft goede redenen om lid te worden van het Masereelfonds!

UIT OVERTUIGING:

Masereelfonds komt op voor democratisering van cultuur en kennis. Kritisch en lastig voelt het de polsslag van de maatschappelijke actualiteit. Masereelfonds biedt een toevluchtsoord aan mensen van divers politiek pluimage, die in het Masereelfonds een vrijplaats vinden om echt openhartig en met visie te kunnen discussiëren. Het Masereelfonds ontpopt zich als motor en loyaal partner van uiteenlopende emancipatorische en democratiserende projecten.

UIT ECONOMISCHE OVERWEGINGEN

Masereelfonds organiseert talrijke activiteiten op de meest uiteenlopende plaatsen in Vlaanderen en Brussel, en leden genieten daarbij van korting. Leden ontvangen viermaal per jaar het tijdschrift *Aktief*, met gedegen artikels van interessante mensen, en bovendien vijfmaal per jaar *Agenda*, een naar volledigheid strevend commentariseerd overzicht van de vele Masereelfondsinitiatieven. Bovendien is er af en toe een exclusieve ledenactiviteit, of bieden we de gelegenheid het interessantste uit het aanbod van gerenommeerde cultuurhuizen aan geen of zeer lage prijs bij te wonen...

LID WORDEN IS NIET DUUR

Lid worden kost slechts 16 euro (en een schamele 10 euro voor vervangingsinkomens, +3 en studenten). Huisgenoten betalen slechts 5 euro per hoofd, maar lezen *Aktief* en *Agenda* wel mee met hun medebewoner. Stort vandaag het verschuldigd bedrag op rekening 000-0944464-72 van Masereelfonds, 1000 Brussel, met vermelding 'lidmaatschap' en de naam van de huisgenoten.

MEER INFORMATIE NODIG?

Masereelfonds, Kazernestraat 33, 1000 Brussel
tel. 02/ 502 38 80, fax. 02/ 502 41 53
mail: brussel@masereelfonds.be, web:
www.masereelfonds.be

We sturen U graag aanvullende informatie en een proefnummer van *Aktief*

“THE STATE OF THE UNION”, GEZIEN VANUIT DE AMERIKAANSE GEZINNEN

| Marie Jeanne Vanmol |

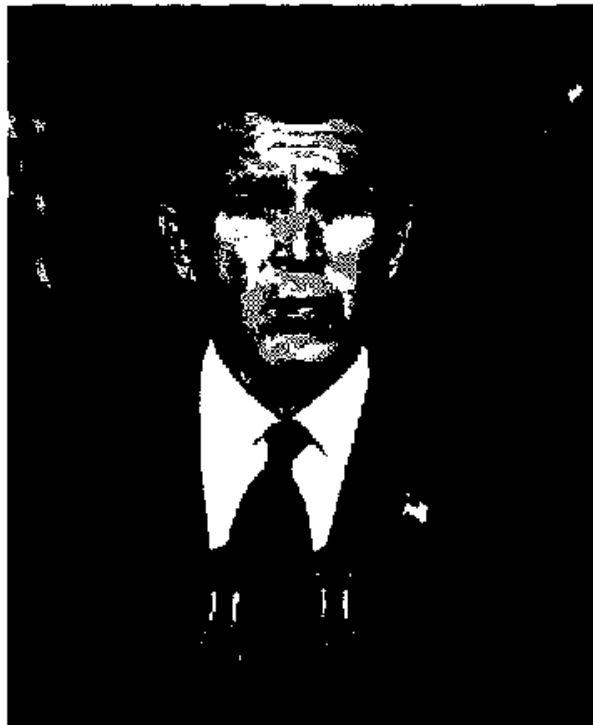
Op 20 januari ll. overzag president Bush in zijn State of the Union zijn politiek beleid en legde hij de agenda vast voor het komende jaar. Zijn toespraak moet gezien worden in het kader van de komende verkiezingen en zwijgt dus over de oorzaken en de ware aard van de verminderde belastingsinkomsten voor de staat, zwijgt over de belastingvermindering voor de rijken en de uitgaven voor de oorlog, verbergt de zware gevolgen voor de armen en het profijt voor de rijken. De aandelenkoersen stijgen en de economie groeit maar de rooskleurige statistieken weerspiegelen niet de realiteit van de gemiddelde Amerikaan.

BUSH OVER DE ECONOMIE:

“Het groeiritme van de economie in het laatste kwartaal van 2004 was de grootste sinds 20 jaar: het grootste aantal nieuwe woningen en eigenaars sinds 20 jaar. De activiteit van de bedrijven stijgt, de inflatie en de renten zijn laag, de export groeit, de productiviteit stijgt en het aantal arbeidsplaatsen neemt toe.”

Realiteit: Uit een studie blijkt dat de groei van nieuwe arbeidsplaatsen zelfs nooit één derde bereikte van de beloofde groei van 306.000 jobs per maand sinds in juli 2003 de belastingen voor de bedrijven werden verminderd. En hoewel gedurende de twee laatste kwartalen van 2003 de activiteit in de ganse economische sector toenam, was er geen stijging van het aantal arbeidsplaatsen en van de lonen. Bush zal de geschiedenis ingaan met de slechtste score aan arbeidsplaatsen sinds de depressie. Niet alleen gingen 2,3 miljoen arbeidsplaatsen verloren maar werden heel wat arbeidsplaatsen in de technologie en in de dienstensector uitbested. Elke week verhuizen duizenden arbeidsplaatsen naar China. De rijke Amerikanen investeren de belastingvoordelen van Bush in het buitenland. De lonen stegen slechts gemiddeld 1,9% in 2003, het traagst sinds de laatste 40 jaar. De administratie blokkeert niet alleen een verhoging van het

minimumloon maar het stemde ook maatregelen dat miljoenen Amerikanen berooft van de betaling van hun overuren.

BUSH OVER HET BEGROTINGS- TEKORT:

“In twee weken zal er een budget voorhanden zijn dat de oorlog financiert, ons land efficiënt zal vrijwaren van terreuraanslagen en zal tegemoetkomen aan de dringende binnenlandse noden terwijl de toename van de uitgaven zal beperkt blij-

ven tot minder dan 4%. Het congres moet zich daarvoor toespitsen op prioriteiten dwz. snoeien op verspillende uitgaven en voorzichtig omspringen met het geld van de belastingsbetaler. Als we dit volhouden kunnen we het begrotingstekort in de komende vijf jaar halveren.”

Realiteit: Zelfs als de regering doorgaat met te snoeien op de uitgaven in de gezondheidszorg en het onderwijs zal het gespaarde geld onvoldoende zijn om de kosten voor de nieuwe geplande uitgaven in de komende 10 jaar te dekken en zal zij er ook niet in slagen het begrotingstekort van \$562 miljard te dekken. Dat begrotingstekort is ontstaan door de daling van de belastingen en tegelijkertijd de militaire en andere uitgaven te verhogen. Buiten de defensie stegen de uitgaven met 18% in 2003. Bush fulmineert tegen verspilling maar gooit miljarden naar het Pentagon dat geen uitleg geeft over zijn uitgaven of over zijn aankopen. Het Pentagon is binnen de regering de grootste bron van verspilling, fraude en slecht beheer. Robert Rubin, oud voorzitter van de Amerikaanse zakenbank Goldman Sachs en minister onder Bill Clinton verklaarde onlangs op het Wereld Economisch Forum in Davos dat het deficit in een begroting niet langer dan 10 jaar mag aanhouden. Maar de

Commissie voor de Financien in het Congres berekenen nu al een gat van \$1 900 miljard tussen 2005 en 2014 (andere studies voorspellen een gecumuleerd deficit van 5000 miljard dollar).

BUSH OVER HET ONDERWIJS:

"We eisen hogere normen. Elk kind wordt regelmatig getest over zijn basisvaardigheden. We vertellen de resultaten aan de ouders en we zorgen ervoor dat er andere keuzemogelijkheden voorhanden zijn wanneer de school niet voldoet. We maken vorderingen in het zorgen voor de beste leeromstandigheden voor elk kind.

Realiteit: Scholen met weinig middelen en de scholen voor kinderen met leerproblemen krijgen elk 1 miljard dollar, maar alleen dit jaar al betaalde Bush de beloofde 9,4 miljard dollar voor zijn hervormingen niet. Op 8 januari 2002 tekende Bush 'The No Child Left Behind Act' waardoor in september het hoogste aantal kinderen ooit zich inschreef in de publieke scholen. Maar scholen doorheen het ganse land zagen zich verplicht hun uitgaven te beperken, leraars te ontslaan en klassen samen te voegen en de nodige uitbreiding van gebouwen en lokalen af te lasten. Het federale budget zal ook geen subsidies meer voorzien voor het bouwen van nieuwe scholen. Het schoolgeld aan de universiteiten steeg met 15% maar de studiebeurzen dekken maar 39% van de kosten (vergelijk: 84% in 1975-76). De studenten studeren af met een schuld die 35% hoger ligt dan 10 jaar geleden.

BUSH OVER DE GEZONDHEIDSZORG:

"Oudere mensen zullen gedekt worden voor preventief onderzoek naar diabetes en hartkwalen en ouderen die het systeem van Medicare binnenstappen, zullen een gratis check-up krijgen."

Realiteit: de prijzen voor gezondheidszorg stijgen voortdurend. De werkgevers verplichten de werknemers meer en meer de kosten voor de eigen gezondheidszorg op zich te nemen. De Amerikanen betalen nu de hoogste prijzen voor geneesmiddelen in de wereld. Bush ondernam geen enkele poging om de kosten van de gezondheidszorg en van de verzekeringen onder controle te brengen

maar stemde een wet die Medicare verbiedt een betere prijs voor de geneesmiddelen voor oudere mensen af te dwingen. Sterker nog: de wet verbiedt de import vanuit Canada van goedkopere geneesmiddelen. De \$400 miljard subsidie voor de gezondheidszorg voor de ouderen mensen wordt aldus versluisd naar een \$400 miljard profijt voor de farmaceutische industrie.

WAAR BUSH NIET OVER SPREEKT IN ZIJN STATE OF THE UNION:

Veilige werkplaatsen: meer dan 4,7 miljoen arbeiders werden gewond of werden ziek op de werkvloer. De wetten betreffende arbeidsveiligheid worden

gebonden is aan de wisselvalligheden van de beurs. Het Enron schandaal was een voorbeeld hoe corporatistisch Amerika met de spaargelden van hun arbeiders omspringt.

MILITAIRE UITGAVEN

Nationale veiligheid, 'Homeland Security', en militaire hulpprogramma's zullen dit jaar \$500 miljard kosten. Daarin zijn niet inbegrepen de actuele uitgaven voor de oorlog in Irak en Afghanistan, waarvoor Bush na de verkiezingen nog een bijkomende \$50 miljard aan het Congres zal vragen. Het Amerikaans militaire budget, dat meer dan 40% bedraagt van het totale militaire budget in de wereld, is met 35% gestegen sinds Bush aan de macht

Bush stemde een wet die Medicare verbiedt een betere prijs voor geneesmiddelen voor oudere mensen af te dwingen. De wet verbiedt zelfs de import van goedkopere geneesmiddelen uit Canada.

meer en meer met de voeten getreden omdat de bedrijven de kosten willen drukken. Federale inspecteurs hebben maar een budget dat hen toelaat slechts 5% van de werkplaatsen te controleren. Persoonlijke schulden: de gemiddelde Amerikaan heeft voor het ogenblik grote schulden. Maatschappijen van kredietkaarten eisen torenhoge interesten en boetes. Maar Bush en de republikeinen in het Congres blokkeerden de inspanningen om verbruikers tegen de gangbare praktijken te waarschuwen. Ze vereenvoedigden ook de procedures om de uitstaande schulden te recupereren. Ganse families komen aldus in de armoede terecht..

Pensioenen: vele oudere werknemers zagen na de ineenstorting van de beurs hun pensioen in de mist opgaan. Slechts 1 op de 5 werknemers in de privé-sector heeft een pensioensysteem dat niet

kwam. Amerika spendeert meer in militair onderzoek en ontwikkeling van nieuwe wapens dan gelijk welk ander land besteedt aan zijn militaire uitgaven. Het programma van Bush is duidelijk: oorlog in het buitenland, verbreding van de kloof tussen arm en rijk en nog diepere armoede. Zijn begroting vermindert de belasting voor de superrijken (een vermindering van \$90 000 per jaar per inkomen en vermindering van de belastingstarieven voor bedrijven ten bedrage van een nooit gezien percentage ten aanzien van het BNP sinds de jaren '30.

Bronnen: The Nation, Le Monde, Campaign for America's Future, Families USA, Alliance for Retired Americans, Center on Budget and Policy Priorities. ■

PARMALAT ALS SPIEGEL VAN HET ROOFKAPITALISME

I Freddy De Pauw I

Het schandaal rond de 14 miljard of meer verdwenen en niet-bestaande euro van de Italiaanse zuivelreus Parmalat wordt een van de omvangrijkste fraudezaken uit de recente geschiedenis van Europa genoemd, te vergelijken met het Enron-schandaal in de VS. Maar de bedrijfsschandalen volgen elkaar toch wel in zeer snel tempo op.

Frankrijk maakte o.m. het enorme Vivendi-schandaal mee, Italië had vorig jaar al iets gelijkaardigs met Cirio, in Duitsland is er Mannesmann, we hadden op bescheidener schaal Lernout&Hauspie... Telkens zegt de financiële pers dat het op zichzelf staande zaken zijn. Maar de alleenstaande zaken worden toch wel erg frequent. Parmalat illustreert bovendien nogmaals hoe het web van fiscale paradisijs de kapitalistische plunders in de hand werkt. Het zal veel specialisten en tijd vergen om zelfs maar gedeeltelijk het kluwen te ontwarren dat de familie Tanzi gebruikte om het bedrijf voor eigen profijt leeg te maken.

Parma is het hart van melkreus Parmalat, gesticht door Calisto Tanzi. Maar Parmalat heeft nog een ander hart, Luxemburg. Het is in Luxemburg dat specialisten een ingewikkelde constructie opzetten om massaal kapitalen naar onbekende bestemmingen te versluizen. De kern ervan is de maatschappij Mercuria, zelf filiaal van een groot Luxemburgs advocatenbureau. Mercuria zorgde voor de oprichting van Satalux, volgens de Luxemburgse justitie de kern van een gigantische witwassen. In het bestuur van Satalux zit een advocaat van Mercuria samen met een stroman uit New York en een strobedrijf uit de Amerikaanse staat Delaware, een fiscaal paradijs binnen de VS dat de jongste jaren erg in trek is. Dat bedrijf zorgde voor de oprichting van 140 dekmantelbedrijven die dienden om kapitalen te versluizen. Het is maar een deeltje van het uitgestrekte web. Zo blijkt dat de verantwoordelijke voor de telefoondienst van Parmalat directeur-generaal was van dertig filialen van Parmalat.

In Luxemburg duikt ook een Belg op, Etienne Stiennon, beheerder van Gecalux, zelf een samenwerkingsverband tussen een verzekeringsmaatschappij en...KB Lux. Die hebben voor Parmalat enkele structuren uitgewerkt, waaronder Parmalat Soparfi, beginpunt van een cascade van holdings die gehuisvest zijn in twee andere fiscale paradisijs, Malta en de Kaaimaneilanden. Ook het

gen was.

Een schuldenberg van minstens 14 miljard euro, vervalste winstgegevens, enz. Maar zijn de daders alleen leugenaars, of werden ze daar zelf beter van? Dat laatste is meer dan waarschijnlijk. Zo duikt er in Monaco een bankrekening op waar volgens Italiaanse speurders 1,5 miljard euro op staat. Officieel is dit een rekening van een plaatselijke notaris, maar het is een

Kapitalistische misdadigers als Tanzi kunnen rekenen op een resem medeplichtigen: audits, bankiers, boekhoudkundige consultants, rating maatschappijen en politici.

Luxemburgse filiaal van de grote auditmaatschappij KPMG, bekend van onze Lernaut & Hauspie-affaire, stak een handje toe om het kluwen nog ingewikkelder (en frauduleuzer) te maken. Satalux richtte ook (het in juli 2003 opgedoekte) 'Third Millennium' op, het persoonlijk domein van financieel directeur Fausto Tonna, het financieel brein van de frauduleuze operaties.

Third Millennium was dan weer verbonden met het fonds 'Epicurum', gevestigd op de Kaaimaneilanden waar ook Bonlat gevestigd was. Bonlat was de maatschappij waar zogenaamd een rekening van bijna 4 miljard euro stond. Tot de Bank of America eind vorig jaar moest toegeven dat dit tot de laatste euro gelo-

gangbare praktijk dat die als stroman optreden en een onderhands contract hebben met de echte eigenaar.

Er duiken nog andere fiscale faciliteiten op. Het filiaal in Oostenrijk, Parmalat Austria, heeft op de Nederlandse Antillen Curcastle dat dan weer Food Consulting Service controleert op het Britse eiland Man. De EU sloot vorig jaar een akkoord met de overheid van Man, grondgebied van de EU, waardoor dat nog voor onbepaalde tijd een fiscaal paradijs kan zijn. Ook de Britse Maagdeneilanden spelen een rol in het witwasweb. Verder zijn er nog Parmalat Capital en Parmalat Finance in Nederland.

SPITSTECHNOLOGIE

We komen hier dus veel oude bekenden tegen. Het eiland Man bij voorbeeld dook in 1998 op bij het reusachtige schandaal (waarover men niet meer spreekt) van de ca 15 miljard dollar Russisch fraude- en misdaadgeld dat via de Bank of New York naar fiscale paradijzen werd versluisd. Monaco duikt regelmatig op in financiële schandalen, waaronder het Safra-schandaal (waarover men ook niet meer spreekt). De Kaaiman- en Britse Maagdeneilanden vegen vierkant hun voeten aan alle voorschriften van de Financial Action Task Force (FATF, opgericht ten gerieve van de 'rijke landenclubs' G7 en de Oeso). Luxemburg, Malta, de Nederlandse Antillen en compagnie zijn – alle ontkenningen ten spijt – draaischijven van wat soms zedig 'financiële spitsstechnologie' wordt genoemd.

Kapitalistische misdadigers als Tanzi kunnen voor die spitsstechnologie en het gebruik ervan rekenen op een resem medeplichtigen: audits, bankiers, boekhoudkundige consultants, rating maatschappijen, politici.

Calisto Tanzi had jarenlang uitstekende relaties met Capitalia waarvan hij beheerder was. De Italiaanse bankwereld is de jongste jaren grondig gereorganiseerd, wat onder meer het werk was van Antonio Fazio, de machtige gouverneur van Banca Italia. Fazio is o.a. goed bevriend met Cesare Geronzi, de baas van Capitalia. Fazio werd daarover in het Italiaanse parlement aan de tand gevoeld. Zijn verdediging bestond onder meer uit een aanval op minister van Financiën Giulio Tremonti die hij een expert van de fiscale paradijzen noemde. Ook buitenlandse banken staken Tanzi een flink handje toe. De speurders trachten te achterhalen wat de rol van Deutsche Bank en de Amerikaanse Citigroup, Bank of America, Chase Manhattan en JP Morgan Chase is geweest bij het plaatsen van (voor miljarden euro) obligaties van Parmalat bij het publiek. "Het is uitgesloten dat die banken niet wisten wat er bij Parmalat gebeurde", aldus een Italiaanse speurder. Wat dus betekent dat binnen- en buitenlandse banken zeer bewuste beleggers,

onder wie massa's kleine spaarders, hebben bedrogen door hen waarde-loze papieren aan te smeren. De uiterstrechtse Lega Nord, regeringspartij, is op de kar gesprongen als verdedigster van die kleine spaarders. Dat aspect doet wel erg aan Lernaut&Hauspie denken.

De speurders onderzoeken ook de rol van het zeer bekende ratingsbureau Standard&Poor's dat Parmalat al te lang een goede rating gaf en zo meespeelde in de misleiding. Toen Lehman Brothers in maart 2003 zijn klanten waarschuwde

christen-democratie en ook premier, Craxi was 17 jaar lang de baas van de socialistische PSI en in het midden van de jaren 1980 drie jaar premier. In diezelfde periode kon ook een andere zakenman tegen de bestaande wetten in, maar dankzij politieke vrienden als Craxi, zijn imperium vestigen: Silvio Berlusconi. Oplichters-kapitalisten blijven het dus gemakkelijk hebben. Hoe meer er wordt gepraat over controlemechanismen, hoe meer grote kapitalisten, maar ook grote criminelen, diensten inschakelen om

voor problemen bij Parmalat, diende Tanzi onmiddellijk klacht in wegens smaad.

En dan de bedrijfsrevisoren. Bianchi en Penca, Deloitte en Grant Thornton zagen geen enkel probleem in het ingewikkeld en bijzonder ondoorzichtig web dat Tanzi had gesponnen.

DEJA VU

Enfin, het is allemaal déjà vu. Kapitalisten die zich vestigen in de archipel van de fiscale paradijzen en dat dan ook nog meestal erg wettelijk doen. Want hun relais in de politieke wereld zorgen ervoor dat de wetten daar voldoende ruimte voor laten. Tanzi heeft zijn imperium onder meer kunnen uitbouwen dankzij Ciriaco De Mita en wijlen Bettino Craxi – De Mita was in de jaren 1980 baas van de

daaraan te ontsnappen. Het schandaal met de BCCI had dat jaren geleden al allemaal (ook voor de zoveelste keer) blootgelegd. Enron en compagnie illustreerden dat er weinig ten goede is veranderd. En nu Parmalat, de zoveelste illustratie dat de nationale regeringen, de EU, de G8, de VN enzovoort in de strijd tegen de financiële misdadigheid bijzonder hypocriet zijn. Een recent voorbeeld: in Frankrijk komt er een nieuwe wetgeving voor misdaadbestrijding die allerlei vrijheden sterk aan banden legt. Maar wat blijkt: die erg repressieve aanpak geldt uitdrukkelijk niet voor de financiële misdadigheid. Nu maar wachten op de volgende Parmalat.

Verscheen in Uitpers, febr. 04

ONEINDIG VER EN VERDER: STAR WARS

| Soetkin Van Muylen |

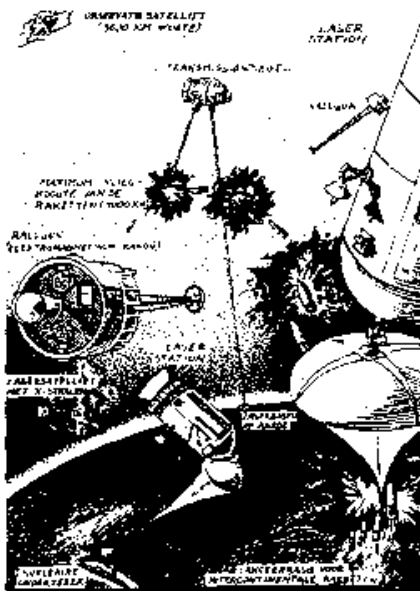
Sinds de speech van Ronald Reagan in 1983 is het hele raketdefensie-concept verbonden met een tot de verbeelding sprekende naam: 'star wars'. Het was ook president Reagan die de publieke opinie in zijn land wist te overtuigen van het nut van een antirakettenschild, toen ter bescherming tegen de Sovjetunie. Terwijl het debat over de haalbaarheid en de wenselijkheid van een nationaal antirakettensysteem jarenlang aansleepte, begonnen het Pentagon en de militaire industrie in stilte met het ontwerpen en het construeren ervan.

Het idee van een nationaal antirakettenschild (national missile defence) is niet eenduidig. Sommigen bedoelen er een op de grond gevestigd systeem mee, dat korte afstandsrocketten kan detecteren en onderscheppen. Anderen zien meer iets in een systeem dat lange afstandsrocketten kan onderscheppen in de hogere atmosfeer. Tijdens de Clinton-administratie was vooral het eerste idee in trek. George W. Bush gelooft meer in een combinatie van de verschillende niveaus voor een efficiënt antirakettensysteem, met daarbovenop een ruimtelijke dimensie.

HET KENNEDY-EFFECT

In zijn januari-toespraak 2004 over de ruimtevaart deed Bush zich voor als een visionair. Hij kondigde de terugkeer naar de maan aan en de voorbereidingen van de Marsexpedities werden voorgesteld als een nationale opdracht. Volgens de Amerikaanse president moet de ruimtevaart de positie van de Verenigde Staten als de machtigste natie op aarde helpen bevestigen. De historische vergelijkingen met de aankondiging van de maanvlucht door Kennedy vlogen ons in de pers rond de oren. In volle Koude Oorlogstijd steeg president Kennedy's populariteit enorm na zijn ruimtevaartspeech. De nakende presidentsverkiezingen spelen, zoals de 'kritische media' suggereren, zeker een rol in de recente aankondigingen van Bush. De kansen voor de huidige president worden immers kleiner. Hij is er in geslaagd om van een comfortabel overschot in de staatskas een gigantische schuld te maken. Ook de vangst van Saddam Hoessein kan niet veel kiezers meer bekoren nu de lijst van gedode Amerikaanse

soldaten in Irak al een aantal pagina's begint te tellen. Of het vooruitzicht van toekomstige ruimte-expedities de populariteit van Bush zal beïnvloeden en de aandacht zal kunnen afleiden van de huidige belabberde toestand van Amerika valt nog af te wachten. Volgens een rondvraag uit-

gevoerd door het Amerikaanse weekblad 'Time' is 61% van de ondervraagden tegen de ruimteplannen van Bush. Zelfs 48% van de aangesproken republikeinen wil niet naar de maan, noch naar Mars. 40% van alle geïnterviewden zou het geld liever in onderwijs investeren. Trappen de Amerikaanse kiezers dan toch niet in het afleidingsmanoeuvre van Bush?

MEESTER VAN HET HEELAL

De militaire industrie en de bedrijven die zich bezighouden met de ruimtevaart hebben (net zoals een hele reeks andere multi-

nationals) miljarden dollars geïnvesteerd in de verkiezingscampagne van de heer Bush en hebben dus een vrij grote invloed op zijn legislatuur. Hoewel de president met zijn recente ruimtevaartuitspraken zeker het Kennedy-effect beoogde (zowel op nationaal als op internationaal vlak), zullen de vertegenwoordigers van het militair-industrieel complex en hun politieke tentakels ongetwijfeld een veel grotere invloed hebben gehad op de kosmische verklaringen van Bush dan men zou vermoeden. Een bepaald deel van het Amerikaanse establishment ijvert immers al jaren voor een defensiebasis gevestigd in de ruimte. Het beschermen van de Verenigde Staten tegen raketten moet samengaan met het veiligstellen van de Amerikaanse economische belangen in de ruimte. Als Amerika miljarden dollars pompt in onderzoek en in de ontwikkeling van ruimtetechnologie dan moet ze natuurlijk haar investeringen kunnen beschermen. Deze redenering leidde in het verleden tot de oprichting van een nieuwe militaire entiteit: het ruimtecommando van de Verenigde Staten (US space command) met als motto, 'meester van het heelal'. Het werd in het leven geroepen in 1985 om "het gebruik van de ruimte te institutionaliseren in het defensiemechanisme van de Verenigde Staten". Het ruimtecommando stelt expliciet dat: "de Verenigde Staten de ruimte op militair vlak moet domineren om haar belangen en investeringen te kunnen beschermen". Deze dominantie moet onder meer bereikt worden via anti-satellietwapens, wapens tegen ballistische projectielen, laserstraalwapens, nucleaire raketten, nucleaire reactoren, nucleaire wapens die in een baan

rond de aarde gebracht worden, enzovoort. Het 100 pagina's tellend langetermijnplan dat het US space command eind jaren negentig uitbracht, werd opgesteld met de medewerking van 75 militaire bedrijven waaronder Boeing, Aerojet, Lockheed Martin, enzovoort. Het plan stelt onder meer dat het leger moet opletten dat de afhankelijkheid van de ruimte geen kwetsbaarheid wordt. Om dit te vermijden zou het leger de mogelijkheid moeten creëren om anderen (de vijand) de toegang tot de ruimte te ontzeggen. De rest van de wereld was zodanig bezorgd dat er in de Verenigde Naties op 1 november 1999 een resolutie gestemd werd tegen een wapenwedloop in de ruimte, en voor het onderzoeken en gebruiken van het heelal voor vreedzame doeleinden, in het voordeel en belang van alle landen. 138 landen ondertekenden. Alleen Israël en de Verenigde Staten weigerden de resolutie te steunen. Een jaar later herbevestigden dezelfde 138 landen de 'Outer Space Treaty'.

Clinton zette na Reagan het antirakettenprogramma in mineur en selectief verder, maar de rechts-republikeinse haviken rond Bush waren al van in het begin gewonnen voor een volledige militarisering van de ruimte. De gebeurtenissen van 11 september 2001 en de collectieve angstpsychose die erop volgde, betekende de revival van star wars bij het Amerikaanse publiek. Er werd volop van de sfeer geprofipteerd om astronomische bedragen opzij te zetten voor defensie en voor ruimteprojecten die onrechtstreeks ook dienen voor militaire doeleinden. De militaire bedrijven die zich bezighouden met ruimtetechnologie financieren reclamecampagnes specifiek gericht op kinderen om ze te overtuigen van het nut van alles wat er gebeurt in de ruimte. NASA, dat nauw samenwerkt met het US space command, richt zich dan weer rechtstreeks tot de leraars wetenschappen. Deze propaganda moet er voor zorgen dat de jeugd het evident vindt dat een groot stuk van de begroting in de toekomst naar ruimte-exploratie zal gaan, te beginnen bij de Mars expedities.

In het langetermijnplan van het ruimtecommando stond eind jaren negentig al dat "het tijd wordt dat de beleidsmakers gaan inzien dat de ruimte nu het zwaartepunt is geworden van het defensiedepar-

tement en van de natie in het algemeen. Een uitgebouwd antirakettenschild is een essentieel onderdeel van het defensiebeleid". Het ironische van de hele zaak blijft natuurlijk dat het voor gelijk welk peperduur antirakettensysteem, of het nu in de ruimte of op aarde gevestigd is, onmogelijk blijft om kwaadwillige individuen tegen te houden, die nucleaire, chemische of biologische wapens via een koffertje, een boot of een privé-vliegtuigje, binnen-smokkelen in Amerika. Een antirakettenschild moet bescherming bieden tegen vijandige wapens, maar een vol passagiersvliegtuig gevuld met duizenden liters kerosine kan ook perfect dienen als ballistisch projectiel, zoals we zagen op 11 september. Volgens de Bush administratie heeft de uitbouw van de ruimtetechnologie niet alleen defensieve maar ook offensieve troeven. Het Pentagon flirt bijvoorbeeld met het idee om de luchtmacht uit te bouwen tot een lucht- en ruimtemacht. Oorlog gecontroleerd vanuit de ruimte heeft namelijk heel wat voordelen. Doden vanop lange afstand is psychologisch veel gemakkelijker te verwerken voor de soldaten en is bovendien ook stukken veiliger (voor hen dan). De ruimtetechnologie heeft zijn nut voor militaire operaties in het verleden reeds bewezen. In de eerste Golfoorlog was deze technologie bijvoorbeeld van cruciaal belang. Het Amerikaanse GPS satellietstelsel zorgde ervoor (of moest er voor zorgen) dat de precisiebommen op hun doelwitten terecht kwamen bij slecht weer. Tijdens de militaire operaties in Kosovo volgden spionagesatellieten de bewegingen van de Servische troepen en traceerden ze de gesprekken tussen bevelhebbers. Ook in Afghanistan en in Irak werd volop gebruik gemaakt van de recentste ruimtetechnologie.

DE RUIMTE EN KAPITALISME

Generaal Ralph E. Eberhart van de luchtmacht, tevens commander in chief van de US space command, zei onlangs: "de ruimte is een eerste vereiste geworden. Dit is geen luxe meer, het is essentieel voor het uitvoeren van militaire operaties. De ruimte blijkt vitaal voor onze nationale belangen". Deze nationale belangen beperken zich uiteraard niet tot oorlog en defensie. Ook de economie moet wel varen bij het

hele ruimteprogramma. Al decennialang pompt Washington geld in het militair-industrieel complex om de binnenlandse economie aan te zwengelen. Een strategie die gewoon verder gezet wordt nu de ruimtevaartindustrie deel uitmaakt van het militair-industrieel complex.

Er zijn ook andere manieren waarop de ruimte-expedities van economisch belang kunnen zijn voor de Verenigde Staten. Zo zijn er plannen om de maan te doorzoeken naar waardevolle mineralen en andere bronnen die zich lenen tot ontginning. De 'Colorado School of Mines' houdt zich al lang bezig met het concept van mijnbouw in de ruimte, maar ook met een op de ruimte gebaseerde marktontwikkeling. Ingenieursstudenten en professoren zijn momenteel bezig met onderzoek naar het ontwikkelen van methodes om bruikbare producten en diensten uit de ruimte te halen. Het gaat hier van mijnbouw, zonne-energie en waterextractie tot zelfs toerisme. In feite wordt er dus onderzocht in hoeverre de ruimte zo vlug mogelijk economisch rendabel kan gemaakt worden. Amerika moet bovendien in staat zijn om dit hele commercialiseringsproces te domineren en te beschermen. Het heelal en haar rijkdommen zouden onder leiding van de Verenigde Staten ingeschakeld worden in de kapitalistische economie. De bestaande kloof tussen de hoogtechnologische rijke landen en arme ontwikkelingslanden kan hierdoor alleen maar vergroten. Terwijl er in de wereld dus een grotere economische polariteit zal ontstaan, mede tengevolge van de ontwikkelingen in de ruimtevaart, wil de Verenigde Staten zijn militaire superioriteit en dominantie in de ruimte gebruiken om die situatie te bestendigen, en de regionale onrust die eruit kan voortvloeien te onderdrukken.

Bronnen:

- CALDICOTT Helen, *The New Nuclear Danger: George W. Bush's military-industrial complex*, New York, The New Press, 2002, 265 p.
- HOFFMAN Horst, 'Bush's gescheiterter Versuch den "Kennedy-Effect" zu kopieren', www.jungewelt.de, 28/01/04.
- 'Vision for 2020', United States Space Command, februari 1997.

DEBATTEN WAARVOOR DE MEDIA WEINIG OOG HEBBEN

| Antoine Uytterhaeghe |

De 12de topbijeenkomst van lidstaten van de Zuid-Aziatische associatie voor regionale samenwerking (SAARC) in Islamabad wees op de dramatische situatie van de regio.

Over de debatten op deze bijeenkomst konden we zeer weinig lezen in de onze pers, alle aandacht ging naar de handdruk van de Indische premier Bihari Vajpayee en de Pakistaanse president generaal Pervez Musharraf.

Nochtans was dit niet de eerste keer dat beiden staatshoofden elkaar ontmoetten en mekaars hand geschud hebben. In juli 2001 was Musharraf op staatsbezoek in India en heeft in Agra met Vajpayee gesprekken - weliswaar zonder succes - gevoerd over de relaties van beide staten en over het netelige probleem van Kasjmir. Daarna zagen beiden elkaar later in januari 2002 terug op de 11de topbijeenkomst van SAARC in de Nepalese hoofdstad Kathmandu. Toen beperkte hun ontmoeting zich tot een koele handdruk.

De bijeenkomst in Islamabad en het wederzien verliep in een meer 'heerlijke' atmosfeer volgens de Indische inschatting. Hoe ver beide politici gingen om het Kasjmir conflict op te lossen, deelde men de buitenwereld niet mede. Alleen gaven ze een aanwijzing dat er tussen beide partijen in de toekomst nog gesprekken zullen plaatsvinden. Dat laat natuurlijk veel ruimte voor speculaties.

Door de media werd de doelstelling van de SAARC-conferentie volledig in de schaduw gezet. De organisatoren van deze ontmoeting niet gouvernementele organisaties uit de zeven SAARC-landen: Bangladesch, Bhutan, India, Malediven, Nepal, Pakistan en Sri Lanka. De bedoeling van de conferentie was om de dringende sociale problemen van het subcontinent onder de aandacht te brengen, zoals de armoede, het daklozenprobleem, de werkloosheid, kinderprostitutie, mensenhandel, de drugs- en wapenhandel.

Dr. Wasim Zaman, regionaal directeur voor Zuid-Azië van het VN-bevol-

kingsfonds (UNFPA) drukte tegenover journalisten zijn twijfels uit, dat de verzamelde Staats- en regeringsleiders hun prioriteiten voor de nodige investeringen wel goed gekozen hebben.

Globalisering zonder tewerkstelling is een zinloze globalisering.

Bij het zien van de grote sociale problemen kritiseerde hij de torenhoge militaire uitgaven van de regio; deze

den ook in dit deel van Zuid-Azië geregistreerd. Daar worden ook het meest vrouwen en meisjes verwaarloosd, gediscrimineerd en aan geweld blootgesteld. Ook het onderwijssysteem biedt, met uitzondering van Sri Lanka, een schokkend beeld. Slechts een derde van alle Indiërs krijgen een basisschoolopleiding. De staatsuitgaven voor gezondheid per hoofd van de bevolking

De harde werkelijkheid wordt ons niet getoond door de media. We kunnen ons dan ook de vraag stellen of deze werkelijkheid niet door hun bazen of overheid naar buiten gebracht mag worden.

zijn van 1991 tot het jaar 2000 met 60 procent gestegen.

De statistieken tonen ons dat een vijfde van de wereldbevolking in Zuid-Azië leeft. Hier zijn ook 44 procent van de armen op onze planeet geconcentreerd. Ongeveer 522 miljoen mensen moeten omgerekend met minder dan een euro per dag zien te overleven. Een onbekend procent van de globale sterftecijfers van de kinderen onder de vijf jaar totaliseren India, Pakistan, Nepal en Bangladesch. Met 70 procent is de regio de droevige recordhouder van de ondervoede zuigelingen. 30 procent in het kraambed gestorven vrouwen wor-

liggen nu lager dan 50 jaar geleden.

Wanneer we deze harde werkelijkheid niet van onze media krijgen, omdat ze meer aandacht hebben voor het handendrukken van regeringsleiders, dan kunnen we ons vragen stellen hoe ernstig ze hun beroep uitvoeren; of mogen deze harde waarheden niet door hun bazen of overheid naar buiten gebracht worden. ■

NAVO BELOOFT TE HELPEN BIJ DE OLYMPISCHE SPELEN

Het wordt een modeverschijnsel om de aanslagen van 11 september 2001 als voorwendsel te gebruiken om de mensen overal in de wereld een gevoel van angst en onveiligheid aan te praten. Zo wordt de publieke opinie reeds voorbereid op gebeurlijke terroristische aanslagen tijdens de volgende Olympische spelen van Athene. Deze spelen zullen de eerste zijn na de terroristische aanslagen in New York. De Griekse autoriteiten zijn druk in de weer om een sterke politiemacht - de sterkste uit de ganse geschiedenis van de spelen - op de been te brengen. Meer dan 50.000 politiemensen en veiligheidsagenten zullen ingezet worden om de veiligheid van de atleten te verzekeren. Ook zal men beroep doen op het Griekse leger.

Het kostenplaatje voor Griekenland

wordt geschat op 1 miljard dollar. Maar wat nieuw is dat de NAVO de nodige vliegtuigen ter beschikking stelt om het Griekse luchtruim te bewaken en de nodige militaire steun zal verlenen bij mogelijke terroristische aanslagen. Om dit alles verkocht te krijgen, verklaarde de burgemeester van Athene, Dora Bakoyanni, het volgende: "Dit is niet langer een Griekse veiligheidsoperatie, maar een internationale".

De nieuwe secretaris-generaal van de NAVO, de man van Washington Jaap de Hoop Scheffer, antwoordde in volle enthousiasme na een ontmoeting met de Griekse minister van Buitenlandse zaken Tassos Giannitsis: dat "de NAVO kan helpen, de NAVO zal helpen".

Men verwacht dat de Griekse regering een officieel verzoek aan de NAVO

zal doen na de parlementsverkiezingen. De Griekse grondwet bepaalt, dat de regering de instemming van het parlement moet vragen vooraleer ze vreemde troepen op het Griekse grondgebied mag toelaten.

Dit is een gevaarlijk precedent, want hierdoor kan de NAVO opereren in een land dat lid is van de alliantie. Zo effent men de weg om NAVO-troepen op te laten treden tijdens sociale of andere conflicten in het zg. NAVO-gebied. Trouwens, de eigen NAVO publicaties leggen uit dat er speciale trainingen en oefeningen worden uitgevoerd waarbij troepen van het bondgenootschap de orde herstellen bij sociale onrust. Dergelijke operaties hebben niets te zien met de verdediging maar het kan een efficiënt onderdeel zijn van het onderdrukingsapparaat. ■

DWANGARBEID IN DUITSLAND

| Antoine Uytterhaeghe |

BUNDESTAG EN BUNDESRAT KEUREN SHRÖDERS HERVORMINGSPAKKET GOED

De Bundestag en de Bundesrat hebben met grote meerderheid de wetswijzigingen van de regering over de sociale uitkeringen en arbeidsreglementering goedgekeurd. Ook bij de fel omstreden nieuwe regeling over het thema 'passend werk' voor de langdurige werklozen, stemde 581 van de 597 gekozenen met ja. Hierdoor worden de langdurige werklozen die geen recht meer hebben op werklozensteun, voor het alternatief geplaatst ieders aangeboden werk tegen iedere loonvoorwaarde te aanvaarden of geen sociale uitkering meer te krijgen om in hun levensonderhoud en dat van hun familie te voorzien. Uit de rijen van de sociaal-democratisch, groene regering waren er 12 tegenstemmers die zich tegen deze

vorm van dwangarbeid verzetten: vier CDU-ers uit Oost-Duitsland en de twee PDS-verkozenen stemden eveneens tegen. Met nog een grotere meerderheid werd het voorstel tot versoepeling van de ontslagregeling, de afschaffing van het werklozengeld de wijziging van arbeidsreglementering voor kleine en middenstandsondernemingen en een nieuwe belastingsreglementering aangenomen. Met deze nieuwe sociale wetgeving pakt de sociaal-democratische, groene regering van Duitsland niet alleen de werklozen hard aan, ook de gepensioneerden zullen met dit besluit volgend jaar geen aanpassing van het pensioenbedrag ontvangen.

Deze aanval op de sociale wetgeving is geen unicum voor Duitsland; ook in de andere EU-landen zien we dat de regeringen allerlei nieuwe wetten maken die

vooral de werkers treffen en de ondernemerswereld rijkelijk beloond worden met belastingvermindering en andere financiële cadeaus.

We kunnen ons niet van de mening ontdoen, dat hier Duitsland een soort voortrekkersrol speelt voor het toekomstig sociaal beleid van de EU. ■

IN MEMORIAM

In Oostende overleed de echtgenote van André De Brouwer eind vorig jaar. Ze was gedurende tientallen jaren een trouwe vredesvriendin.

Joske Van Looveren, de echtgenote van Vic Van de Vijver, en goed gekend bij iedereen die met Vrede-Antwerpen in contact is gekomen heeft ons eveneens verlaten. We bleden beide families onze blijken van medeleven aan.

BOEKBESPREKINGEN

GLOBALISERING. WAT IS DAT?

| Pascal Versavel |

De globalisering van de economie blijft een actueel thema. Regelmatig verschijnen er nieuwe werken op de Nederlandse boekmarkt. En voor wie nog niet thuis is in het 'anti- en andersglobalisme' zijn er nu twee nieuwe inleidingen:

'De feiten over globalisering' van Wayne Ellwood bij het Nederlandse Lemnicsaat en 'Glopie Kople Wereldbol.

Globalisering voor beginners' van Sam Mampaey bij Epo.

Het boekje (160 pagina's) van Ellwood situeert zich binnen de reformistische tendens van de andersglobalistische beweging. Op een kurkdroge, maar zeer degelijke wijze beschrijft hij treffend de (wan)toestand van de wereldeconomie. Na een korte inleiding over 'globalisering toen en nu', legt Ellwood in korte hoofdstukjes van ongeveer 20 bladzijden het abc uit van de Bretton Woodsinstellingen (IMF, Wereldbank en WTO), de schuldenproblematiek van de derde wereld, de multinationals en hun investeringspolitiek, de financiële crises veroorzaakt door speculatie op de internationale valutamarkten en de ecologische en sociale gevolgen van de globalisering. Deze hoofdstukjes maken het boek aantrekkelijk als achtergrondinformatie voor wie het wereldeconomische gebeuren enkel via het televisiejournaal volgt. Ook mensen die vinden dat Groen! nodig is zullen in dit werk hun gading vinden. Hoewel Ellwood regelmatig stevig uithaalt naar het kapitalisme, levert hij geen coherente en gesystematiseerde kritiek op dat kapitalisme. En dat laat zich ook duidelijk voelen in het laatste hoofdstuk met de ambitieuze titel 'Een nieuw ontwerp van de wereldeconomie'. Dit ontwerp bestaat eigenlijk uit een reeks losse voorstellen zoals de heffing van een taks op financiële speculatie (Tobintaks), de hervorming van het IMF tot een instelling ter bevordering van de internationale financiële stabiliteit en de volledige werkgelegenheid, en de oprichting van een mondiale milieurorganisatie naar het model van de Wereldhandelsorganisatie. De 'andere

globalisering' zoals Ellwood zich die voorstelt zal nog steeds binnen een kapitalistisch kader moeten gerealiseerd worden. Hij laat zich daarbij expliciet inspireren door de ideeën van de bekende Britse econoom Keynes die een herhaling van een catastrofe zoals de Grote Depressie in de jaren '30 en de Tweede Wereldoorlog wou vermijden. De financiële en sociaal-economische crises die inherent zijn aan het kapitalisme moesten volgens hem worden opgevangen door een actieve en regulerende overheid en een reeks ondersteunende internationale instellingen. Het is echter veel betekenend dat de Bretton Woodsinstellingen die onder Keynes invloed werden opgericht, uiteindelijk door de neoliberale technocraten zijn gebruikt om de deregulering, privatisering en liberalisering van de economie verder door te drukken. Keynes en Ellwood willen uiteindelijk het 'wilde kapitalisme' temmen ten dienste van de gehele mensheid. Maar is een duurzame humane samenleving (dit wil zeggen een maatschappij waar mensen niet telkens opnieuw strijd moeten leveren voor hun individuele en sociale rechten) wel te verwezenlijken is binnen een inhumane sociaal-economisch systeem als het kapitalisme?

Voor wie in de krant enkel de stripverhalen leest of Groen! niet links genoeg is, is er het werk van Sam Mampaey. Hij geeft de visie van de radicale (marxistische en anarchistische) andersglobalisten die de problemen van de globalisering bij hun kapitalistische wortels willen aanpakken. In een eerste deeltje legt hij aan de hand van Marx' meer-

waardetheorie uit hoe het kapitalisme werkt en waarom het sociaal onrechtvaardig is. Het tweede (en grootste) deel behandelt het neoliberalisme in al zijn kwalijke aspecten en gevolgen. Het derde deel geeft een reeks verzetsvormen (directe actie, burgerlijke ongehoorzaamheid) en alternatieve maatschappijmodellen aan (het communisme en anarchisme worden op evenwichtige wijze gewikt en gewogen). Het originele van dit boek is dat Mampaey zijn betoog grotendeels weergeeft in de vorm van een stripverhaal en spelletjes. Hij mikt daarmee op een breder en vooral ook jonger publiek dan Ellwood. Nadeel van zo een aanpak is dat het soms te simplistisch en te karikaturaal wordt, maar Mampaey slaagt er schitterend in om deze bedenking tot het domein van de detailkritiek te verwijzen. Inhoudelijk blijft de essentie van zijn betoog overeind. Ook de wijze waarop hij dat betoog opbouwt zit educatief heel knap in elkaar. Zeer geschikt lesmateriaal voor kritische leerkrachten en een aanrader voor zowel jongere als oudere wereldverbeteraars.

*'De feiten over globalisering',
Wayne Ellwood,
Lemnicsaat*

*'Glopie Kople Wereldbol',
Sam Mampaey,
Epo.*

WEET JE NOG... BREENDONK?

| Roel De Coninck |

In dit boek probeert de auteur een hiaat in de Belgische geschiedschrijving te dichtten. Bijna 60 jaar na de sluiting van het gevangenenkamp van de nazi's in Breendonk schreef hij het eerst omvatende boek van wat er zich in Breendonk heeft afgespeeld.

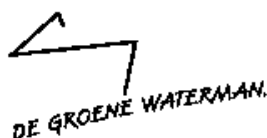
In de tweede wereldoorlog verbleven in het fort van Breendonk meer dan 4000 gevangenen. Officieel was het een opvangkamp, maar slechts 1733 bewoners overleefden de oorlog. Duitse en Belgische SS'ers gingen er hevig te keer: terechtstellingen, voedseltekort, folteringen en mensonterende dwangarbeids-

omstandigheden waren er schering en inslag.

De auteur reconstrueerde het verhaal met behulp van brieven, dagboeken, en vooral de getuigenissen die door de betrokkenen werden afgelegd naar aanleiding van 'het proces van Breendonk'. Hij koos voor een chronologische rangschikking, opgedeeld per jaar. Zo wordt een vrij waarheidsgetrouw beeld geschetst van de omstandigheden waarin de gevangen Joden, asociale elementen, politieke gevangenen en gijzelaars destijds in het 'kamp van de sluipende dood' moesten zien te overleven.

Het boek leest vlot dankzij de veelheid aan biografische elementen die het bevat. Daardoor wordt je als lezer meer met de realiteit van de gebeurtenissen geconfronteerd, en toch doet dit geen afbreuk aan de lijnen van het grote verhaal. Een aanrader voor wie zich in onze eigen recente geschiedenis wil verdiepen.

En wat deed mijn eigen volk?
Breendonk, een kroniek
Jos Vander Velpen, EPO

Alle boeken die in Vrede besproken worden, kan je verkrijgen bij De Groene Waterman, Wolstraat 7 Antwerpen T.03/232.93.94 of groenewaterman@groenewaterman.be - www.groenewaterman.be

In de 11.11.11 reeks De Feiten over ...

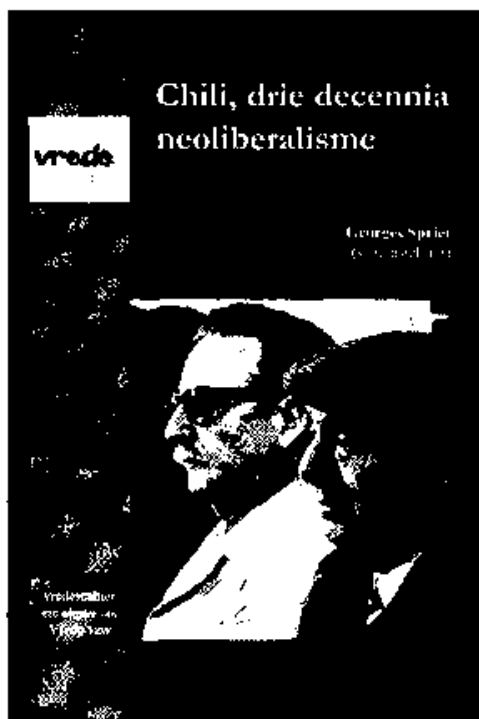
zijn ook de volgende titels verchenen: 'De feiten over klimaatverandering' (Dinyar Godrej), 'De feiten over internationale migratie' (Peter Stalker) en 'De feiten over fair trade' (David Ransom). Uitgeverij: Lemnisaat, Nederland.

★ ★ ★

VERGETEN:

Artikel in Vrede 365: "De Israëlische tekst & context van het Genève-akkoord" van Shiko Bekar en Michel Warschawski werd vertaald door Didier Vanheede.

VREDESCAHIERS

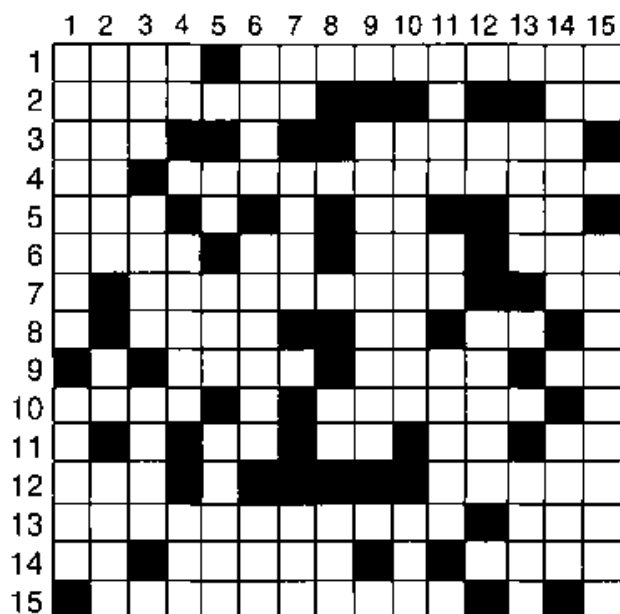

Te bestellen bij Vrede € 8,- + port € 1,23.

KRUISWOORDRAADSEL

“RETRO”-KRUISWOORDRAADSEL NUMMER 25

GEBASEERD OP DE INHOUD VAN NR 365 -
JANUARI-FEBRUARI 2004

HORIZONTAAL

1) Het gedicht van Jozef Vandromme - Is zowel de regelgever als de controleur van de neoliberale globalisering (Het internationaal ...). 2) Glasraam - Hij. 3) Bezittelijk voornaamwoord - Afvoerkanalen. 4) Nomen nescio (afkorting) - Hij schreef het Vredeschier 3/2003 "Chili, drie decennia neoliberalisme (Voor- en familienaam). 5) Voorzetsel (in de, het) - Nieuw testament (afkorting) - Reservatis reservandis (afkorting). 6) Vereniging (bond) - Rijksuniversiteit (afkorting) - aanwijzend voornaamwoord - eiken schors. 7) Dit Actieplatform gaf een brochure uit met een overzicht van de Israëlische vredes- en mensenrechtenorganisaties ("Het Actieplatform ...") - Omgekeerd voegwoord. 8) Zuid-Franse stad aan de Garonne - Lage tijd - Muzieknoot. 9) Geweven band - Afwezigheid van arbeid (bezigheid) - Bevestiging. 10) Fijn garen (weefsel) - Rekenen. 11) Senior (afkorting) - Voegwoord - Ondernemingsraad (afkorting) - De langste rivier van Italië (dennrivier). 12) Hert - Beneden (minder dan). 13) Dat wil de Europese Unie worden (Een ...) - Europese Economische Gemeenschap (afkorting). 14) Europium (scheikundig symbool) - Buis tot afvoer van vuil water - Ongebleekt (crème kleurig). 15) Volgens het jaarverslag aan het Amerikaanse Congres blijven de Verenigde Staten wereldleider op de internationale ...

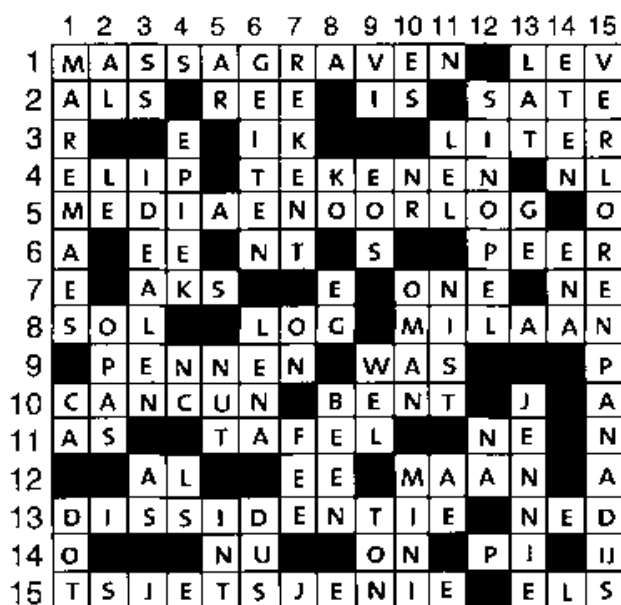
VERTIKAAL

1) Merkwaardige beleving - Graangewas. 2) Kleine heidemerren - Heden - Honderd jaar. 3) Bezittelijk voornaamwoord - Stamloze waaierpalm - Pallieterstad (ook snaarinstrument der Ouden/Harpachtig snaarinstrument). 4) Nieuwe stijl (afkorting) - Vreemde munt - Gemeente in de Nederlandse provincie Noord-Brabant. 5) Uitgangsvorm van vele vervoegde werkwoorden - Daar - Schrijfbordje - Lipbloemige plant. 6) Ik (Latijn) - Sportbeoefenaar - Rivier in Rusland (Eretitel in Spanje en Italië). 7) Meester (afkorting) - Sprookjesfiguur (groot mens) - Masker. 8) Voorzetsel - Vleugel van een Romeins gebouw (op de manier van ...). 9) Soort herten met sterk vertakt gewei (leven in kudden in de noordelijke toendra's). 10) Belangrijke Turkse havenstad die vroeger Constantinobele heette - Krampachtige samentrekking van het middenrif. 11) Mislukking (fiasco) - Tantalium (scheikundig symbool) - Lang en smal gegraven water. 12) Linker rivier (afkorting) - Zeezwaluw. 13) Ierland - Tien in samenstelling. 14) Een maaltijd gebruiken - Sappige vrucht. 15) Selenium (scheikundig symbool) - Regisseur van het Koerdisch theatergezelschap "Theater Aman" (Voor- en familienaam).

MICHEL BILLIAU, Werviksesteenweg 431, 7780 KOMEN

“RETRO”-KRUISWOORDRAADSEL NUMMER 24

GEBASEERD OP DE INHOUD VAN NR 364-
NOVEMBER-DECEMBER 2003

Beste lezers,

We lanceren een oproep om ons te helpen bij het vergroten van het tijdschriftenaanbod van onze bibliotheek.

Wij bedanken de nieuwe 'paters' en 'meters' van harte die ons intussen hun steun hebben gegeven. Toch zijn we nog altijd op zoek naar steun voor de volgende tijdschriften: *Peace news* (40 euro), *Third World Resurgence* (45 euro), *The Nation* (94,97) en *Middle East Report* (55 euro). Als u geïnteresseerd bent kan u ons altijd bellen (09/233.46.88), faxen (09/233.56.78) of mailen (vrede@vrede.be).

OPROEP

U heeft wat vrije tijd?

U wil de vredesbeweging helpen?

Welkom!

Spandoeken maken, thuis vertaalwerk doen, dossiers updaten hier in de bibliotheek, bijhouden van krantenartikels
twijfel niet: 09 233 46 88

De Lingerie

van de Kerkstraat DE MUNCK

L O K E R E N

LINGERIE CORSETTERIE BADMODE

KERKSTRAAT 47 • 9160 LOKEREN • 09/348 58 23

*Wat gevoelig ligt,
wordt goed opgevangen.*

[Linde Vanneste]

De Lombarde

Camping en vakantiehuisjes op 500 meter van de zee!

De Lombarde omvat een groene, kindvriendelijke camping met modern sanitair.

Voor de kleinsten is er een speeltuin en

tijdens de schoolvakanties is er een ruim animatie-aanbod voor groot & klein.

Je kunt hier ook terecht voor een partijtje air-hockey, tafelvoetbal, biljart, tafeltennis, petanque, basket, tennis ...

Vissers worden verwacht langs de uitgestrekte visvijver.

Het restaurant en het cafétaria hebben een goede naam.

Door een ruim aanbod, lage prijzen en heerlijk verse broodjes, zorgt de winkel ervoor dat je van een deel van de dagelijkse bestommingen verlost wordt.

Voor de fietser en/of wandelaar staan er 5 trekkershutten ter beschikking.

De routes kunnen ter plaatse uitgestippeld worden, er is een ruime keuze.

Kom gerust eens langs of vraag vrijblijvend een folder aan met prijslijst.

De Lombarde, Elisabethaan 4, 8434 Lombardsijde - Tel. (058) 23 68 39

Een initiatief van vzw Volkstoerisme.

DIALOOGAVONDEN OOSTENDE

VRIJDAG 12 MAART 2004

Venezuela

Door dhr. Coppin

Zaal Den Anklap (Culturele Raad)

Leffingestraat 84 Oostende

Een organisatie van de Vredesbeweging Regio Oostende

VRIJDAG 23 APRIL

De wereld is niet te koop

Door prof.em. Francois Houtart

STUDIEREIS

Vrede vzw organiseert begin augustus 2004 in samenwerking met het Actieplatform Palestina en het Vlaams Palestina Comité, een studiereis van 1 week naar Israël. Naast de situatie van de Palestijnen in de Bezette Gebieden is het voornamelijk de bedoeling om contacten te hebben met de Israëlische vredesgroepen, de Palestijnen in Israël zelf, en de gevolgen van de Muur beter te leren kennen.

Het gaat om een beperkte groep van 8 mensen.

Geschat budget is € 800,-: vliegtuigreis, lokale verplaatsingen en verblijf zonder eten en drinken te tellen.

DE EUROPESE UNIE TER DISCUSSIE DE MARKTEN BRUSSEL 2004:

16 maart: Europa der Volkeren

met Bart Staes

(europarlementslid Groen!) en

Pol Van Capelle van eLandnet

30 maart: Internationale rol van de Europese Unie
met Nelly Maes (europarlementslid SP-a-Spirit) (gevr) en
Georges Spriet (Vrede vzw)

een organisatie van Masereelfonds en Vrede met steun
van Attac Brussel en eLandnet.

SINT-NIKLAAS:

Zondag 25 april - 15 u - Volkshuis - 'De mooiste van
Neruda' door Antiguos Sueños.

In het kader van Archipel, de literaire zondag in Sint-
Niklaas.

Org. Platform Neruda 2004 (Masereelfonds, Linx+ en
Wereldwinkel).

Zaterdag 1 mei - 14 u - Masereelhuis Sint-Niklaas - Vrij
podium.

Met Strijd- en Arbeidersliederen.

HET BRUSSELLS TRIBUNAL.

EEN ONDERZOEK NAAR DE NIEUWE IMPERIALE WERELDORDE

Het Brussel-tribunaal is een hoorcomité samengesteld uit academici, intellectuelen en kunstenaars in de traditie van het Russell-tribunaal dat in 1967 in het leven was geroepen om oorlogsmisdaden in de Vietnamese oorlog te onderzoeken. De hoorzitting is gepland op

15-17 april 2004 in de Beursschouwburg en Les Halles in Brussel en zal worden voorgezeten door Prof. François Houtart, een van de stichters van het World Social Forum in Porto Alegre. Er doen heel wat bekende namen mee: Samir Amin, Nawal El Saadawi, Denis Halliday, William Rivers Pitt, Ramsey Clark, Saul Landau, Michael Parenti, Scott Ritter, Hans Von Sponeck, Immanuel Wallerstein, Jim Lobe,...

Het tribunaal is gericht tegen de oorlog in Irak en tegen het imperiale oorlogsbeleid van de regering Bush. Het zal zich voornamelijk toespitsen op het 'Project for the New American Century' (PNAC), de denktank achter deze oorlog en vooral op drie medeondertekenaars van het mission statement: Donald Rumsfeld, Dick Cheney en Paul Wolfowitz.

Er is ook een cultureel randprogramma in de Beursschouwburg en Les Halles de Schaerbeek.

(www.brusseltribunal.org).

BEURSSCHOUWBURG BRUSSEL EN LES HALLES DE SCHAERBEEK

[Woensdag 14.04.04]:

Opening of the Brussels tribunal 20H00

[Donderdag 15.04.04]:

Project van de Nieuwe Amerikaanse Eeuw:

Een blauwdruk voor een nieuwe imperiale wereldorde

Van 9u30 tot 13u: invloed op de Bush-regering, ideologie,
gevolgen voor defensie met o.m. William Rivers Pitt en Saul
Landau

Van 14u30 tot 19u: historische, economische en geopolitieke achtergronden met o.m. Immanuel Wallerstein, Tom Barry, Jim Lobe,

Michael Parenti

20u30: culturele activiteit in Les Halles

[Vrijdag 16.04.04]

Pnac en de oorlog tegen Irak

Van 9u30 tot 13u: de oorlog tegen Irak met getuigenissen
Van 14u30 tot 19u: de oorlog tegen Irak en de media met o.m.

Neil MacKay

20.30: culturele activiteit in Les Halles

[Zaterdag 17.04.04]:

Besluiten

20u: persconferentie: advies van de jury

21u: slotdebat: gesprek tussen juryleden en andere specialisten

22u: Artists against the New Imperial World Order

BRIEF UIT HIROSHIMA

J. Tadatoshi Akiba 1

Beste vrienden vredeswerkers,

Graag willen we op u een beroep doen om de speciale campagne voor het elimineren van het atoomwapen te ondersteunen, die werd gelanceerd door de beweging "burgemeesters voor de vrede" op initiatief van de steden Hiroshima en Nagasaki.

Deze beweging¹ zoekt wegen om steden te laten samenwerken om de internationale publieke opinie actief achter de eis te laten staan voor een afschaffing van het atoomwapen. We zoeken ook wegen om mekaar te helpen in de aanpak van de vele andere problemen die het vreedzaam samenleven bedreigen, van honger en armoede, tot asiel, mensenrechten en ecologische thema's. De verschillende activiteiten moeten ons helpen een vreedzame wereld te realiseren. Op dit moment hebben we 562 steden in 108 landen en regio's, die lid zijn van onze organisatie. Daarom zijn we er als burgemeesters toe verplicht om beter samen te werken en de atoomwapens uit de wereld te helpen, en om een waarachtige wereldvrede te bereiken gebaseerd op verzoening en menselijkheid.

Donkere wolken verdringen zich boven ons ideaal van een atoomwapenvrije wereld zonder oorlogen. Terecht wordt er gevreesd dat ze elk moment kunnen overgaan in een paddestoelwolk met zwarte regen.

Dat komt door het feit dat het Non Proliferatie Verdrag – de centrale internationale overeenkomst in de atoomontwapening – op het punt staat in elkaar te stuiken. De Verenigde Staten, de grootste nucleaire macht, heeft zich publiekelijk het recht toegeëigend om een preventieve aanval met nucleaire wapens uit te voeren. Daarbij hebben ze openlijk gesteld dat ze de intentie hebben om kleine "bruikbare" atoombommen te ontwikkelen. Dit alles is een duidelijke overtreding van het NPT Verdrag. Deze VS politiek schept een heel gevaarlijke situatie. Het heeft ervoor gezorgd dat andere atoomwapenstaten minder soepel zijn geworden, terwijl het nog anderen eigenlijk aanzet om ook een atoomwapen te bezitten als

afschrikking. Noord-Korea heeft zich uit het NPT teruggetrokken, en tegenover Washington gezegd dat het van plan is atoomwapens te bouwen. India, Pakistan en Israël weigeren nog steeds het NPT te ondertekenen.

Tegenover deze toestand besloot onze beweging "burgemeesters voor de vrede" om de hierboven vermelde campagne tegen het atoomwapen te lanceren op 18 oktober 2003. Het doel van de campagne is om tegen 2005, 60 jaar na het gebruik van de atoombom, tijdens de Herzieningsconferentie van het Non Proliferatie Verdrag een sterke delegatie van burgemeesters te kunnen afvaardigen naar New York. Daar willen we lobbyen en politieke invloed uitoefenen op de officiële delegaties opdat de Verenigde Naties

onderhandelingen zou opstarten om een complete eliminatie van de atoomwapens te bewerkstelligen tegen het jaar 2020.

Daarom is het van groot belang dat onze beweging nog groeit. Er zijn nog heel wat belangrijke en kleine steden die nog geen lid zijn. We hebben meer leden nodig en moeten ons netwerk beter over de wereld kunnen spreiden.

U kunt ons daarbij helpen. Enerzijds door de steden die reeds lid zijn aan te sporen tot meer acties en informatie. Anderzijds door nieuwe steden lid te doen worden van onze organisatie. We rekenen erop dat u ons mee zult helpen alles in het werk te stellen opdat de 21ste eeuw werkelijk een eeuw van echte vrede zou zijn voor de mensheid.

Neem contact op met ons per brief of elektronische post, of via het wereldwijde netwerk Abolition en haar lokale partners. (www.mayorsforpeace.org of www.abolition.org, in België bijvoorbeeld bij Vrede of Voor Moeder Aarde of andere vredesbewegingen).

Succes.

Vredevolle groet,
Tadatoshi Akiba
Burgemeester van Hiroshima,
Voorzitter van Burgemeesters voor Vrede

¹ In België zijn er zes steden lid van "Mayors for Peace": Antwerpen, Boechout, Brugge, Gent, Ieper, Leuven.

VREDESLIED

Vrede op aarde !
Vrede op akker en veld !
Opdat ze steeds toebehoren
Aan wie ze goed bewerkt !

Vrede in onze gewesten !
Vrede in onze stad !
Dat zij goed mag huisvesten
Wie haar heeft opgebouwd !

Vrede in onze woning !
Vrede in 't huis ernaast !
Vrede voor vreedzame bureu
Dat alles gedijt zonder haast !

Vrede voor 't Rode Plein !
Voor de plaats ook waar Lincoln staat !
Voor het standbeeld van José Martí
En de vlag die erboven laait !

Vrede voor de jeugd uit Korea !
En de straatjeugd uit San Salvador !
Vrede voor de New Yorkse taxirijders
En de koelies uit Singapore !

Vrede voor de Tsjetsjenen !
Voor de daklozen in Bagdad !
Vrede voor de geleerde
Die alleen vrede hoog schat !

Vrede voor vrouwen en mannen !
Vrede voor oudje en kind !
Vrede voor zee en voor land,
Zij wezen ons goed gezind !

Naar Brechts 'Friedenslied, frei nach Neruda',
bewerkt door Stefaan Van Den Bremt.

TEZOTOMLOSTELOPEN

VERLATEN ZEE

Omdat de zee nu in eenzaamheid
geboren ligt
voel ik mij zo machteloos
bij het staren naar
dit enig schouwspel
van wind en water.

Want op dit naakte strand
vergaan mijn woorden tussen
vloed en zand.

Maar eeuwig blijft uw golventied
dat voor 't oog zoveel
bewondering biedt.

Jozef Vandromme

BETOGING

Internationale anti-oorlogsdag

Vrede in het Midden-Oosten

20 maart 2004

14u - Noordstation - Brussel

"INITIATIEF 20 MAART" : LIJST VAN ONDERTEKENAARS EN INFO OP

www.geenoorlog.be

www.cnapd.be

www.stopusa.be

09/233.46.88 - ludo@vrede.be

Loop mee met Vrede vzw: afspraak om 13.30 uur aan de hoek van Koning Albertlaan en de kleine ring aan het gebouw van de Vlaamse Gemeenschap.